

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

Department of Groundwater Resources

*แผนพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหาร
จัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืน*

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

โครงการศึกษาและพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ
ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในระดับภูมิภาค
อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

TRIS
CORP

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 ข้อมูลทั่วไปและสภาพอุทกธรณีวิทยา.....	1
บทที่ 2 การปฏิบัติงานตามภารกิจ.....	9
2.1 ภารกิจของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น.....	9
2.2 กระบวนการให้บริการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น.....	24
2.3 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.....	64
บทที่ 3 โครงสร้างและอัตรากำลัง.....	66
3.1 โครงสร้างและอัตรากำลังของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น.....	66
บทที่ 4 แผนปฏิบัติการ.....	76

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	พื้นที่แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	2
ตารางที่ 2	สภาพอุทกธรณีวิทยาของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	3
ตารางที่ 3	ระดับความลึกและปริมาณน้ำแต่ละจังหวัด	5
ตารางที่ 4	ประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการแต่ละจังหวัด	5
ตารางที่ 5	ภารกิจที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง	9
ตารางที่ 6	สรุปภารกิจและอำนาจการดำเนินการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	14
ตารางที่ 7	สรุปสถานะการดำเนินงานตามภารกิจในปัจจุบัน	18
ตารางที่ 8	แผนปฏิบัติการ	76

สารบัญญภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1 พื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	1
แผนภาพที่ 2 พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)	2
แผนภาพที่ 3 ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)	3
แผนภาพที่ 4 ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)	3
แผนภาพที่ 5 จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	5
แผนภาพที่ 6 ปริมาณค่าขอรับการสนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาลจากโครงการต่างๆ	6
แผนภาพที่ 7 การบูรณาการความร่วมมือเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกร หลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน	7
แผนภาพที่ 8 การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความ เดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่	8
แผนภาพที่ 9 แผนที่แสดงตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	11
แผนภาพที่ 10 จำนวนบ่อขุดเจาะและพัฒนาแต่ละโครงการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	12
แผนภาพที่ 11 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์	21
แผนภาพที่ 12 การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่	22
แผนภาพที่ 13 กระบวนการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล	23
แผนภาพที่ 14 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันพื้นที่จังหวัดขอนแก่น (As Is)	25
แผนภาพที่ 15 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันพื้นที่จังหวัด มหาสารคาม (As Is)	27
แผนภาพที่ 16 คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดขอนแก่น	28
แผนภาพที่ 17 คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม	29
แผนภาพที่ 18 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่จังหวัดขอนแก่นหลัง การปรับปรุงระยะสั้น	32
แผนภาพที่ 19 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม หลังการปรับปรุงระยะสั้น	34
แผนภาพที่ 20 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดขอนแก่นในอนาคต (To Be)	36

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
แผนภาพที่ 21 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดมหาสารคามในอนาคต (To Be)	39
แผนภาพที่ 22 กระบวนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน (As Is)	41
แผนภาพที่ 23 กระบวนการอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต (To Be)	42
แผนภาพที่ 24 การแสดงผลจากระบบการติดตามสถานะการออกใบอนุญาต	43
แผนภาพที่ 25 ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาตโดยส่วนกลาง	44
แผนภาพที่ 26 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน (As Is)	45
แผนภาพที่ 27 คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	46
แผนภาพที่ 28 ภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากร น้ำบาดาล	46
แผนภาพที่ 29 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต (To Be)	47
แผนภาพที่ 30 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน (As Is)	49
แผนภาพที่ 31 รายได้จัดเก็บค่าใช้น้ำของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	50
แผนภาพที่ 32 การพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)	52
แผนภาพที่ 33 ระบบการแจ้งเตือนรับรายงานการใช้น้ำบาดาล	53
แผนภาพที่ 34 การแจ้งเตือนการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)	54
แผนภาพที่ 35 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)	55
แผนภาพที่ 36 กระบวนการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศ น้ำบาดาล	59
แผนภาพที่ 37 ตัวอย่างการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)	61
แผนภาพที่ 38 แผนผังการดำเนินงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)	62
แผนภาพที่ 39 ตัวอย่างการจัดมุมเรียนรู้ (Learning Corner)	63
แผนภาพที่ 40 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	65
แผนภาพที่ 41 โครงสร้างและอัตรากำลังสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในปัจจุบัน	66
แผนภาพที่ 42 จำนวนบุคลากรแต่ละฝ่ายงานของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น	67
แผนภาพที่ 43 ช่วงเวลาการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ	67
แผนภาพที่ 44 สัดส่วนการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ	68

สารบัญญภาพ (ต่อ)

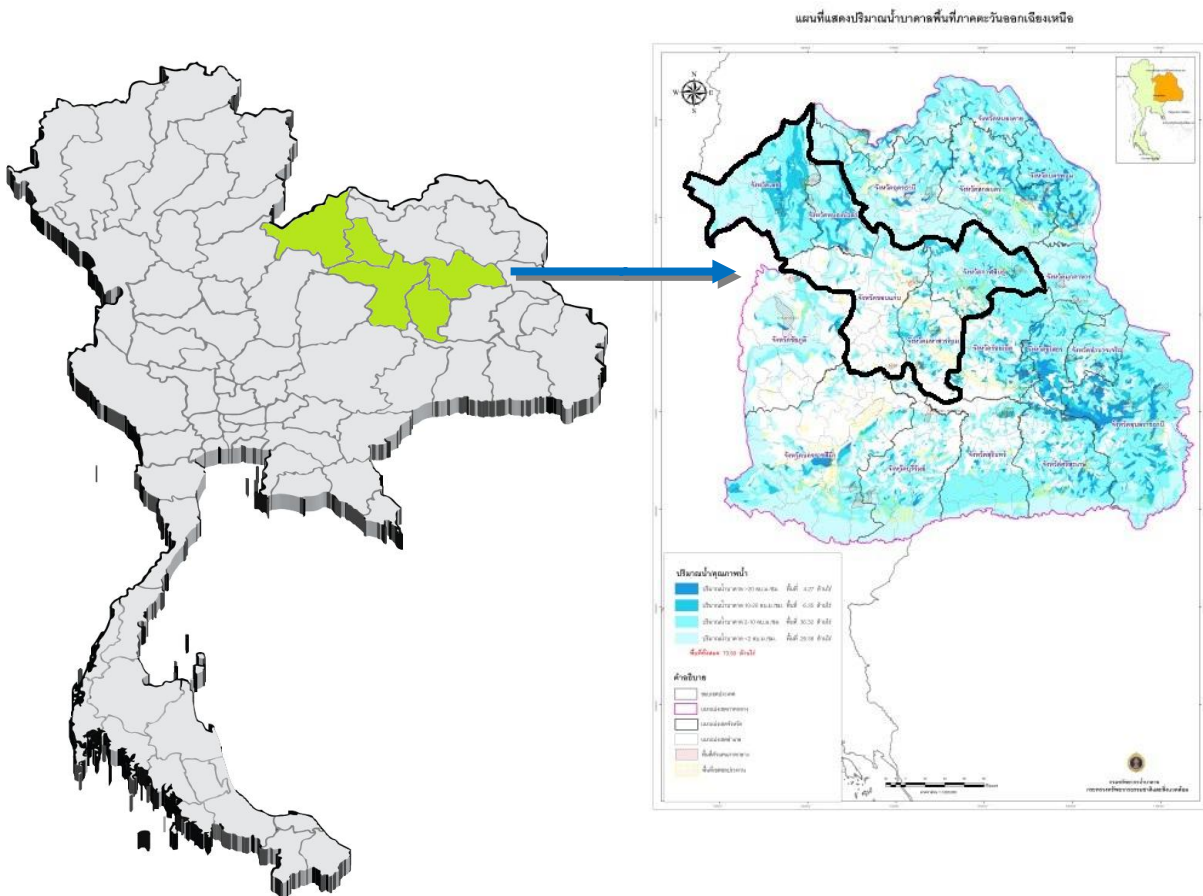
	หน้า
แผนภาพที่ 45 ช่วงเวลาการเกษียณของข้าราชการและลูกจ้างประจำของศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล	68
แผนภาพที่ 46 กระบวนการวางแผนสืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning ช่างเจาะน้ำบาดาล	69
แผนภาพที่ 47 กลุ่มโครงสร้างหลักของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล	70
แผนภาพที่ 48 โครงสร้างสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในอนาคต (To Be)	71

บทที่ 1

ข้อมูลทั่วไปและสภาพอุทกธรณีวิทยา

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น รับผิดชอบดูแลพื้นที่ 5 จังหวัด ได้แก่ ขอนแก่น มหาสารคาม กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู และเลย ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาล 5 แอ่ง ได้แก่ แอ่งน้ำบาดาลเจ้าพระยา ตอนบน แอ่งน้ำบาดาลเพชรบูรณ์ แอ่งน้ำบาดาลนครราชสีมา-อุบลราชธานี แอ่งน้ำบาดาลอุดรธานี-สกลนคร และแอ่งน้ำบาดาลเลย คิดเป็นพื้นที่แอ่งน้ำบาดาล 37,787.01 ตารางกิโลเมตร โดยมีปริมาณน้ำกักเก็บ 85,268.62 ล้านลูกบาศก์เมตร คิดเป็นร้อยละ 7.54 ของปริมาณน้ำกักเก็บทั้งหมด (มากเป็นอันดับ 6 จากทั้งหมด 12 เขต) และมีปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี 5,930.39 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี คิดเป็นร้อยละ 5.68 ของปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีทั้งหมด (มากเป็นอันดับ 8 จากทั้งหมด 12 เขต)

แผนภาพที่ 1 พื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

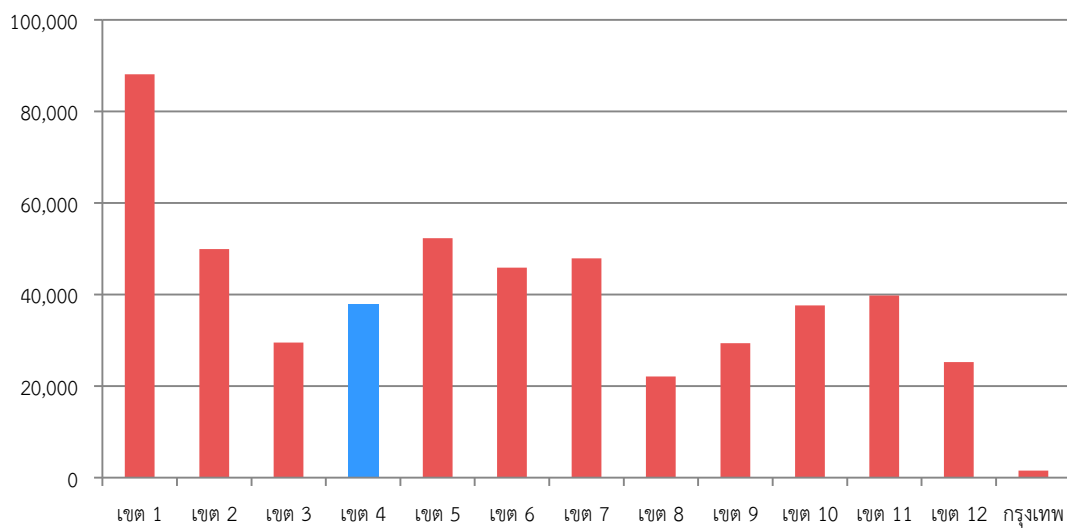

ตารางที่ 1 พื้นที่แอ่งน้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

จังหวัด	ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาล	พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)	ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)	ปริมาณน้ำเพิ่มเติม รายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)
ขอนแก่น	นครราชสีมา-อุบลราชธานี	10,657.68	25,243.41	1,581.29
	อุดรธานี-สกลนคร	1.81	2.89	0.24
มหาสารคาม	นครราชสีมา-อุบลราชธานี	5,608.23	14,911.85	1,011.23
กาฬสินธุ์	นครราชสีมา-อุบลราชธานี	6,927.72	17,229.70	1,092.28
	อุดรธานี-สกลนคร	8.58	13.73	1.16
หนองบัวลำภู	นครราชสีมา-อุบลราชธานี	3,011.65	7,323.94	512.39
	เลย	10.03	23.62	1.46
	อุดรธานี-สกลนคร	1,077.66	2,255.27	305.18
เลย	เจ้าพระยาตอนบน	24.62	19.70	4.43
	นครราชสีมา-อุบลราชธานี	1,608.72	3,587.71	224.30
	เพชรบูรณ์	470.60	797.65	40.58
	เลย	8,198.75	13,764.37	1,137.92
	อุดรธานี-สกลนคร	180.96	94.78	17.93
รวม		37,787.01	85,268.62	5,930.39

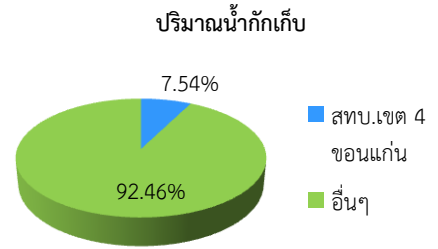
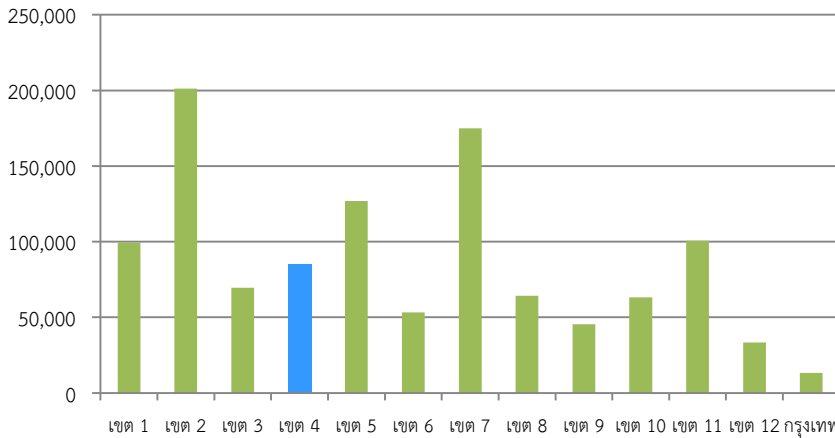
แผนภาพที่ 2 พื้นที่แอ่งน้ำบาดาล (ตร.กม.)

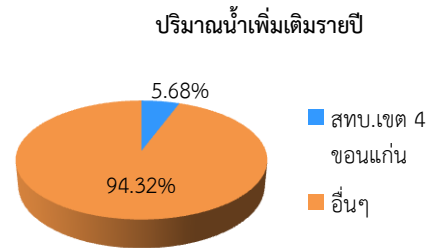
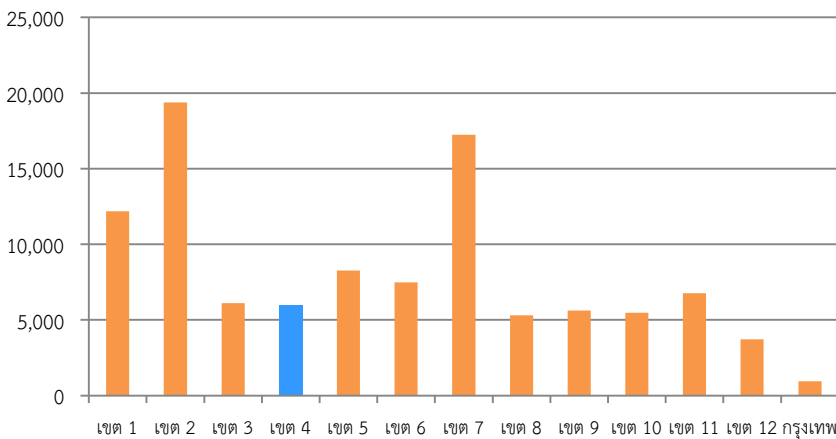

แผนภาพที่ 3 ปริมาณน้ำกักเก็บ (ล้าน ลบ.ม.)

แผนภาพที่ 4 ปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปี (ล้าน ลบ.ม./ปี)

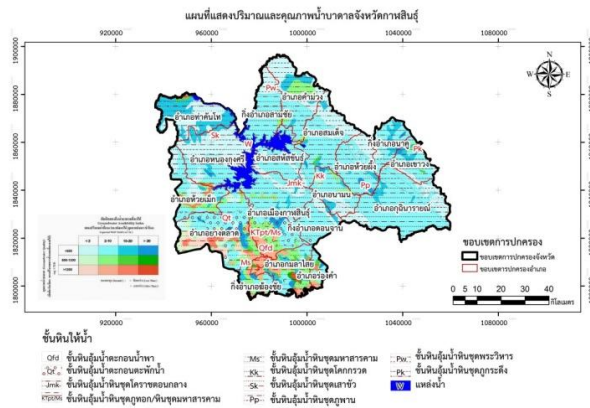
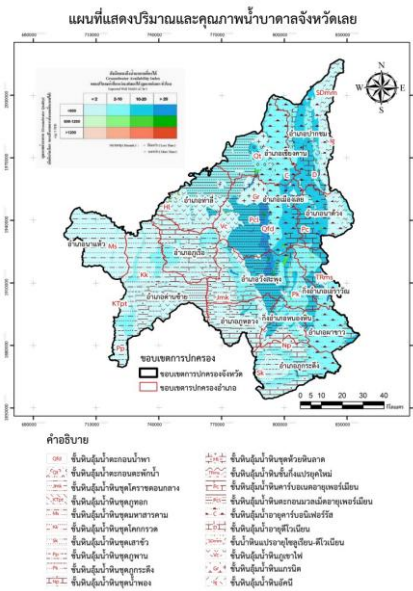
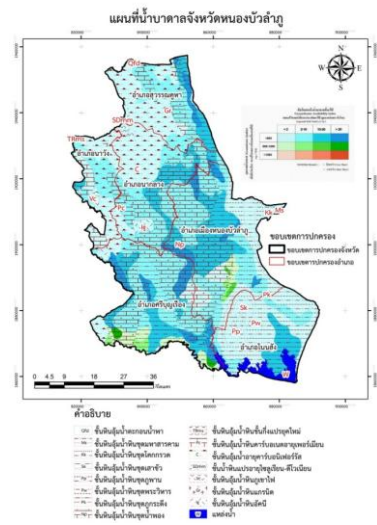
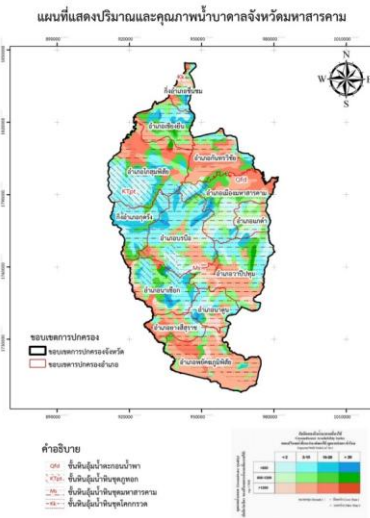
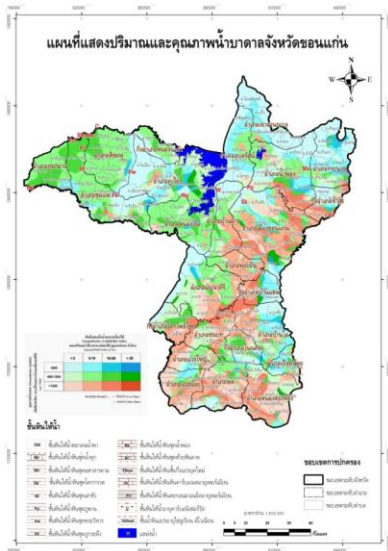
ทั้งนี้ เป็นที่น่าสังเกตว่าสภาพภูมิประเทศในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูง โดยมีพื้นที่ที่เป็นที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำบางส่วนในจังหวัดเลย ขณะนี้สภาพอุทกธรณีวิทยา พื้นที่กว่าร้อยละ 70 ครอบคลุมแอ่งน้ำบาดาลนครราชสีมา-อุบลราชธานี ซึ่งชั้นหินให้น้ำส่วนใหญ่เป็นชั้นหินแข็ง ทำให้ปริมาณน้ำกักเก็บในพื้นที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น อยู่ในระดับไม่มากนัก ประกอบกับปริมาณน้ำเพิ่มเติมรายปีอยู่ในระดับต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับเขตอื่นๆ

ตารางที่ 2 สภาพอุทกธรณีวิทยาของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

แอ่งน้ำบาดาล	สภาพภูมิประเทศ	ลักษณะชั้นหินให้น้ำ
นครราชสีมา-อุบลราชธานี	ที่ราบสูง	หินแข็ง
อุดรธานี-สกลนคร	ที่ราบสูง	หินแข็ง
เลย	ที่ราบสูง	หินแข็ง
เจ้าพระยาตอนบน	ที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน
เพชรบูรณ์	ที่ราบหุบเขาและที่ราบลุ่มแม่น้ำ	หินร่วน-หินแข็ง

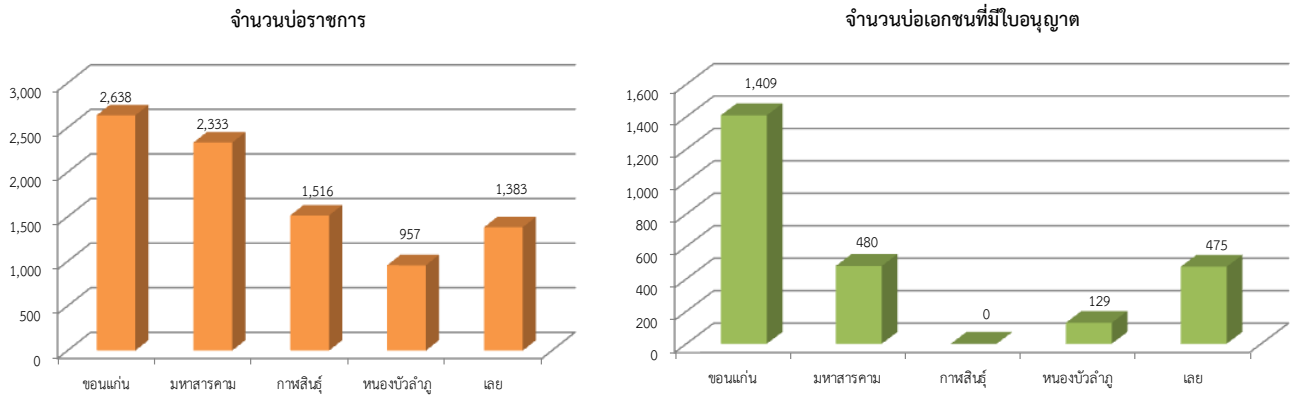
แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาความหนาแน่นของการใช้น้ำบาดาล พบว่าการใช้น้ำบาดาลกระจุกตัวอยู่ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม ดังเห็นได้จากจำนวนบ่อราชการมีจำนวนรวมกันถึง 4,971 บ่อ คิดเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 56 ของจำนวนบ่อราชการในพื้นที่ และจำนวนบ่อเอกชนมีจำนวนรวมกันถึง 1,889 บ่อ คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 75 ของจำนวนบ่อเอกชนที่มีใบอนุญาตในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาแผนที่คุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่ พบว่าน้ำบาดาลในพื้นที่ความรับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีปริมาณสารละลายในน้ำบาดาลค่อนข้างสูง ทำให้มีปัญหาเรื่องน้ำบาดาลเป็นน้ำเค็ม โดยเฉพาะในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม ทำให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต้องเผชิญความท้าทายในการบริหารจัดการน้ำบาดาลเพื่อตอบสนองคำขอและความต้องการใช้น้ำบาดาลที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น รวมทั้งต้องเฝ้าระวังการทะลักของน้ำเค็มปนเปื้อนในชั้นน้ำบาดาล โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีการกระจุกตัวของบ่อสูบน้ำบาดาลมาก

แผนภาพที่ 5 จำนวนบ่อบาดาลในพื้นที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

หมายเหตุ : ข้อมูลจำนวนบ่อราชการเป็นข้อมูลจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล นับเฉพาะจำนวนบ่อราชการที่ใช้งานได้
ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำบาดาลและระบบภูมิสารสนเทศอุทกธรณีวิทยาและการจัดการน้ำบาดาล

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาความลึกเฉลี่ยของระดับบาดาลและความลึกพัฒนาเฉลี่ยของบ่อบาดาลแต่ละจังหวัดสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 ระดับความลึกและปริมาณน้ำแต่ละจังหวัด

จังหวัด	ความลึกเฉลี่ย (เมตร)	ความลึกพัฒนาเฉลี่ย (เมตร)	ปริมาณน้ำ (ลูกบาศก์เมตรต่อชั่วโมง)
ขอนแก่น	45.83	42.32	5.03
มหาสารคาม	47.50	35.68	4.57
กาฬสินธุ์	43.74	40.88	4.56
หนองบัวลำภู	57.82	29.22	9.41
เลย	44.05	39.83	6.59
เฉลี่ย	47.788	37.586	6.032

และเมื่อพิจารณาประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการ และประเภทของบ่อราชการจำแนกตามสภาพน้ำบาดาล สามารถสรุปได้ ดังนี้

ตารางที่ 4 ประเภทการใช้ประโยชน์ของบ่อราชการแต่ละจังหวัด

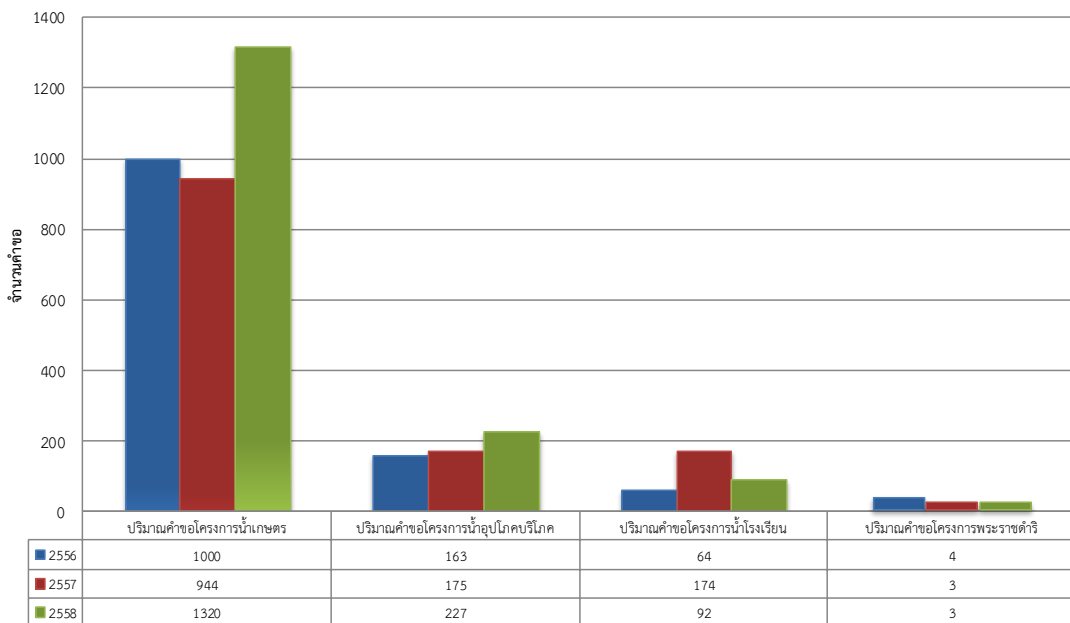
จังหวัด	จำนวนบ่อราชการ	จำนวนบ่อตามการใช้ประโยชน์			จำนวนบ่อตามสภาพน้ำ	
		บ่ออุปโภค-บริโภค (บ่อ)	บ่อเกษตร (บ่อ)	บ่อเกษตรระดับต้น (บ่อ)	ใช้ได้-น้ำจืด (บ่อ)	ใช้ได้-น้ำกร่อย (บ่อ)
ขอนแก่น	2,638	2,536	100	2	2,531	107
มหาสารคาม	2,333	2,265	68	0	2,205	128
กาฬสินธุ์	1,516	1,442	74	0	1,493	23
หนองบัวลำภู	957	889	68	0	954	3
เลย	1,383	1,296	87	0	1,382	1
รวม	8,827	8,428	397	2	8,565	262

จากตารางที่ 4 หากจำแนกประเภทของบ่อราชการตามการใช้ประโยชน์ จะเห็นว่าบ่อราชการส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการอุปโภคบริโภค คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 95 ของจำนวนบ่อราชการทั้งหมด และเมื่อจำแนกประเภทของบ่อราชการตามสภาพน้ำ พบว่าส่วนใหญ่เป็นบ่อบาดาลที่มีสภาพน้ำบาดาลเป็นน้ำจืด คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 97 ขณะที่บ่อบาดาลบางส่วนมีสภาพน้ำบาดาลเป็นน้ำกร่อย

ทั้งนี้ จะเห็นได้ว่าประชาชนมีความต้องการใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรเป็นหลัก ประกอบกับประชาชนหรือเกษตรกรบางส่วนไม่มีงบประมาณในการว่าจ้างบริษัทเอกชนในการขุดเจาะบ่อบาดาล ทำให้ในแต่ละปีมีปริมาณคำขอโครงการต่างๆ เข้ามาที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นจำนวนมาก โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 – 2559 สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีปริมาณคำขอโครงการต่างๆ ดังนี้

แผนภาพที่ 6 ปริมาณคำขอรับการสนับสนุนการขุดเจาะบ่อบาดาลจากโครงการต่างๆ

จากข้อจำกัดด้านงบประมาณของภาครัฐ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จึงไม่สามารถให้ความช่วยเหลือได้ตามคำขอของประชาชนหรือเกษตรกรทั้งหมด ที่ผ่านมา สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้หาแนวทางในการบริหารจัดการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยมีการบูรณาการความร่วมมือกับธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) จังหวัดขอนแก่น เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกรหลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน โดยภายใต้การดำเนินโครงการดังกล่าวได้คิดวิธีการแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยการดึงความร่วมมือจากสถาบันการเงินที่จะทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการเจาะบ่อบาดาลหรือเห็นประโยชน์ต่อการนำน้ำบาดาลเป็นทางเลือกมาใช้ในการเกษตร ตลอดจนดึงความร่วมมือที่จะทำให้เกิดการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการสนับสนุนช่วยเหลือเกษตรกรทั้งด้านการผลิต การรวบรวมผลผลิต การขนส่งและตลาดรองรับผลผลิต รวมทั้งสิ้น 16 หน่วยงาน

แผนภาพที่ 7 การบูรณาการความร่วมมือเพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอาชีพและรายได้เกษตรกร
หลังฤดูการทำนาแก้ปัญหาภัยแล้งอย่างยั่งยืน

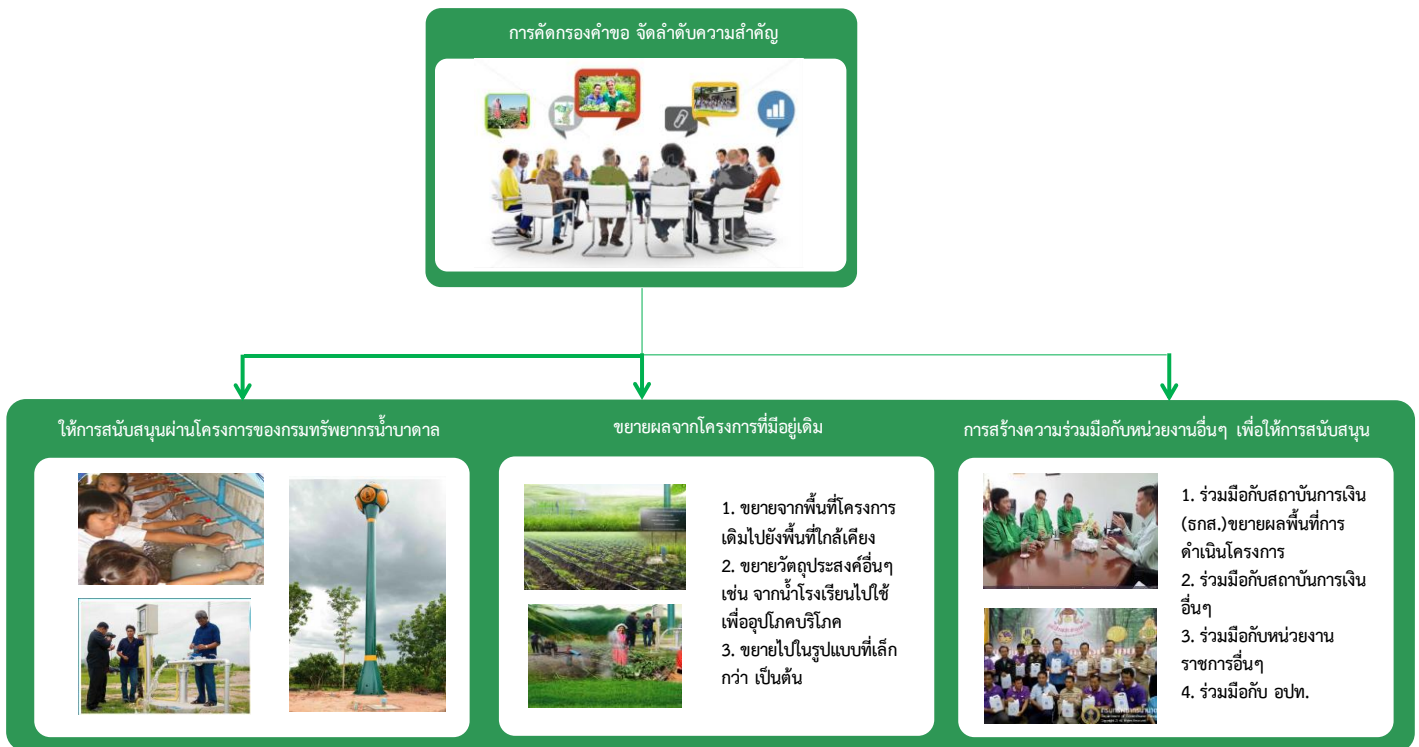

ทั้งนี้ หากโครงการดังกล่าวประสบความสำเร็จจะเป็นต้นแบบของ สทบ. อื่นๆ ในการสร้างความร่วมมือกับสถาบันการเงินที่จะทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนสำหรับการเจาะบ่อบาดาล หรือเห็นประโยชน์ของการนำน้ำบาดาลเป็นทางเลือกเพื่อใช้ในการเกษตร และสามารถขยายผลการดำเนินงานไปยังพื้นที่อื่นๆ ซึ่งจะช่วยในการทำงานและการใช้งบประมาณของหน่วยงานภาครัฐมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

► ข้อเสนอแนวทางการจัดทำแผนพัฒนากระบวนงานการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่

เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ประชาชนได้ทันทั่วถึงยิ่งขึ้น สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรพัฒนารูปแบบการให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาให้กับประชาชนที่มีคำขอเข้ามา โดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรพิจารณากลับกรองคำขอ เพื่อให้การขอรับการเจาะบ่อบาดาลผ่านโครงการต่างๆ เป็นคำขอที่มีความต้องการจริงๆ ในพื้นที่ที่มีศักยภาพ คุณภาพน้ำบาดาลมีความเหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการใช้ประโยชน์ และจัดกลุ่มคำขอเพื่อพิจารณารูปแบบการสนับสนุนช่วยเหลือที่เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุด เช่น คำขอที่สามารถต่อยอดจากบ่อบาดาลในโครงการเดิม การประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ทั้งสถาบันการเงิน หน่วยงานราชการ และ อปท. เพื่อเข้ามาร่วมให้การสนับสนุนช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนในรูปแบบต่างๆ เช่น การสนับสนุนเงินกู้ยืมสำหรับเป็นทุนในการขุดเจาะบ่อบาดาล การส่งคำขอรับการสนับสนุนการเจาะบ่อบาดาลที่ยังไม่ได้รับความช่วยเหลือให้หน่วยงานราชการหรือ อปท. ไปดำเนินการต่อตลอดจนการร่วมสนับสนุนงบประมาณในการเจาะและพัฒนาบ่อบาดาล เป็นต้น

แผนภาพที่ 8 การพัฒนาระบบการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่

ทั้งนี้ การดำเนินการในช่วงแรก สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถคัดเลือกพื้นที่ต้นแบบการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือในแต่ละรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อศึกษาเป็นต้นแบบในการขยายผลให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ต่อไป

บทที่ 2

การปฏิบัติงานตามภารกิจ

2.1 ภารกิจของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

2.1.1 การปฏิบัติงานตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ได้รับมอบภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางใน 5 ภารกิจหลัก ได้แก่ 1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ 2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน 3) ภารกิจการฟื้นฟู: ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล 4) ภารกิจการพัฒนา: ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม 5) ภารกิจการกฎหมาย: การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล มีรายละเอียดหน้าที่ในแต่ละภารกิจ ดังนี้

ตารางที่ 5 ภารกิจที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจธรณีฟิสิกส์ 2. เจาะสำรวจทางวิชาการ 3. เก็บตัวอย่างแปรชั้นดิน 4. หยั่งธรณีหลุมเจาะ 5. สุ่มทดสอบ 6. สำรวจธรณีวิทยาภาคสนาม 7. วิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแ่ง 8. สนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สำรวจพื้นที่เพื่อสร้างสถานีสังเกตการณ์และเครือข่ายเฝ้าระวัง 2. จัดสร้างสถานีสังเกตการณ์เฝ้าระวัง 3. เจาะบ่อสังเกตการณ์ 4. เก็บรวบรวมข้อมูลตามระยะเวลาระดับพื้นที่ 5. รายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ 6. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำบาดาล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนปฏิบัติการ 2. การฟื้นฟูบ่อน้ำบาดาลด้านกายภาพ 3. สำรวจรวบรวมข้อมูลด้านปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 4. ศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยาในระดับพื้นที่ 5. ดำเนินการฟื้นฟูโดยการเป่าล้างหรือสูบน้ำออก 6. วัดระดับน้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ 7. สำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล 8. ศึกษาทิศทางแนวโน้มของน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. จัดทำแผนปฏิบัติการสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย 2. สำรวจข้อมูล Demand Side, Supply Side 3. วิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ 4. จัดทำและพัฒนาระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ 5. การพัฒนาน้ำบาดาล 6. รวบรวมข้อมูลปัญหา ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ 7. สำรวจ รวบรวมตรวจสอบสภาพเบื้องต้น 8. วิเคราะห์สภาพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. การอนุญาตเจาะอนุญาตใช้นอกเขตวิกฤตน้ำบาดาล 2. การระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล 3. การยกเลิกการใช้บ่อน้ำบาดาลในเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล 4. การยกเลิกการใช้บ่อน้ำบาดาล นอกเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล 5. การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล 6. การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายนอกเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

1) การกิจด้านการ สำรวจและประเมิน ศักยภาพ	2) การกิจด้านการ อนุรักษ์เพื่อปกป้อง ให้มียู้อย่างยั่งยืน	3) การกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่ สมดุล	4) การกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อ ตอบสนองความ ต้องการเศรษฐกิจและ สังคม	5) การกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้ เป็นไปตามกฎหมาย น้ำบาดาล
ส่วนราชการในพื้นที่ ท้องถิ่น	7. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้ น้ำบาดาลและบริหาร เป็นเครือข่าย เช่น กลุ่มผู้ใช้ เพื่อการเกษตร การปศุสัตว์ ภาคอุตสาหกรรม สมาคมน้ำบาดาล 8. อุดกมลบ่อน้ำ บาดาล	9. จัดหาแหล่งน้ำดิบ สำหรับการเติมน้ำ 10. ดำเนินการเจาะบ่อ และก่อสร้างระบบกรอง น้ำ 11. วัดระดับน้ำจากบ่อ สังเกตการณ์การ บำรุงรักษาระบบ ประปาบาดาลและให้ คำปรึกษาแนะนำ	เครื่องจักรพร้อมทั้ง จัดทำแผนการซ่อม บำรุง 9. ศึกษา พัฒนาระบบ เพิ่มประสิทธิภาพการ ใช้น้ำบาดาลและระบบ ประปาบาดาล 10. ศึกษาเพื่อกำหนด ชั้นน้ำบาดาลให้ เหมาะสมสอดคล้องกับ วัตถุประสงค์การใช้ ประโยชน์ 11. กำหนดคุณลักษณะ เฉพาะของบ่อน้ำ บาดาลและประปา บาดาล 12. ศึกษา ระบบ ปรับปรุงคุณภาพน้ำ บาดาลให้เหมาะสมกับ สภาพของพื้นที่และการ ใช้งาน 13. การจัดสรรน้ำ บาดาลเพื่อการใช้ ประโยชน์อย่างเป็น ธรรมและถูกต้องตาม หลักวิชาการ 14. จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างการมีส่วน ร่วมภาคประชาชน 15. จัดทำคลินิกน้ำ บาดาล และบริการทาง วิชาการ เพื่อบริการ เชิงรุก	7. การจัดทำแผนการใช้ น้ำในแอ่งน้ำบาดาล 8. อบรมช่างเจาะบ่อน้ำ บาดาลและออกหนังสือ รับรอง 9. อบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการ เจาะบ่อน้ำบาดาลและ ออกหนังสือรับรอง 10. ให้คำแนะนำ ปรึกษากฎหมายน้ำ บาดาลกับบุคคลและ องค์กรทั่วไป 11. แผน การศึกษา แนวทางการบริหาร จัดการตามกฎหมายน้ำ บาดาลในระดับแอ่งน้ำ บาดาล

จากการศึกษาวิเคราะห์ภารกิจดำเนินงานที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการจริงในปัจจุบัน
แบ่งออกเป็นภารกิจหลักๆ ดังนี้

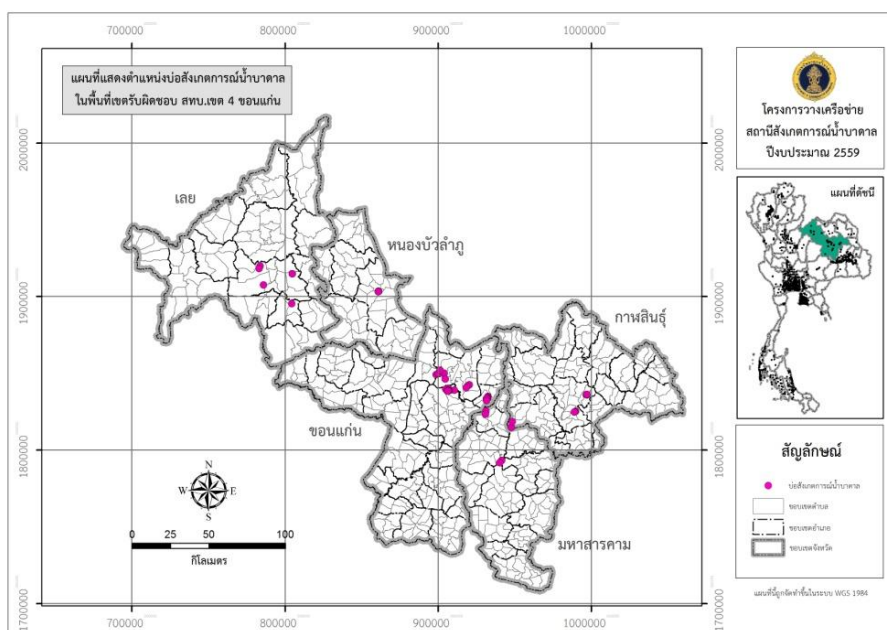
1) **ภารกิจด้านการสำรวจประเมินศักยภาพน้ำบาดาล** การสนับสนุนการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากน้ำบาดาลให้เป็นไปตามหลักวิชาการ การสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการเพื่อใช้ในการบริหารจัดการน้ำบาดาลให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล มีฝ่ายงานที่รับผิดชอบภารกิจ คือ กลุ่มวิชาการ ซึ่งปัจจุบันมีบุคลากรทั้งสิ้น 8 คน โดยมีนักธรณีวิทยา 3 คน

ทั้งนี้ แม้ในทางวิชาการและแนวปฏิบัติที่ควรเป็น การพัฒนาบ่อน้ำบาดาลทุกบ่อควรต้องผ่านการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์และประเมินศักยภาพแหล่งน้ำบาดาลก่อน เพื่อประเมินความเหมาะสมของการขุดเจาะและการใช้เครื่องมือ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากบุคลากรนักธรณีวิทยาที่มีจำกัด ในทางปฏิบัติการขุดเจาะและพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลส่วนใหญ่ยังใช้การประเมินจากประสบการณ์ของช่างเจาะ จะมีการสำรวจทางธรณีฟิสิกส์เฉพาะพื้นที่ที่ยังไม่เคยขุดเจาะ หรือไม่มีข้อมูลการขุดเจาะ สำหรับภารกิจที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ยังดำเนินการได้ไม่เต็มรูปแบบ ได้แก่ การวิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแอ่ง และการสนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่และท้องถิ่น โดยพบว่าสาเหตุเกิดจากข้อจำกัดด้านบุคลากร รวมทั้งงบประมาณ ตลอดจนการจัดเก็บข้อมูลในระดับพื้นที่ดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง เช่น ข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ ที่จะแสดงถึงน้ำต้นทุนและปริมาณน้ำ ซึ่งมีได้จัดส่งข้อมูลให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ทำให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไม่สามารถชี้แจงให้บริการข้อมูลทางวิชาการกับหน่วยงานภายนอกได้ ข้อมูลที่ให้บริการในปัจจุบันก็จะเป็นข้อมูลแผนที่น้ำบาดาล จำนวนบ่อบาดาลเช่นเดียวกับที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

2) **ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน** การดำเนินการที่ผ่านมาของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ประกอบด้วย การสำรวจพื้นที่เพื่อสร้างสถานีบ่อสังเกตการณ์ การจัดสร้างสถานีสังเกตการณ์เฝ้าระวังและเจาะบ่อสังเกตการณ์ รวมทั้งการอุดกลบบ่อตามโครงการหรือนโยบายจากส่วนกลาง ฝ่ายงานที่รับผิดชอบกิจกรรมตามภารกิจดังกล่าว คือ ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล

สำหรับการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ตามระยะเวลาพื้นที่ การรวบรวมรายงานผลสถานการณ์ ยังดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง ได้แก่ สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล อย่างไรก็ตาม สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้มีการจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์เฝ้าระวังคุณภาพน้ำบาดาล

แผนภาพที่ 9 แผนที่แสดงตำแหน่งบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลในพื้นที่รับผิดชอบของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

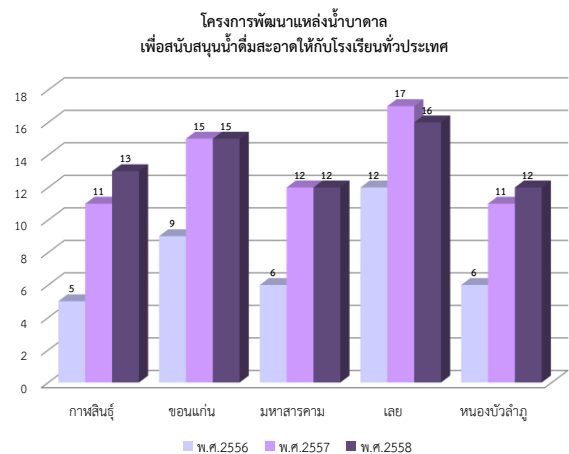
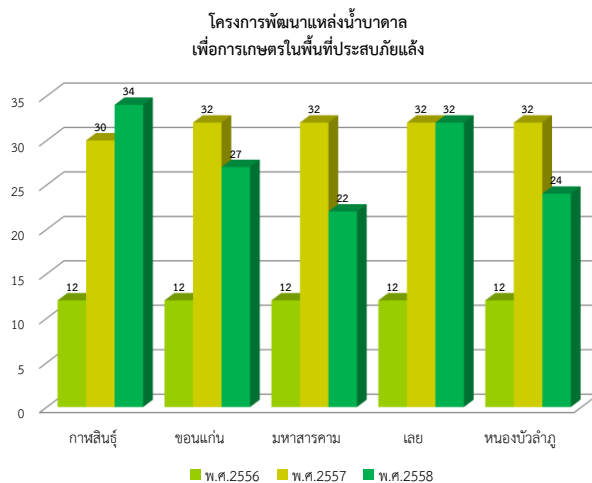
3) **ภารกิจการฟื้นฟู:** ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล เป็นภารกิจที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ยังไม่ได้ดำเนินการ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยาระดับพื้นที่ การฟื้นฟูโดยการเป่าล้างหรือสูบน้ำออก การวัดระดับน้ำ วิเคราะห์คุณภาพน้ำ การสำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล การวัดระดับน้ำจากบ่อสังเกตการณ์ ซึ่งกิจกรรมภายใต้ภารกิจดังกล่าว ส่วนกลางเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด

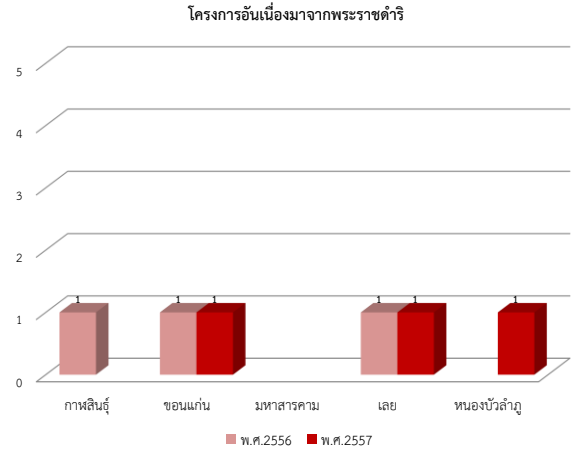
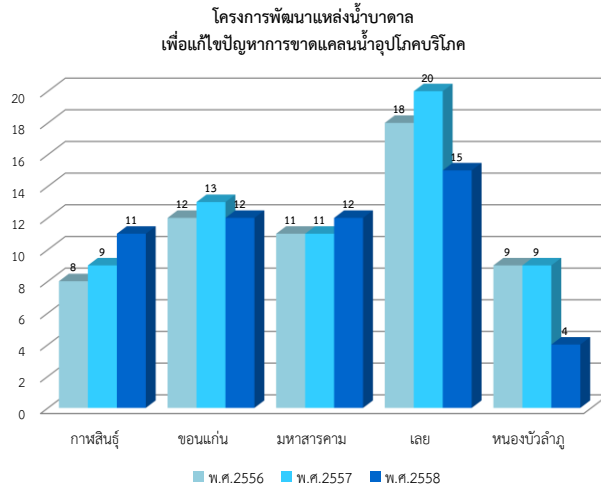
4) **ภารกิจการพัฒนา:** ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการ 4 ภารกิจหลักได้แก่

1. ภารกิจด้านนโยบายและแผน เป็นการจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อดำเนินโครงการสนับสนุน โดยพิจารณาจากคำขอและพื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วน สำหรับการสำรวจข้อมูล Demand Side และ Supply Side ตลอดจนการวิเคราะห์หาความต้องการใช้น้ำของพื้นที่ ยังมีข้อจำกัดด้านข้อมูลเนื่องจากข้อมูลส่วนใหญ่ส่วนกลางเป็นผู้สำรวจและจัดเก็บ ซึ่ง สทบ. ยังไม่สามารถเรียกดูข้อมูลได้ การวิเคราะห์และการวางแผนจึงมีข้อจำกัด ปัจจุบันส่วนแผนงาน มีบุคลากรทั้งสิ้น 7 คน

2. ภารกิจการสำรวจขุดเจาะและพัฒนาน้ำบาดาลเป็นการสำรวจ รวบรวม ตรวจสอบสภาพเพื่อดำเนินการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลตามโครงการ ซึ่งประกอบด้วย 4 โครงการ ได้แก่ 1) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง 2) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มสะอาดให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ 3) โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค และ 4) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยการดำเนินโครงการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดในความรับผิดชอบทั้งหมด 5 จังหวัด มีจำนวนบ่อขุดเจาะและพัฒนาแต่ละโครงการในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2556 – 2558) ดังนี้

แผนภาพที่ 10 จำนวนบ่อขุดเจาะและพัฒนาแต่ละโครงการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

ภารกิจสำรวจจุดเจาะและพัฒนาน้ำบาดาล มีฝ่ายงานที่รับผิดชอบภารกิจ คือ ศูนย์พัฒนา
น้ำบาดาล ซึ่งปัจจุบันมีบุคลากรทั้งสิ้น 66 คน มีชุดเจาะทั้งสิ้น 7 ชุด จากข้อมูลจะเห็นได้ว่าด้วยปริมาณงาน
ในการขุดเจาะและพัฒนาจำนวนมาก ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ของ สทบ. เป็นบุคลากรด้านนี้เป็นหลัก

3. ภารกิจการวิเคราะห์สภาพเครื่องจักรพร้อมทั้งจัดทำแผนการซ่อมบำรุง เป็นการจัดการโดย
ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาลขอนแก่น ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการซ่อมในระหว่างปฏิบัติงาน โดยใช้งบประมาณโครงการ

4. ภารกิจด้านการมีส่วนร่วมและการประชาสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมการฝึกอบรมถ่ายทอดความรู้
เสริมสร้างการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ตลอดจนจัดทำคลินิกน้ำบาดาล และบริการทางวิชาการ เป็นภารกิจ
ของส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม ร่วมกับฝ่ายประชาสัมพันธ์ ปัจจุบันส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีบุคลากรทั้งสิ้น
4 คน และฝ่ายประชาสัมพันธ์มีบุคลากรทั้งสิ้น 3 คน

สำหรับการศึกษา พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล ศึกษาเพื่อ
กำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ และการกำหนดคุณลักษณะ
เฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล การจัดสรรน้ำบาดาลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมและ
ถูกต้องตามหลักวิชาการ ยังเป็นภารกิจที่ส่วนกลางยังคงดำเนินการอยู่ เนื่องจาก สทบ. มีบุคลากรด้านงาน
วิชาการน้อยขณะที่ภารกิจงานปฏิบัติมีจำนวนมาก

5) ภารกิจการกฎหมาย: การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล การดำเนินงานของ
สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ในปัจจุบันประกอบด้วย 1) การขออนุญาต 2) การตรวจสอบการลักลอบ 3) การเรียกเก็บ
และรับชำระค่าใช้น้ำบาดาล โดยแบ่งพื้นที่อำนาจการดำเนินการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น องค์กรปกครอง
ส่วนท้องถิ่น และสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด ดังนี้

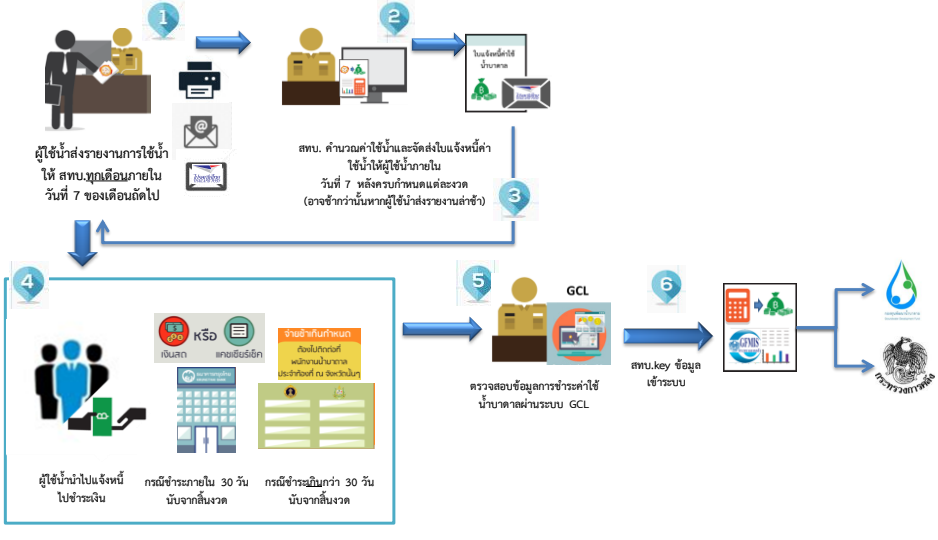

ตารางที่ 6 สรุปรูปภารกิจและอำนาจการดำเนินการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

ภารกิจและอำนาจการดำเนินการ	
1) การขออนุญาต	
ขอนแก่น	<p>- เป็นจังหวัดนำร่องการถ่ายโอนภารกิจให้แก่ อปท. การยื่นขออนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาล และขออนุญาตใช้น้ำบาดาลจะยื่นขออนุญาตผ่าน อปท. โดยอำนาจการพิจารณาอนุมัติขึ้นอยู่กับขนาดบ่อและปริมาณการใช้น้ำบาดาล</p> <p>- สรุปรูปขั้นตอนและขอบเขตอำนาจระหว่าง อปท. และ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดังนี้</p> <p>- การขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล ยังเป็นอำนาจของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ต้องยื่นขออนุญาตผ่าน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เพื่อส่งต่อเรื่องเสนอกรมทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาตเท่านั้น</p>
มหาสารคาม	<p>- การยื่นขออนุญาตทุกประเภทเป็นอำนาจของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ต้องยื่นขออนุญาตผ่าน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น โดยอำนาจการพิจารณาอนุมัติขึ้นอยู่กับขนาดบ่อและปริมาณการใช้น้ำบาดาล ดังนี้</p> <p>- การขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล ผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต ต้องยื่นขออนุญาตผ่าน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เพื่อส่งต่อเรื่องเสนอกรมทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาตเท่านั้น</p>

ภารกิจและอำนาจการดำเนินการ	
<p>กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู และเลย</p>	<p>การยื่นขออนุญาตทุกประเภทเป็นอำนาจของฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด</p> <p>The flowchart details the process: 1. Applicant submits application. 2. Provincial office reviews. 3. Provincial water department reviews. 4. Issuance of permit. 5. Forwarding to provincial water department. 6. Issuance of permit to applicant.</p> <p>Three permit types are shown:</p> <ul style="list-style-type: none"> Permit 1: Less than 5 days, up to 300 cbm. Issued by Provincial Water Department. Permit 2: 5 to 6 days, 300 to 800 cbm. Issued by Provincial Water Department. Permit 3: 8 days or more, up to 800 cbm. Issued by Provincial Water Department.
<p>2) การตรวจสอบการขออนุญาต และการตรวจสอบการลักลอบ</p>	
<p>ขอนแก่น และมหาสารคาม</p>	<p>ดำเนินการตรวจสอบ 1 ครั้ง/ปี ครอบคลุมพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและมหาสารคาม ประกอบด้วย</p> <ul style="list-style-type: none"> - บ่อบาดาลที่ขออนุญาตขุดเจาะและขอใช้น้ำบาดาลใหม่ทุกประเภท - บ่อบาดาลเดิมที่มีการใช้งานทั้งที่ชำระค่าใช้น้ำ (ภาคอุตสาหกรรมและภาคธุรกิจ)
<p>กาฬสินธุ์ หนองบัวลำภู และเลย</p>	<p>การตรวจสอบการขออนุญาตและการตรวจสอบการลักลอบเป็นอำนาจของฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด</p>

3) การเรียกเก็บและรับชำระค่าใช้น้ำบาดาล	
<p>ขอนแก่น และมหาสารคาม</p>	<p>- สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นผู้ออกใบแจ้งหนี้เรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม สรุปขั้นตอนดังนี้</p> <p>1. ผู้ใช้น้ำส่งรายงานการใช้น้ำให้ สทบ.ทุกเดือนภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไป</p> <p>2. สทบ. คำนวณค่าใช้น้ำและจัดส่งใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำให้ผู้ใช้น้ำภายในวันที่ 7 หลังครบกำหนดแต่ละงวด (อาจช้ากว่ากำหนดหากผู้ใช้น้ำส่งรายงานล่าช้า)</p> <p>3. ผู้ใช้น้ำนำไปชำระหนี้ไปชำระเงิน</p> <p>4. สทบ. ตรวจสอบข้อมูลการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านระบบ GCL</p> <p>5. สทบ. key ข้อมูลเข้าระบบ</p> <p>6. ตรวจสอบข้อมูลการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านระบบ GCL</p> <p>กรณีชำระภายใน 30 วัน นับจากสิ้นงวด กรณีชำระเกินกว่า 30 วัน นับจากสิ้นงวด</p>
<p>ภาพสินธุ์ หนองบัวลำภู และเลย</p>	<p>การออกใบแจ้งหนี้เรียกเก็บค่าใช้น้ำบาดาล ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลเป็นอำนาจของฝ่ายน้ำบาดาลจังหวัด สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด</p>

สำหรับภารกิจทำให้คำแนะนำ ปรีกษากฎหมายน้ำบาดาลกับบุคคลและองค์กรทั่วไป ที่ผ่านมายังดำเนินการได้ไม่เต็มที่นัก เนื่องจากบุคลากรของ สทบ.เขต 4 ไม่มีนิติกร การให้ข้อเสนอแนะคำปรึกษาต่างๆ จึงทำได้เพียงระดับที่มีความรู้ และสำหรับภารกิจการอบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรองรวมทั้งการอบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรองยังดำเนินการโดยหน่วยงานส่วนกลาง (สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล)

ทั้งนี้ ภารกิจการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล มีฝ่ายงานที่รับผิดชอบภารกิจ คือ ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล ซึ่งปัจจุบันมีบุคลากรทั้งสิ้น 11 คน

กล่าวโดยสรุป ภารกิจที่กำหนดให้มีการถ่ายโอนมายัง สทบ. แต่ส่วนกลางยังไม่ส่งมอบภารกิจงานเพื่อให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการ ได้แก่

- 1) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มีอยู่อย่างยั่งยืน ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ตามระยะเวลาระดับพื้นที่ รวมทั้งการรายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ สำหรับการอุดกลบบ่อจะดำเนินการตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีโครงการ
- 2) ภารกิจด้านฟื้นฟู: ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล ได้แก่ กิจกรรมภายใต้ภารกิจ ทั้งกิจกรรมด้านการสำรวจประเมินศักยภาพน้ำบาดาล และการฟื้นฟูบ่อน้ำบาดาลทั้งหมด
- 3) ภารกิจด้านพัฒนา: ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ การสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย ข้อมูล Demand Side Supply Side การจัดทำและพัฒนาระบบปรับปรุง

คุณภาพน้ำ ตลอดจนการศึกษาด้านวิชาการในการพัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาล และระบบประปาบาดาล การกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และการใช้งาน เป็นต้น

- 4) ภารกิจด้านกฎหมาย: การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล ได้แก่ ภารกิจ การอบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง รวมทั้งการอบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง

สำหรับภารกิจที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้ดำเนินการแล้ว แต่การปฏิบัติงานยังมีข้อจำกัด ดังนี้

- สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไม่มีนิติกรประจำ การปฏิบัติงานตามภารกิจด้านการบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาลจึงมีข้อจำกัด ทั้งการให้คำแนะนำด้านกฎหมายกับประชาชน การลงพื้นที่ ตรวจสอบการใช้น้ำบาดาล การฟ้องร้องคดี
- การจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นการจัดเก็บข้อมูลในการบริหารจัดการภายใน ไม่ได้ดำเนินการได้เต็มรูปแบบเช่นเดียวกับส่วนกลาง เนื่องจากมีบุคลากรจำกัด อีกทั้งไม่มีความรู้ เครื่องมือและประสบการณ์มากพอ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลอาจไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการพอ ปัจจุบันส่วนกลางก็ยังเป็นผู้จัดเก็บและนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนหรือบริหารจัดการของส่วนกลาง
- การปฏิบัติงานด้านการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลซึ่งมีปริมาณงานจำนวนมากเมื่อเทียบกับจำนวนช่างเจาะ ทำให้ต้องจ้างแรงงานในพื้นที่ที่ต้องมีประสบการณ์ซึ่งค่อนข้างหายาก อีกทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์ และรถเจาะที่มีอายุการใช้งานยาวนาน ทำให้การปฏิบัติงานมีอุปสรรคที่ต้องทำไปซ่อมไป นอกจากนี้ ในการปฏิบัติงานช่างเจาะส่วนใหญ่ยังใช้ประสบการณ์ในการทำงานมากกว่ายึดถือมาตรฐานคู่มือการปฏิบัติงาน ที่ผ่านมามีระบบการกำกับติดตามด้านคุณภาพ จึงไม่ทราบข้อมูลคุณภาพการเจาะและการพัฒนาบ่อน้ำบาดาลที่ได้ดำเนินการไป

กล่าวโดยสรุปมีกิจกรรมแต่ละภารกิจที่ สทบ. ได้ดำเนินการและยังไม่ได้ดำเนินการ รวมทั้งดำเนินการแล้วแต่ยังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ ดังนี้

ตารางที่ 7 สรุปสถานะการดำเนินงานตามภารกิจในปัจจุบัน

1) ภารกิจด้านการ สำรวจและประเมิน ศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการ อนุรักษ์เพื่อปกป้องให้ มืออย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่ สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อ ตอบสนองความ ต้องการเศรษฐกิจ และสังคม	5) ภารกิจการ กฎหมาย : การ บริหารจัดการให้ เป็นไปตามกฎหมาย น้ำบาดาล
❖ กิจกรรมที่ดำเนินการแล้ว				
1. สำรวจธรณีฟิสิกส์ 2. เก็บตัวอย่างแปล ชั้นดิน 3. หยั่งธรณีหลุมเจาะ 4. สุ่มทดสอบ 5. สำรวจธรณีวิทยา ภาคสนาม 6. สนับสนุนและบริการ ข้อมูลวิชาการผล การสำรวจศักยภาพ น้ำบาดาลให้แก่ส่วน ราชการในพื้นที่ ท้องถิ่น	1. สำรวจพื้นที่เพื่อ สร้างสถานี สังเกตการณ์และ เครือข่ายฝักระวัง 2. จัดสร้างสถานี สังเกตการณ์ฝัา ระวัง 3. เจาะบ่อ สังเกตการณ์ 4. ส่งเสริม กระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกและ การมีส่วนร่วมใน การบริหารจัดการ น้ำบาดาล 5. อดกลบบ่อน้ำ บาดาล (ดำเนินการ ตามโครงการจาก ส่วนกลาง)		1. การพัฒนา น้ำบาดาล 2. วิเคราะห์หาความ ต้องการใช้น้ำของ พื้นที่ 3. รวบรวมข้อมูล ปัญหาข้อเสนอแนะ ในการปฏิบัติงาน ด้านต่างๆ 4. สำรวจ รวบรวม ตรวจสอบสภาพ เบื้องต้น 5. วิเคราะห์ สภาพ เครื่องจักรพร้อมทั้ง จัดทำแผนการซ่อม บำรุง 6. การจัดสรรน้ำ บาดาลเพื่อการใช้ ประโยชน์อย่างเป็น ธรรมและถูกต้อง ตามหลักวิชาการ 7. จัดฝึกอบรม ถ่ายทอดความรู้ เสริมสร้างการมีส่วน ร่วมภาคประชาชน 8. จัดทำคลินิก น้ำบาดาล และ บริการทางวิชาการ เพื่อบริการเชิงรุก	1. การอนุญาตเจาะ อนุญาตใช้ นอกเขตวิกฤต น้ำบาดาล

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

1) ภารกิจด้านการสำรวจและประเมินศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการอนุรักษ์เพื่อปกป้องให้มืออยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อตอบสนองความต้องการเศรษฐกิจและสังคม	5) ภารกิจการกฎหมาย : การบริหารจัดการให้เป็นไปตามกฎหมายน้ำบาดาล
❖ กิจกรรมที่ดำเนินการแล้วแต่ยังมีปัญหาอุปสรรคสำคัญที่ต้องการให้มีการปรับปรุงเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ				
			1. การเจาะและพัฒนาน้ำบาดาล	2. การติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายนอกเขตพื้นที่วิกฤตน้ำบาดาล 3. ให้คำแนะนำปรึกษากฎหมายน้ำบาดาลกับบุคคลและองค์กรทั่วไป
❖ กิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการหรือยังไม่ได้ถ่ายโอนกิจกรรมจากส่วนกลาง				
1. เจาะสำรวจทางวิชาการ 2. วิเคราะห์ประเมินผลระดับพื้นที่เฉพาะแ่ง	1. เก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเหตุการณ์ตามระยะเวลาระดับพื้นที่ 2. การจัดทำรายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ 3. การจัดตั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลและบริหารเป็นเครือข่าย เช่น กลุ่มผู้ใช้น้ำเพื่อการเกษตร การปศุสัตว์ ภาคอุตสาหกรรม สมาคมน้ำบาดาล	1. สำรวจรวบรวมข้อมูลด้านปริมาณน้ำและคุณภาพน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 2. ศึกษาข้อมูลทางอุทกธรณีวิทยา ระดับพื้นที่ 3. วัดระดับน้ำวิเคราะห์คุณภาพน้ำ 4. สำรวจรวบรวมข้อมูลบ่อน้ำบาดาล ปริมาณการใช้น้ำบาดาล 5. ศึกษาทิศทางการไหลของน้ำบาดาลระดับพื้นที่ 6. จัดหาแหล่งน้ำดิบสำหรับการเติมน้ำ 7. ดำเนินการเจาะบ่อและก่อสร้างระบบกรองน้ำ 8. วัดระดับน้ำจากบ่อสังเกตการณ์การบำรุงรักษาระบบ	1. จัดทำแผนปฏิบัติการสำรวจข้อมูลพื้นที่เป้าหมาย 2. สำรวจข้อมูล Demand Side, Supply Side 3. จัดทำและพัฒนา ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ 4. ศึกษา พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล 5. ศึกษาเพื่อกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ 6. กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล	1. การระบายน้าลงบ่อน้ำบาดาล 2. การจัดทำแผนการใช้น้ำในแอ่งน้ำบาดาล 3. อบรมช่างเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง 4. อบรมนักธรณีวิทยา วิศวกร ควบคุมการเจาะบ่อน้ำบาดาลและออกหนังสือรับรอง 5. แผน การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการตามกฎหมายน้ำบาดาลในระดับแอ่งน้ำบาดาล

1) ภารกิจด้านการ สำรวจและประเมิน ศักยภาพ	2) ภารกิจด้านการ อนุรักษ์เพื่อปกป้องให้ มีอยู่อย่างยั่งยืน	3) ภารกิจการฟื้นฟู : ส่วนที่เสียหายให้คืนสู่ สมดุล	4) ภารกิจการพัฒนา : ใช้ประโยชน์เพื่อ ตอบสนองความ ต้องการเศรษฐกิจ และสังคม	5) ภารกิจการ กฎหมาย : การ บริหารจัดการให้ เป็นไปตามกฎหมาย น้ำบาดาล
		ประปาบาดาลและ ให้คำปรึกษา แนะนำ	7. ศีรษะระบบ ปรับปรุงคุณภาพ น้ำบาดาลให้ เหมาะสมกับสภาพ ของพื้นที่และการ ใช้งาน	

2.1.2 แนวทางการจัดทำแผนพัฒนากระบวนการฯ ด้านการพัฒนาศมรรถนะและ ยกระดับการปฏิบัติงานให้รองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง

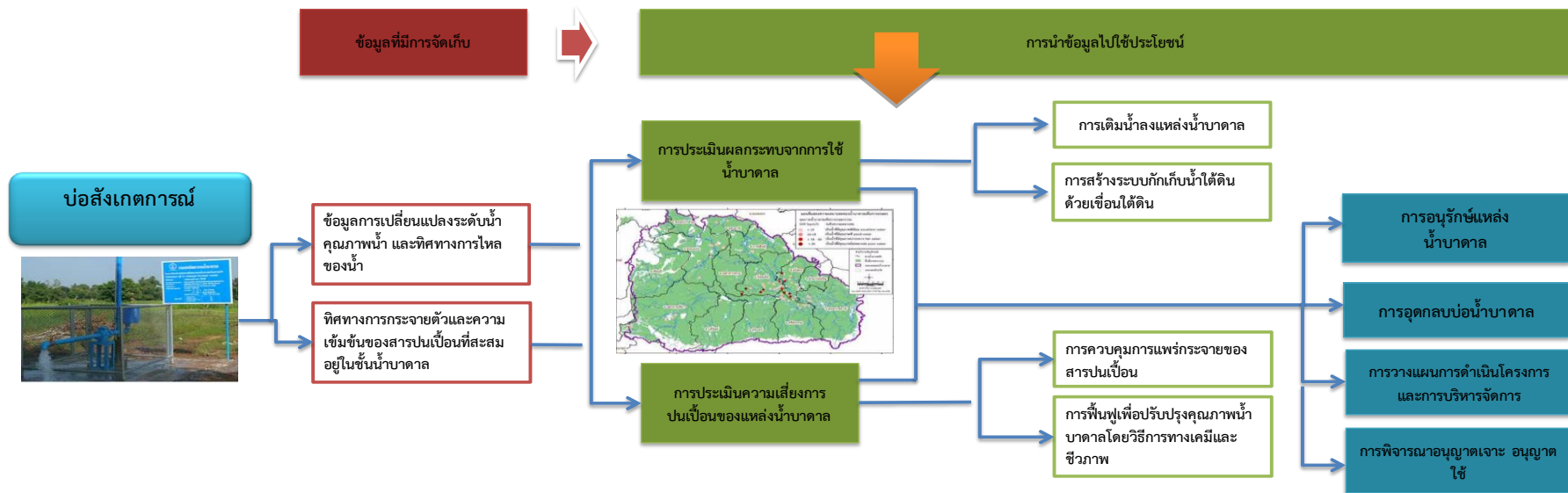
เพื่อให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น พัฒนาศมรรถนะและเตรียมการในการรองรับภารกิจ การดำเนินงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต การพัฒนาปรับปรุงในช่วงแรกจึงเน้น การเตรียมความพร้อมศักยภาพบุคลากร การพัฒนาระบบการทำงานที่เน้นคุณภาพ ยกระดับงานวิชาการตาม ความจำเป็นในพื้นที่ และตอบสนองความต้องการประชาชนเป็นสำคัญ จึงเสนอแนะให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการ ดังนี้

1. การดำเนินงานตามภารกิจการอนุรักษ์และฟื้นฟู ประกอบด้วย

1.1 การวิเคราะห์ข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์

เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์ โดยข้อมูลจากบ่อสังเกตการณ์ แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นน้ำบาดาล ได้แก่ ข้อมูลการเปลี่ยนแปลงระดับน้ำ คุณภาพน้ำ และทิศทางการไหลของน้ำ ทิศทางการกระจายตัวและความเข้มข้นของสารปนเปื้อนที่สะสมอยู่ในชั้นน้ำบาดาล ทั้งนี้ ข้อมูลที่ได้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถใช้ประโยชน์ในการวางแผนฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลที่ถูกปนเปื้อน กลับสู่สภาพเดิมหรือดีขึ้น การเฝ้าระวังสารต่างๆ จากแหล่งปนเปื้อน การป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการใช้ น้ำบาดาล รวมทั้งเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาการอนุญาตให้เป็นไปอย่างเหมาะสม ฝ่ายงานต่างๆ ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ร่วมกันกำหนดขอบเขตความต้องการในการใช้ประโยชน์ด้านต่างๆ ประสานขอข้อมูลบ่อ สังเกตการณ์จากส่วนกลาง เพื่อมาพิจารณารูปแบบการดึงข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมเพื่อให้การใช้ประโยชน์เป็นไปตามความต้องการ

แผนภาพที่ 11 กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ประโยชน์

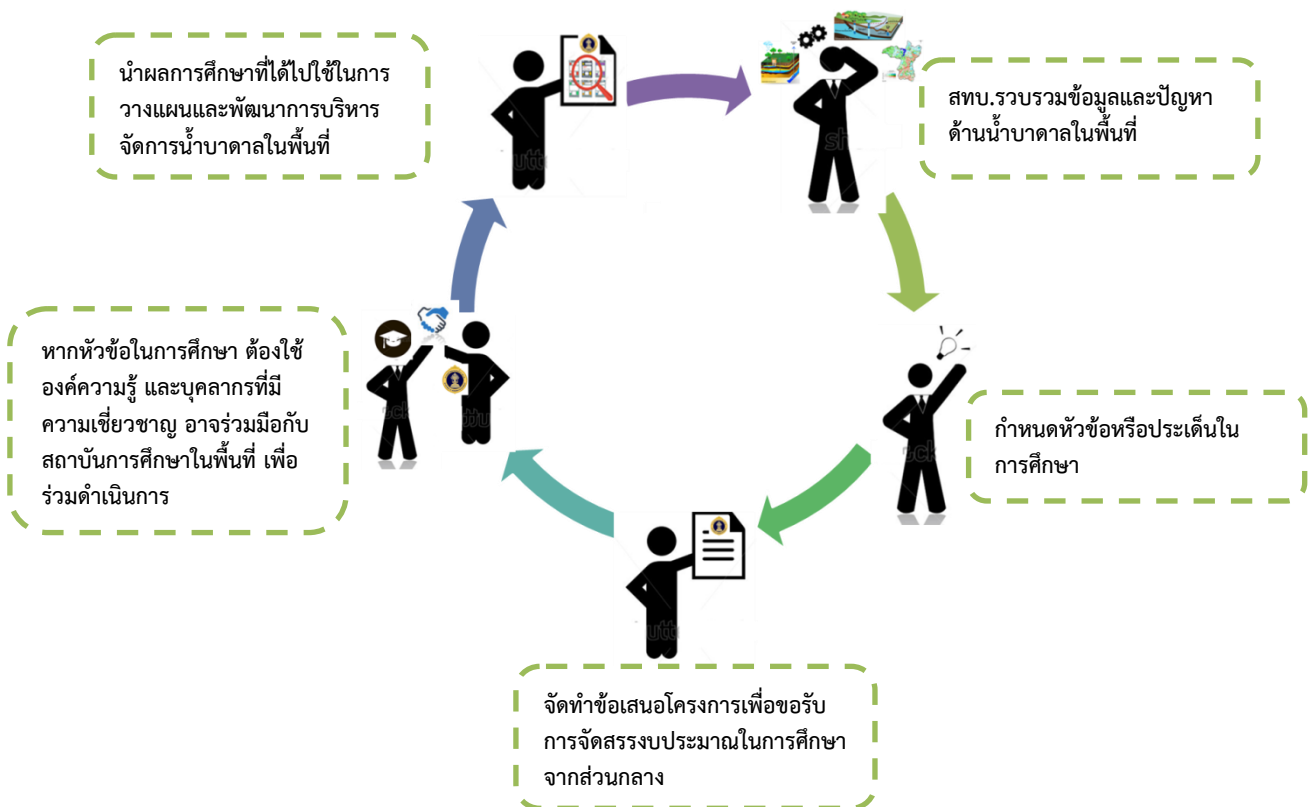

2. การพัฒนางานด้านประเมินศักยภาพและยกระดับการพัฒนาน้ำบาดาล ประกอบด้วย

2.1 การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลตามสภาพปัญหาของพื้นที่ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ

ในการยกระดับงานด้านการพัฒนาและประเมินศักยภาพน้ำบาดาลของ สทบ. จำเป็นต้องมีการดำเนินการในเชิงรุกเพิ่มขึ้น กล่าวคือ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรมีโครงการศึกษาวิจัยเชิงวิชาการในระดับพื้นที่ นอกเหนือจากการสำรวจธรณีฟิสิกส์เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะ ซึ่งจะทำให้ สทบ. มีข้อมูลเพื่อจัดทำแผนในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง โดยรูปแบบในการจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่ เป็นลักษณะการจัดทำโครงการเพื่อเสนอของบประมาณจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งนี้ หาก สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีบุคลากรหรือองค์ความรู้ไม่เพียงพอในการศึกษาเรื่องดังกล่าว อาจร่วมมือกับสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือหน่วยงานอื่นๆ เข้ามาร่วมในการดำเนินการ นอกจากจะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิผลที่วางไว้แล้ว บุคลากรของ สทบ. เกิดการเรียนรู้ในการทำงานทางวิชาการด้วย

แผนภาพที่ 12 การจัดทำโครงการเพื่อศึกษาน้ำบาดาลในระดับพื้นที่

ทั้งนี้ นอกจาก สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะเขียนโครงการศึกษาและเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากส่วนกลางแล้ว ในระหว่างนั้นอาจมีการศึกษาในประเด็นที่สำคัญ แต่อาจใช้งบประมาณไม่มากนักเกินไปสามารถบริหารจัดการจากงบประมาณของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่มีอยู่ได้ เช่น การเจาะบ่อสังเกตการณ์และจัดเก็บข้อมูลบ่อสังเกตการณ์ในพื้นที่อุตสาหกรรมที่มีการใช้น้ำบาดาลมาก เพื่อติดตามและเฝ้าระวังผลกระทบ เป็นต้น

2.2 การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance)

แม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีการจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงาน เพื่อเป็นแนวทางให้กับเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน แต่จากการสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ สทบ. เพื่อเก็บข้อมูลการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะ พบว่าการปฏิบัติงานของหน่วยเจาะไม่ได้ยึดถือปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในคู่มืออย่างเคร่งครัด เนื่องจาก สทบ. มีเป้าหมายที่ต้องดำเนินการในแต่ละปีจำนวนมาก ในขณะที่ระยะเวลาและจำนวนบุคลากรจำกัด ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องมือในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ดังนั้นบางขั้นตอนที่ระบุไว้ในคู่มืออาจไม่ได้มีการปฏิบัติ การดำเนินการและการแก้ไขปัญหาของหน่วยเจาะจะใช้ประสบการณ์ของช่างเจาะเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมา สทบ. ไม่ได้มีการติดตามประเมินผลหลังการเจาะว่าการเจาะและพัฒนาบ่อมีคุณภาพมาตรฐาน ตลอดจนสามารถใช้งานได้อย่างดีหรือไม่อย่างไร จึงเห็นว่า สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรมีการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance)

การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) เป็นระบบที่จะช่วยให้การปฏิบัติงานของ สทบ. และหน่วยเจาะมีมาตรฐานตามที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนด รวมทั้งช่วยในการติดตามผลการดำเนินโครงการและช่วยให้สามารถเข้าไปแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างทันที่ โดย ผอ. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต้องมีการประกาศนโยบายคุณภาพเพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องได้ตระหนัก และปฏิบัติงานด้วยความมุ่งมั่นคุณภาพเป็นสำคัญ มีการจัดทำคู่มือคุณภาพ โดยกำหนดระบบหรือหลักเกณฑ์ในการประเมินตรวจสอบคุณภาพบ่อบาดาลที่ขุดเจาะและพัฒนา จัดประชุมชี้แจงและอบรมให้ความรู้กับช่างเจาะและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานและดำเนินการตามระบบได้อย่างถูกต้อง ตลอดจนจัดตั้งทีมตรวจประเมินคุณภาพ ทั้งนี้ผู้ที่เป็นทีมตรวจประเมินคุณภาพต้องเป็นคนละทีมกับผู้เจาะและพัฒนาบ่อนั้นๆ โดยอาจใช้วิธีการสุ่มตรวจ หากพบว่าบ่อไม่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้จะต้องรายงานหัวหน้าฝ่ายงานและ ผอ. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เพื่อดำเนินการปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 13 กระบวนการเตรียมการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการเจาะน้ำบาดาล

2.2 กระบวนการให้บริการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น มีงานบริการหลัก ได้แก่

1. งานออกใบอนุญาต ประกอบด้วย อนุญาตเจาะ อนุญาตใช้ และอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล
2. งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล
3. งานจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล
4. การบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล

ทั้งนี้ การให้บริการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น มีขั้นตอนและระยะเวลาในการให้บริการ รวมทั้งปัญหาที่พบจากการให้บริการแต่ละงานบริการหลัก ดังนี้

2.2.1 งานออกใบอนุญาต

การออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ประกอบด้วยใบอนุญาตเจาะน้ำบาดาล ใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล และใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อน้ำบาดาล สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีขั้นตอนและระยะเวลาที่ใช้การดำเนินการ สรุปได้ดังนี้

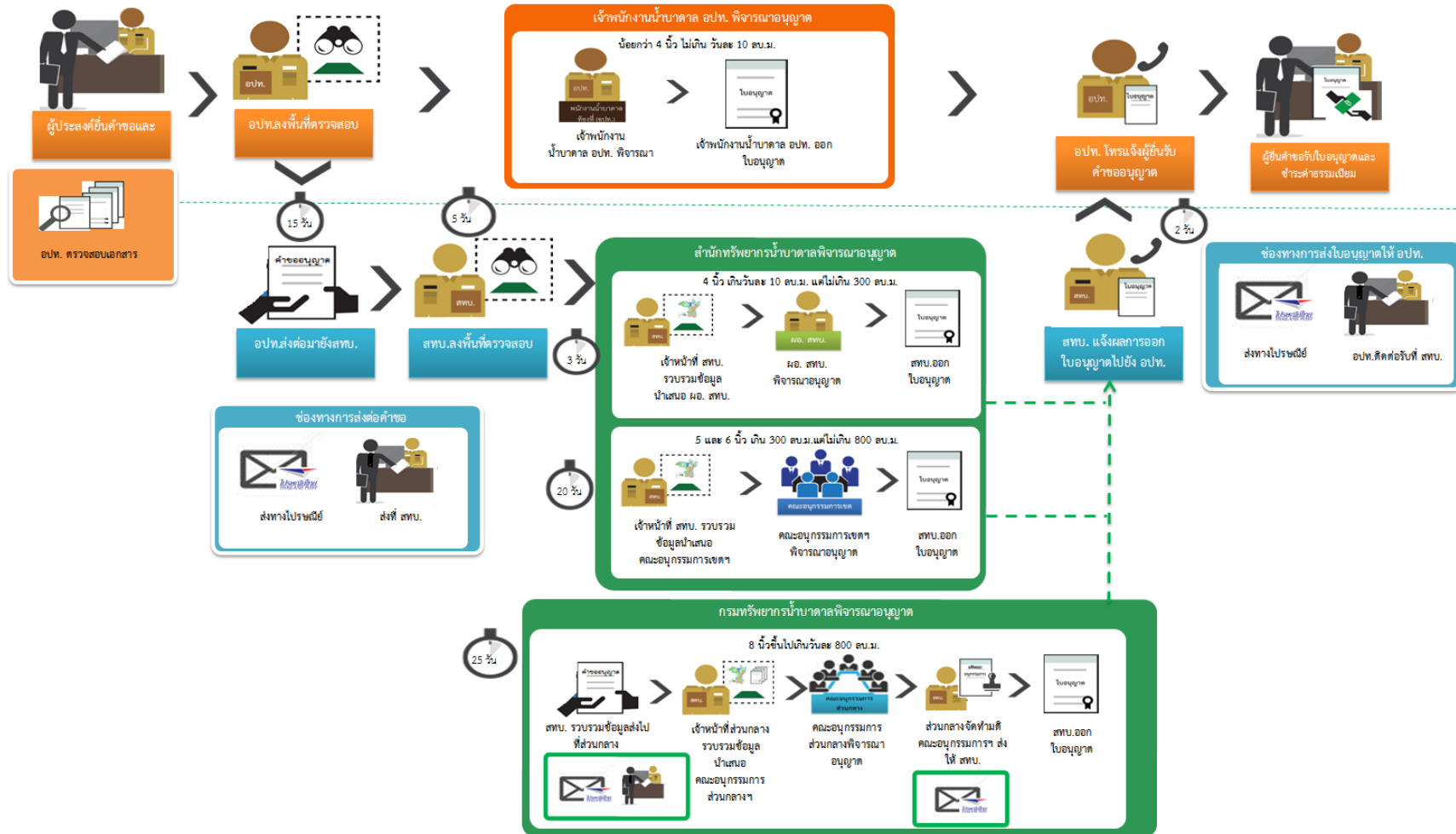
2.2.1.1 การออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาล

กระบวนการขออนุญาตเจาะ และอนุญาตใช้น้ำบาดาลจะมีกระบวนการในการดำเนินการเช่นเดียวกัน โดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีอำนาจในการรับคำขอและออกใบอนุญาตในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น และจังหวัดมหาสารคาม โดยการขออนุญาตในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามผู้ยื่นคำขออนุญาตจะต้องยื่นคำขอมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ในขณะที่พื้นที่จังหวัดขอนแก่นเป็นจังหวัดนำร่องที่ได้มีการถ่ายโอนแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ที่ต้องการยื่นคำขออนุญาตเจาะและคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลต้องไปยื่นเรื่องที่ยังคงปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ตนเองเท่านั้น อำนาจการอนุญาตขึ้นกับขนาดบ่อและปริมาณการใช้ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับถ่ายโอนมานั้นมีอำนาจในการอนุญาตขุดเจาะน้ำบาดาลที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดน้อยกว่า 4 นิ้ว และการอนุญาตใช้น้ำบาดาลในปริมาณที่ไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร หากมีขนาดเกินจากนั้นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งแบบคำขอมายัง สทบ. เพื่อพิจารณาอนุญาตตามระดับอำนาจต่อไป ดังแสดงในแผนภาพที่ 14

❖ ขั้นตอนและระยะเวลาการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลปัจจุบัน

▶ พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

แผนภาพที่ 14 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันพื้นที่จังหวัดขอนแก่น (As Is)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นปัจจุบัน

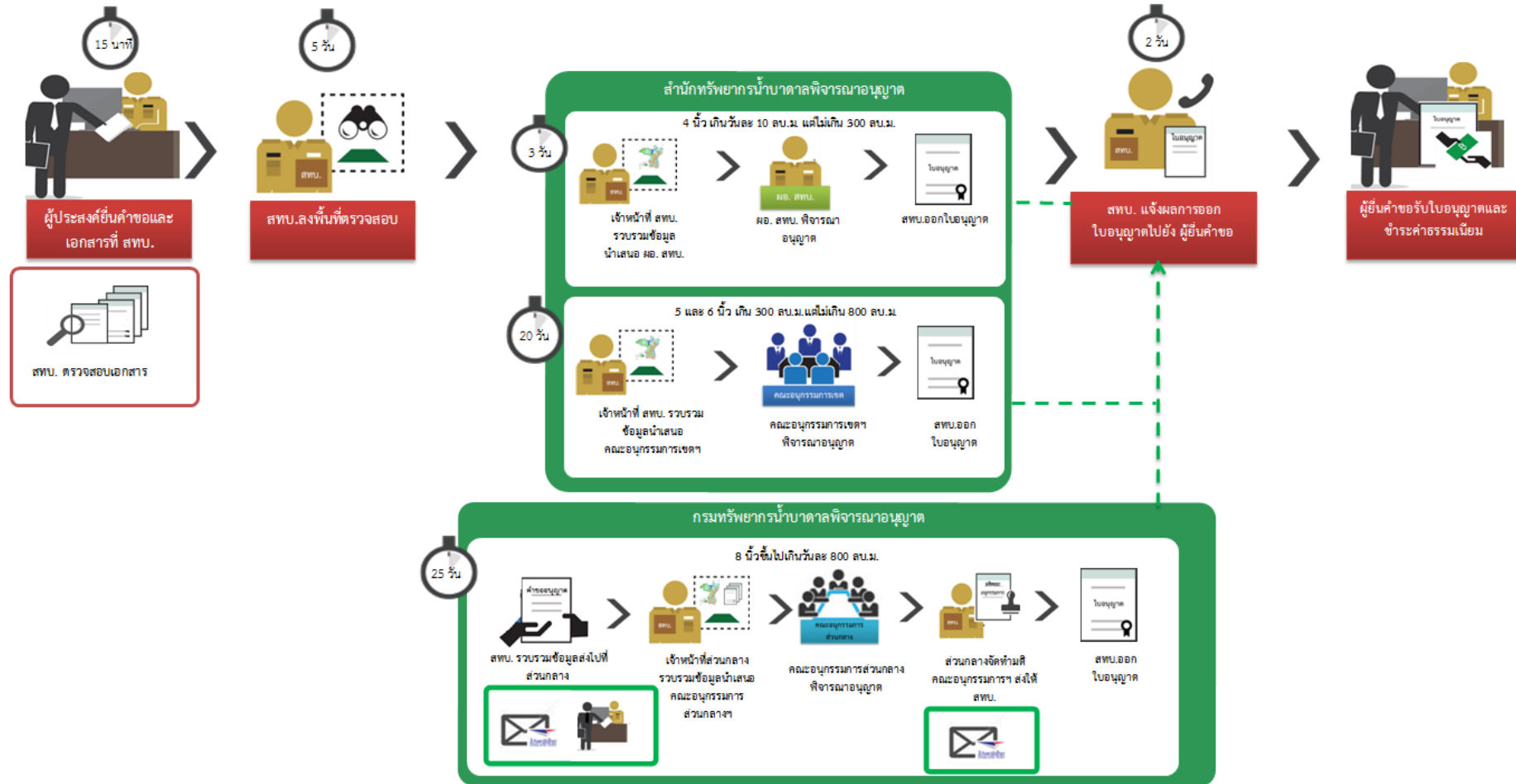
1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะขออนุญาต
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะพิจารณาอำนาจการพิจารณาและอนุญาต เพื่อดำเนินการหรือส่งต่อคำขอมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดังนี้
  - กรณีการขออนุญาตบ่อมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดต่ำกว่า 4 นิ้ว หรือคำขอใช้น้ำบาดาลในปริมาณไม่เกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จะเป็นผู้พิจารณาอนุญาตและดำเนินการออกใบอนุญาต
  - กรณีผู้ประกอบการยื่นคำขอเจาะน้ำบาดาลที่บ่อมีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางตอนบนสุดขนาด 4 นิ้วขึ้นไป หรือคำขอใช้น้ำบาดาลในปริมาณเกินวันละ 10 ลูกบาศก์เมตร ณ เทศบาล/อบต. เจ้าของพื้นที่ คำขอจะถูกส่งมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ระยะเวลาเฉลี่ย 15 วัน โดยเจ้าหน้าที่ สทบ. จะลงตรวจสอบพื้นที่ที่ขออนุญาตขุดเจาะ เพื่อพิจารณาหรือนำเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต โดยมีขั้นตอนดังนี้
    1. เจ้าหน้าที่ สทบ. ตรวจสอบเอกสารและส่งเสนอผู้มีอำนาจ จะใช้เวลาดำเนินการ 2 วัน หากเอกสารไม่ครบทางผู้ยื่นคำขอต้องส่งเอกสารหรือแก้ไขใหม่เพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันยื่นคำขอ
    2. เจ้าหน้าที่จะลงไปสำรวจพื้นที่ที่ยื่นคำขอให้แล้วเสร็จภายใน 5 วัน
    3. หากตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่สอดคล้องกับเอกสารที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ตามอำนาจดังนี้
      - กรณีขนาดบ่อ 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 10 ลูกบาศก์เมตร แต่ไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 3 วัน
      - กรณีขนาดของบ่อ 5 - 6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตร แต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในเขตน้ำบาดาลจังหวัดพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 30 วัน
      - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในส่วนกลางพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 25 วัน โดยฝ่ายเลขาคณะอนุกรรมการฯ แจ้งผลมติการพิจารณาให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่นทราบและออกใบอนุญาตใช้เวลาประมาณ 3 วัน
4. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะแจ้งผลอนุญาตและจัดส่งใบอนุญาตไปที่เทศบาล/อบต. พื้นที่ใช้เวลาประมาณ 3 วัน

รวมระยะเวลาในการดำเนินการนับแต่ผู้ยื่นคำขอยื่นมาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจนถึงแจ้งผลการพิจารณา 26 - 48 วัน

▶ พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

แผนภาพที่ 15 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้น้ำบาดาลปัจจุบันพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม (As Is)

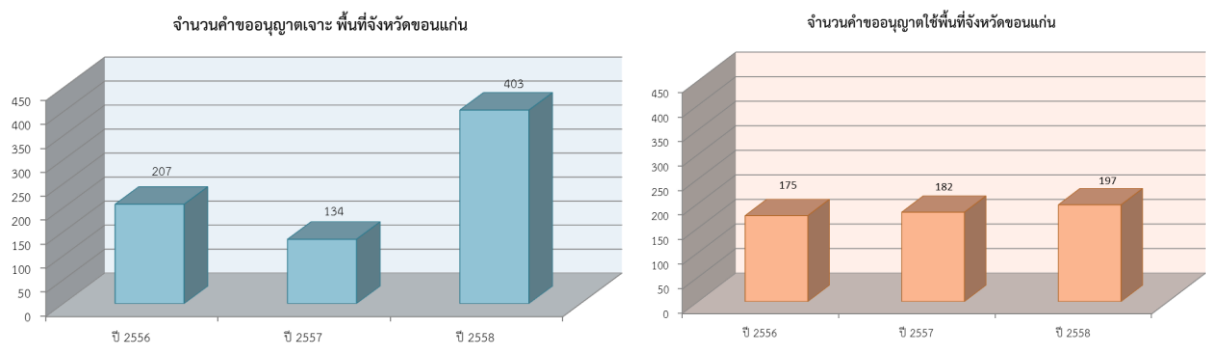
ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามปัจจุบัน

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามสามารถยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดได้ที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เจ้าหน้าที่ สทบ. ตรวจสอบเอกสาร หากเอกสารไม่ครบทางผู้ยื่นคำขอต้องส่งเอกสารหรือแก้ไขใหม่เพิ่มเติมภายใน 15 วันนับจากวันยื่นคำขอ
2. สทบ. จะส่งเจ้าหน้าที่ไปสำรวจพื้นที่ที่ยื่นคำขอภายใน 5 วัน
3. หากตรวจสอบแล้วพบว่าพื้นที่สอดคล้องกับเอกสารที่ยื่นคำขอ เจ้าหน้าที่จะเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาอนุญาต ตามอำนาจดังนี้
  - กรณีขนาดบ่อไม่เกิน 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน ผู้อำนวยการสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลพิจารณาอนุญาต ใช้เวลาประมาณ 3 วัน
  - กรณีขนาดของบ่อ 5 - 6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวันแต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในเขตน้ำบาดาลจังหวัดพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 30 วัน
  - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน นำเรื่องเข้าอนุกรรมการกลั่นกรองฯ ในส่วนกลางพิจารณา ใช้เวลาประมาณ 25 วัน โดยฝ่ายเลขาคณะอนุกรรมการฯ แจ้งผลการพิจารณาให้สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลทราบใช้เวลาประมาณ 3 วัน
4. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แจ้งผลอนุญาตไปที่ผู้ยื่นคำขอใช้เวลาประมาณ 3 วัน

รวมระยะเวลาในการดำเนินการนับแต่ผู้ยื่นคำขอยื่นมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จนถึงแจ้งผลการพิจารณารวม 11 - 33 วัน ในช่วงระยะเวลา 3 ปีที่ผ่านมา มีคำขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาลมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แต่ละปีดังนี้

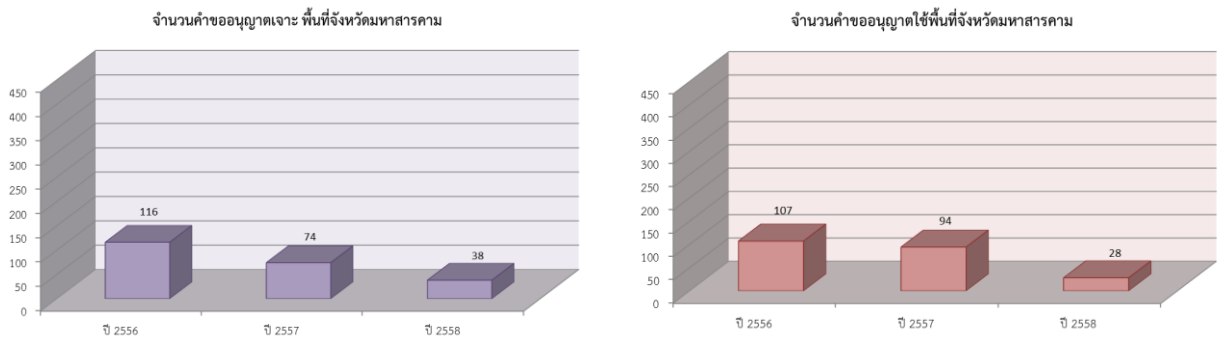
❖ คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

แผนภาพที่ 16 คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

❖ คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

แผนภาพที่ 17 คำขออนุญาตเจาะและใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

จากข้อมูลการรับบริการ พื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีผู้มาขออนุญาตเจาะและใช้เพิ่มขึ้นทุกปี โดยเฉพาะปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ที่จำนวนผู้มาขออนุญาตเพิ่มขึ้นเป็นหลายเท่าตัว เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งที่ทำให้เกษตรกรเห็นความสำคัญของน้ำบาดาลที่จะมาใช้เป็นน้ำทางเลือก ในขณะที่พื้นที่จังหวัดมหาสารคามจำนวนคำขออนุญาตเจาะและอนุญาตใช้ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคามลดลงอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาระยะเวลาการให้บริการด้านการอนุญาตทั้งสองกรณีจะเห็นว่าค่อนข้างใช้เวลานาน ยังไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ทัน่วงที ประเด็นสาเหตุปัญหาที่สำคัญ ได้แก่

- ที่ผ่านมามีคำขออนุญาตแต่ละเดือนไม่มากนัก จึงกำหนดให้มีการจัดประชุมคณะกรรมการเขตและอนุกรรมการส่วนกลางเดือนละ 1 ครั้ง โดยอนุกรรมการเขตจะมีการประชุมทุกวันที่ 25 ของเดือน ดังนั้น ระยะเวลาการรอคอยในการประชุมคณะกรรมการประชุมจึงแตกต่างกันตามวันที่ยื่นคำขอมา เช่น หากยื่นมาตั้งแต่ต้นเดือนผู้ยื่นคำขอจะรอนานกว่ายื่นมาปลายเดือนใกล้วันประชุม
- กรณีพื้นที่ที่มีการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเกิดปัญหาความล่าช้าในการส่งต่อเอกสารคำขอมายัง สทบ. สาเหตุเกิดจาก
  - เจ้าหน้าที่ อปท. จะรวบรวมคำขอให้มีปริมาณมากพอระดับหนึ่งแล้วจึงจะมายื่นส่งต่อที่ สทบ. เพื่อให้เกิดความประหยัดค่าใช้จ่ายและระยะเวลาการเดินทางหรือการส่งเอกสาร
  - เจ้าหน้าที่ อปท. ขาดความรู้ความเข้าใจต่อเอกสารประกอบ รวมทั้งพื้นที่ในการขออนุญาตไม่สามารถให้คำแนะนำผู้ยื่นคำขอได้อย่างถูกต้อง ทำให้รวบรวมเอกสารส่งต่อมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไม่ครบถ้วนจนบางครั้งเจ้าหน้าที่ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต้องประสานขอเพิ่มเติมจากผู้ยื่นคำขอเอง
  - เมื่อ อปท. รวบรวมปริมาณคำขอครั้งละหลายๆ คำขอเพื่อส่งต่อให้ สทบ.ในคราวเดียวกัน ทำให้ สทบ. ไม่สามารถลงพื้นที่ตรวจได้แล้วเสร็จในระยะเวลา 1 - 2 วัน
- จากข้อมูลในปี พ.ศ. 2558 เห็นว่ามีผู้ยื่นคำขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 403 คำขอ ในขณะที่มีผู้ยื่นคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาลมีเพียง 197 คำขอ คิดเป็นร้อยละ 49 เท่านั้น ซึ่งสาเหตุส่วนหนึ่งเกิดจากความไม่รู้ของประชาชนว่าต้องขออนุญาตเจาะแล้วต้องขออนุญาตใช้ อีกทั้งกระบวนการขออนุญาตที่นานนับเดือนไม่ทันต่อการแก้ปัญหาภัยแล้ง ทำให้ไม่ยอมมาขออนุญาตและเกิดการลักลอบเจาะ/ใช้น้ำบาดาล

นอกจากนั้น จากการรับฟังความเห็นของผู้รับบริการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อการให้บริการด้านการขออนุญาต สรุปได้ดังนี้

1. พื้นที่ที่มีการถ่ายโอนภารกิจไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น ใช้ระยะเวลาการยื่นพิจารณาคำขออนุญาตต่างๆ มากกว่าพื้นที่ที่ไม่มีการถ่ายโอน หากส่วนราชการไม่มีระบบการจัดการการส่งต่อคำขอต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพและรวดเร็ว จะทำให้กลายเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนการบริการมากกว่าที่จะอำนวยความสะดวก
2. การส่งต่อคำขออนุญาตและเอกสารที่เกี่ยวข้องจาก อปท. มายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น พบว่าบางอปท. ยังขาดความครบถ้วนหรือไม่ถูกต้อง เนื่องจากเจ้าหน้าที่ อปท. ขาดความเข้าใจในการดำเนินการ
3. ปริมาณเอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตเจาะและอนุญาตให้มีปริมาณมากและมีความซ้ำซ้อนกันบางส่วน
4. ระยะเวลาการดำเนินการในการพิจารณาอนุญาตมีความล่าช้าไม่ทันต่อการตอบสนองความต้องการ

❖ ข้อเสนอการปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาต

▶ ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงระยะสั้นโดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

เพื่อให้กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและใช้มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ตอบสนองความต้องการจำเป็นเร่งด่วนของผู้ขออนุญาต ตลอดจนเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จึงควรมีการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการ ดังนี้

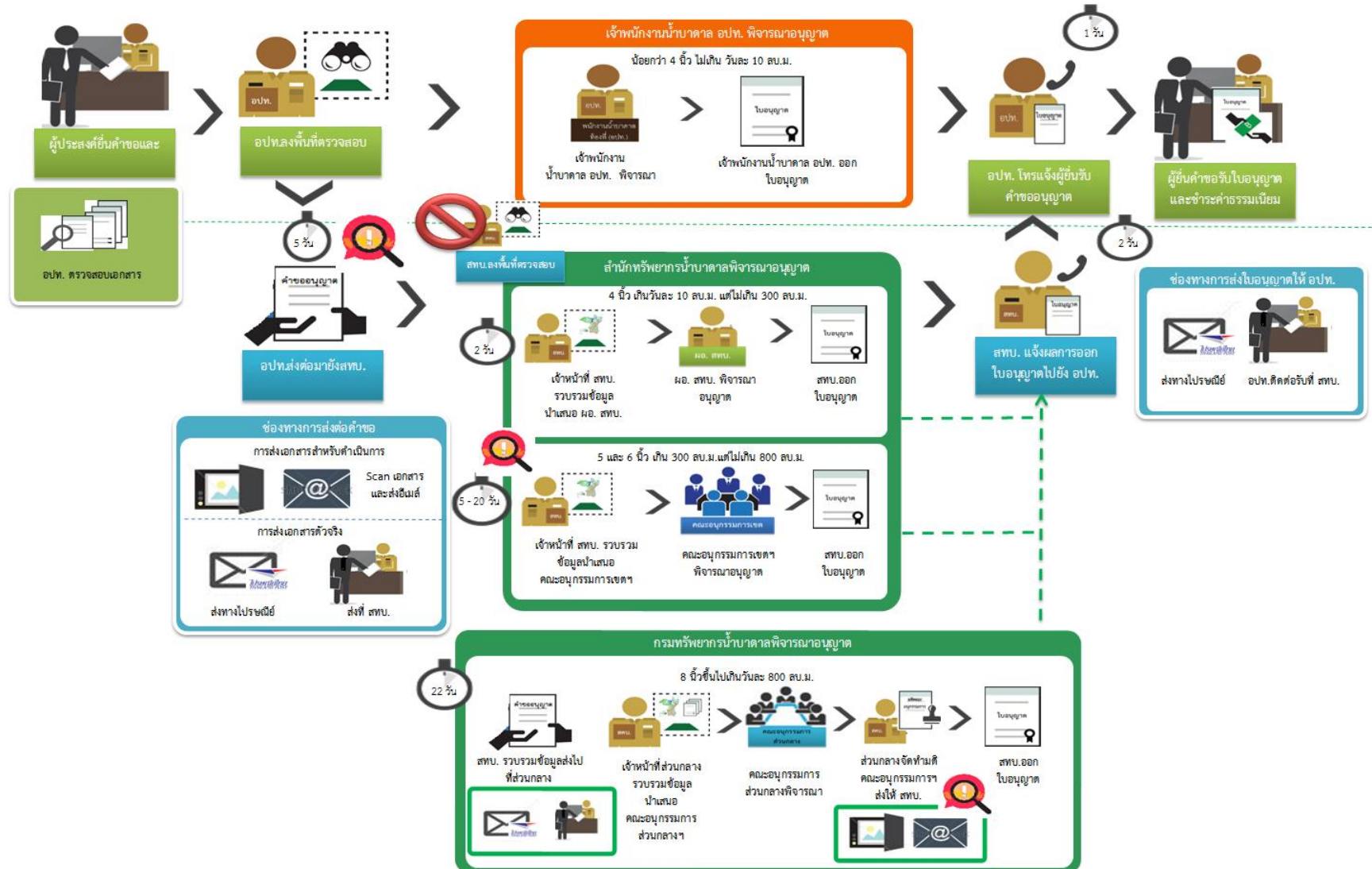
■ พื้นที่จังหวัดขอนแก่น

1. การจัดกิจกรรมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดขอนแก่นเกี่ยวกับกระบวนการ ขั้นตอนการดำเนินการ และเอกสารที่เกี่ยวข้องด้านการออกใบอนุญาตเจาะ และอนุญาตใช้ รวมทั้งความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น เอกสารกรรมสิทธิ์ที่ดินในพื้นที่ สปก. หรือพื้นที่อุทยาน เป็นต้น เพื่อให้ อปท. สามารถให้คำแนะนำกับผู้ประสงค์ยื่นคำขอ และรวบรวมเอกสารต่างๆ ในการส่งต่อมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้ถูกต้องครบถ้วน
2. การปรับแนวทางการดำเนินการ เพื่อลดระยะเวลาแต่ละขั้นตอนการดำเนินการเป็น ดังนี้
  - 2.1 ประสานความร่วมมือกับ อปท. เพื่อปรับกระบวนการส่งต่อคำขอจากเดิมที่เป็นการรวมเอกสารข้อมูลตัวจริงส่งมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ในคราวเดียวกันเป็นรอบๆ เป็นการแสมเอกสารส่งผ่านอีเมลโดยทยอยส่งมาในวันถัดไปหลังจาก อปท. ลงสำรวจพื้นที่แล้ว สำหรับเอกสารตัวจริงจะทยอยส่งมาทางไปรษณีย์หรือมาส่งด้วยตัวเองเป็นรอบๆ เช่นเคย ทั้งนี้ การปรับวิธีการดำเนินการดังกล่าวจะช่วยให้ระยะเวลาการดำเนินการลดลง เพราะ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องและเสนอผู้มีอำนาจพิจารณาได้

- 2.2 สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต้องขอความร่วมมือการลงพื้นที่ที่ตรวจสอบของ อปท. ก่อนส่งเรื่องต่อมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น โดย อปท. ต้องส่งบันทึกตรวจสอบ (หลักฐานการลงตรวจสอบพื้นที่) มายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น พร้อมกับการส่งคำขอและเอกสารทั้งหมดอย่างครบถ้วน การปรับวิธีการดำเนินการดังกล่าวจะทำให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไม่เสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการลงพื้นที่ตรวจสอบ อีกทั้ง อปท. อยู่ในพื้นที่ที่จะขออนุญาตเจาะหรือขออนุญาตใช้อยู่แล้ว การลงพื้นที่ในการตรวจสอบจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายน้อยกว่า
- 2.3 การหารือร่วมกับคณะอนุกรรมการฯเขต กรณีการขออนุญาตมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตเร็วที่สุด ไม่สามารถรอรระยะเวลาการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ เขต ที่กำหนดไว้เดือนละหนึ่งครั้งได้ หากไม่สามารถเจาะหรือใช้น้ำบาดาลได้เร็ว อาจส่งผลกระทบเสียหาย เช่น พืชผลเกษตรเสียหาย เป็นต้น หรือกรณีมีปริมาณคำขอเข้ามามาก โดยเฉพาะในช่วงสถานการณ์ภัยแล้ง อาจกำหนดการประชุมมากกว่าเดือนละ 1 ครั้ง หรือมีการกำหนดระยะเวลาการประชุมให้เร็วขึ้น เช่น 20 วันครั้ง เป็นต้น
- 2.4 การปรับวิธีการแจ้งมติของคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลาง โดยส่วนกลางควรสแกนมติของคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลาง ไปยัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ผ่านทางอีเมลหรือโทรสารในวันถัดไปหลังจากประชุมคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลาง เพื่อให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ออกใบอนุญาตและส่งให้ อปท. ในวันถัดไปได้

แผนภาพที่ 18 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่จังหวัดขอนแก่นหลังการปรับปรุงระยะสั้น

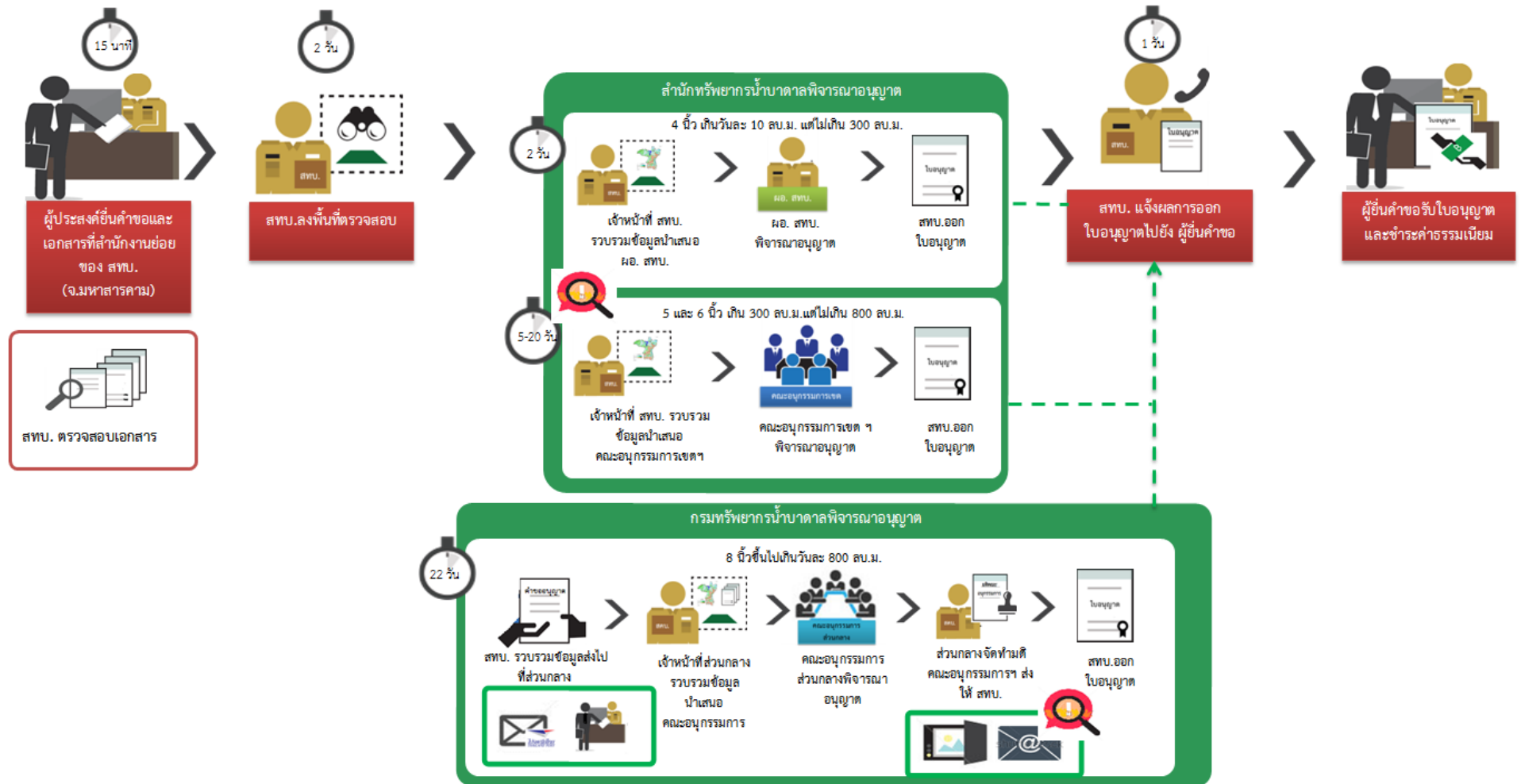
ทั้งนี้ การปรับปรุงกระบวนการตามข้อเสนอแนะดังกล่าว หาก อปท. ให้ความร่วมมือในการดำเนินการ คาดว่าจะทำให้ระยะเวลาลดลงจาก 26 - 48 วัน เป็น 10 - 30 วัน คิดเป็นระยะเวลาลดลงร้อยละ 38 - 62

■ พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

สำหรับพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม อาจไม่สามารถลดระยะเวลาดำเนินการลงได้มากนัก เนื่องจากเจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ยังคงต้องลงตรวจสอบพื้นที่และเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณ เจ้าหน้าที่จึงอาจต้องรวบรวมคำขออนุญาตและจัดเส้นทางการเดินทางเพื่อให้การลงพื้นที่แต่ละครั้งจะสามารถตรวจสอบได้หลายๆ พื้นที่ ทำให้ไม่สามารถออกตรวจได้ทุกวัน แต่อาจเป็น 3 - 5 วันลงพื้นที่ที่ตรวจสอบครั้ง ดังนั้น เมื่อนำประเด็นการปรับข้อเสนอมาพิจารณากระบวนการขออนุญาตในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม อาจดำเนินการได้ ดังนี้

1. การเพิ่มช่องทางการรับคำขออนุญาตจากเดิมที่ต้องมายื่นที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นการรับคำขอที่สำนักงานย่อยของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม เพื่อประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายในการเดินทางของประชาชน โดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต้องประชาสัมพันธ์จัดรับบริการดังกล่าวให้ผู้รับบริการหรือประชาชนทราบ โดยเจ้าหน้าที่ของ สทบ. ที่จะประจำอยู่ที่จังหวัดมหาสารคามจะลงพื้นที่ตรวจสอบหลังจากรับคำขอภายใน 2 วัน
2. การหารือร่วมกับคณะอนุกรรมการฯ เขต เพื่อให้มีการจัดประชุมที่เร็วขึ้นกรณีการขออนุญาตมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องได้รับการพิจารณาอนุญาตเร็วที่สุด หรือมีปริมาณคำขอเข้ามามาก เช่นเดียวกับการพิจารณาคำขอพื้นที่จังหวัดขอนแก่นข้อ 2.3 เนื่องจากเป็นคณะอนุกรรมการฯ ชุดเดียวกัน
3. ปรับวิธีการแจ้งมติของคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลาง โดยการสแกนมติของคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลางไปยัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ส่งผ่านทางอีเมลในวันถัดไปหลังจากประชุมคณะอนุกรรมการฯ ส่วนกลาง เช่นเดียวกับการพิจารณาคำขอพื้นที่จังหวัดขอนแก่นข้อ 2.4
4. หลังจาก สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ออกใบอนุญาต ผู้ยื่นคำขอสามารถติดต่อขอรับใบอนุญาตที่สำนักงานย่อยของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม จึงมีกระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 19 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคามหลังการปรับปรุงระยะสั้น

การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตเจาะและการขออนุญาตใช้พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม คาดว่า จะทำให้ระยะเวลาลดลงจาก 11 - 33 วัน เป็น 6 - 26 วัน คิดเป็นระยะเวลาลดลงร้อยละ 21 - 45

► **ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในระยะยาว**

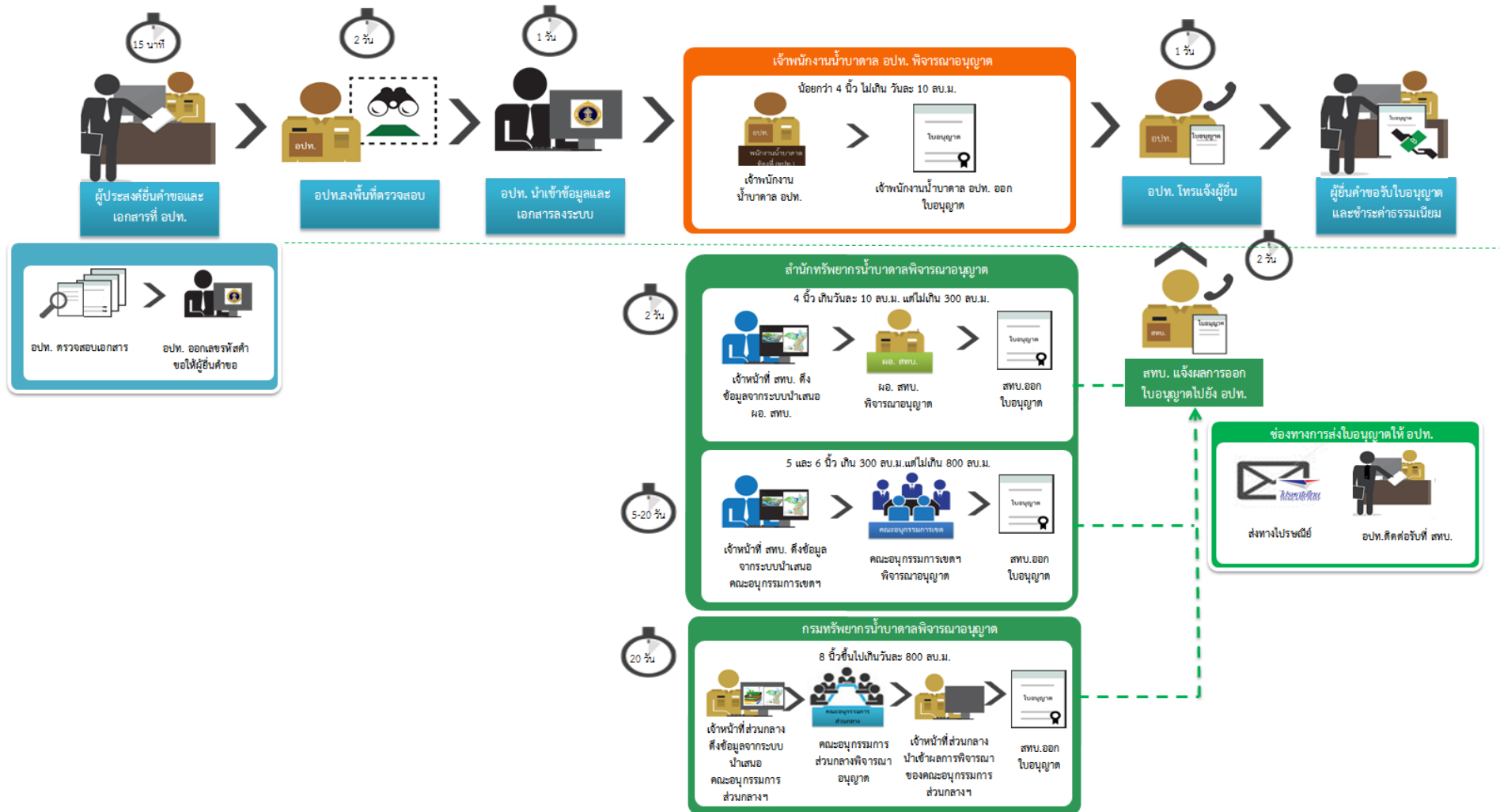
การพัฒนาปรับปรุงการบริการในระยะยาว ซึ่งหน่วยงานทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาคอาจใช้เวลาในการดำเนินการ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมของการบริการ สนองความต้องการของผู้รับบริการในอนาคต จึงเสนอให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการสนับสนุนการให้บริการ ทั้งการส่งต่อคำขอและเอกสาร ประกอบการยื่นคำขอ การติดตามสถานะในการพิจารณา และการแจ้งผลการพิจารณา เพื่อให้เกิดการประหยัด ต้นทุนในการให้บริการและการรับบริการ ตลอดจนประหยัดเวลา ทำให้การขออนุญาตรวดเร็วขึ้น ดังนี้

1) **การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตเจาะ**

■ **พื้นที่จังหวัดขอนแก่น**

เพื่อให้กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นมีความรวดเร็วยิ่งขึ้น ลดปัญหาการส่งต่อคำขอและเอกสารหลายต่อตั้งแต่ อปท. มายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และส่วนกลาง จึงมีการปรับปรุงกระบวนการและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อรองรับในการดำเนินการ มีกระบวนการขั้นตอนและระยะเวลาในการดำเนินการ ดังนี้

แผนภาพที่ 20 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดขอนแก่นในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดขอนแก่นในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ที่จะขออนุญาต
2. เจ้าหน้าที่ อปท. ตรวจสอบเอกสาร นำเข้าข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต ขนาดบ่อ พื้นที่ที่ขออนุญาตเจาะ ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาตเจาะ นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ อปท. ลงสำรวจพื้นที่ภายใน 2 วัน
4. เจ้าหน้าที่ อปท. สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจอัปโหลดเข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ เพื่อส่งเรื่องไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ อปท. สทบ. หรือส่วนกลางตามอำนาจในการอนุญาตขนาดของบ่อและปริมาณการใช้น้ำเพื่อดำเนินการในการพิจารณาต่อไป ดังนี้
  - กรณีขนาดบ่อน้อยกว่า 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่งานน้ำบาดาลท้องถิ่นของ อปท. พิจารณาและออกใบอนุญาต
  - กรณีขนาดบ่อ 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 10 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน แต่ไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอผู้อำนวยการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น พิจารณาอนุญาต หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 2 วัน
  - กรณีขนาดของบ่อ 5 - 6 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวันแต่ไม่เกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนออนุกรรมการกลั่นกรองฯ เขตเพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว สทบ. จะดำเนินการออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
  - กรณีขนาดของบ่อเกิน 8 นิ้วขึ้นไป และขอใช้ปริมาณน้ำเกิน 800 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน เจ้าหน้าที่ของส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนออนุกรรมการกลั่นกรองฯ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะนำเข้าผลการพิจารณาอนุญาตเข้าในระบบเพื่อแจ้ง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ออกใบอนุญาตต่อไปและ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการรวมไม่เกิน 20 วัน
6. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จัดส่งใบอนุญาตไปยัง อปท. ภายใน 2 วัน

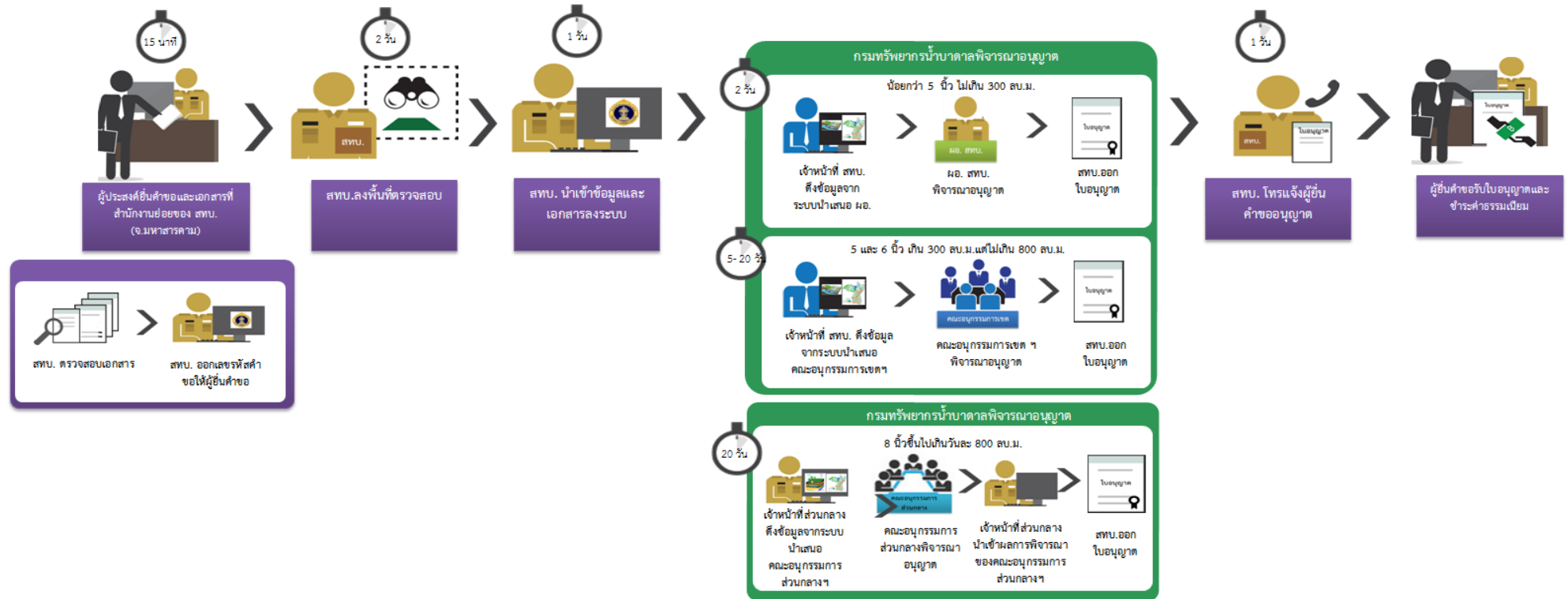
7. อปท. แจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาตภายใน 1 วันนับจากวันที่ได้รับใบอนุญาตจาก สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และผู้ยื่นคำขอติดต่อรับใบอนุญาตที่ อปท. พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

รวมระยะเวลาในการดำเนินการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดขอนแก่นตั้งแต่มีผู้มายื่นคำขอจนถึงแจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตเจาะและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาต 8 - 26 วัน คิดเป็นลระยะเวลาการให้บริการจากเดิมได้คิดเป็นร้อยละ 46 - 69

- **พื้นที่จังหวัดมหาสารคาม**

สำหรับผู้มีความประสงค์จะยื่นคำขออนุญาตเจาะในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม จะต้องยื่นคำขอโดยตรงที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น กระบวนการดำเนินการและระยะเวลาแต่ละขั้นตอนเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 21 กระบวนการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดมหาสารคามในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตเจาะและใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลพื้นที่จังหวัดมหาสารคามในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตเจาะน้ำบาดาลหรือขออนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดที่สำนักงานย่อยของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่ตั้งอยู่ที่ จ.มหาสารคาม
2. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ตรวจสอบเอกสารนำเข้าสู่ข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต ขนาดบ่อ พื้นที่ที่ขออนุญาตเจาะ ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาตเจาะ นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น ลงสำรวจพื้นที่ภายใน 2 วัน
4. เจ้าหน้าที่ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจ อัปโหลดเข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ส่วนกลางตามอำนาจในการอนุญาตขนาดของบ่อและปริมาณการใช้น้ำ ดำเนินการตามอำนาจในการพิจารณาอนุมัติ สำหรับการขออนุญาตเจาะในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ผู้อำนวยการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีอำนาจในการพิจารณาอนุญาตขนาดบ่อไม่เกิน 4 นิ้ว และขอใช้ปริมาณน้ำไม่เกิน 300 ลูกบาศก์เมตรต่อวัน สำหรับขนาดบ่อที่ใหญ่กว่าและปริมาณการใช้น้ำที่มากกว่า มีลักษณะขั้นตอนการดำเนินงาน และระยะเวลาในการดำเนินการจนออกใบอนุญาต เช่นเดียวกับพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
6. สทบ.เขต 4 ขอนแก่นแจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาต ภายใน 1 วันนับจากวันที่ออกใบอนุญาต และผู้ยื่นคำขอติดต่อรับใบอนุญาตที่สำนักงานย่อย ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ที่ตั้งอยู่ที่จังหวัดมหาสารคาม

รวมระยะเวลาในการดำเนินการออกใบอนุญาตเจาะพื้นที่จังหวัดมหาสารคามตั้งแต่มีผู้มายื่นคำขอ จนถึงแจ้งผลการออกพิจารณาออกใบอนุญาตและให้ผู้ยื่นคำขอมารับใบอนุญาต 6 - 24 วัน คิดเป็น ระยะเวลาลดลงร้อยละ 27 - 45

2) การปรับปรุงกระบวนการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาล

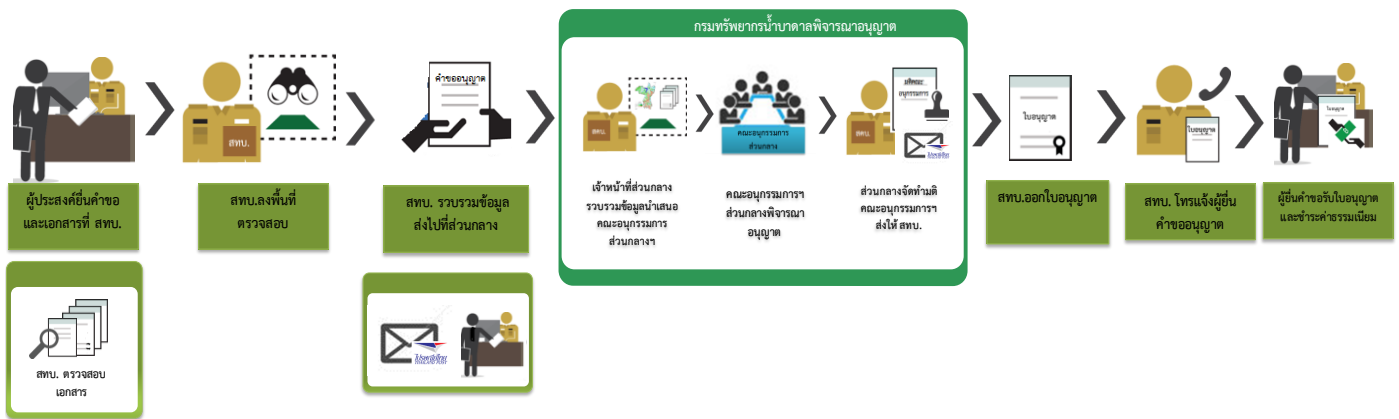
สำหรับขั้นตอนการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม จะ เป็นไปตามระบบและขั้นตอนที่ออกแบบไว้เช่นเดียวกับการขออนุญาตเจาะ แต่ประเด็นที่ปรับปรุงเพิ่มเติม ได้แก่

1. เอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตใช้ที่ซ้ำซ้อนกับเอกสารประกอบการยื่นคำขออนุญาตเจาะ ไม่ต้องยื่นประกอบการขออนุญาตอีกครั้ง เช่น สำเนาทะเบียนบ้าน สำเนาหนังสือรับรองการจดทะเบียน แผนที่ เป็นต้น ให้ผู้รับคำขอได้แก่ อปท. หรือ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถดึงเอกสาร ได้จากระบบที่ได้นำเข้า (Upload) ไว้เมื่อครั้งขออนุญาตเจาะแล้ว
2. กรณีผู้ยื่นคำขออนุญาตใช้น้ำบาดาล ได้ส่งตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลกับ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น อปท. หรือ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น สามารถดึงผลการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลได้จาก ระบบการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาล

2.2.1.2 การออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อ

ปัจจุบันงานออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยังไม่มีการถ่ายโอนให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หากผู้ที่ต้องการจะขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคามต้องไปยื่นเอกสารที่สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น แต่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีหน้าที่ในการตรวจสอบเอกสารและลงสำรวจพื้นที่เท่านั้น ผู้ที่มีอำนาจในการอนุญาตคือกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เนื่องจากการระบายน้ำลงบ่อบาดาลมีความซับซ้อน และต้องใช้ความระมัดระวังเป็นพิเศษ เพราะการระบายน้ำลงบ่อบาดาลนั้นเสี่ยงที่จะเกิดการปนเปื้อนต่อชั้นน้ำบาดาลได้

แผนภาพที่ 22 กระบวนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน (As Is)

ขั้นตอนการขอรับใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลปัจจุบัน

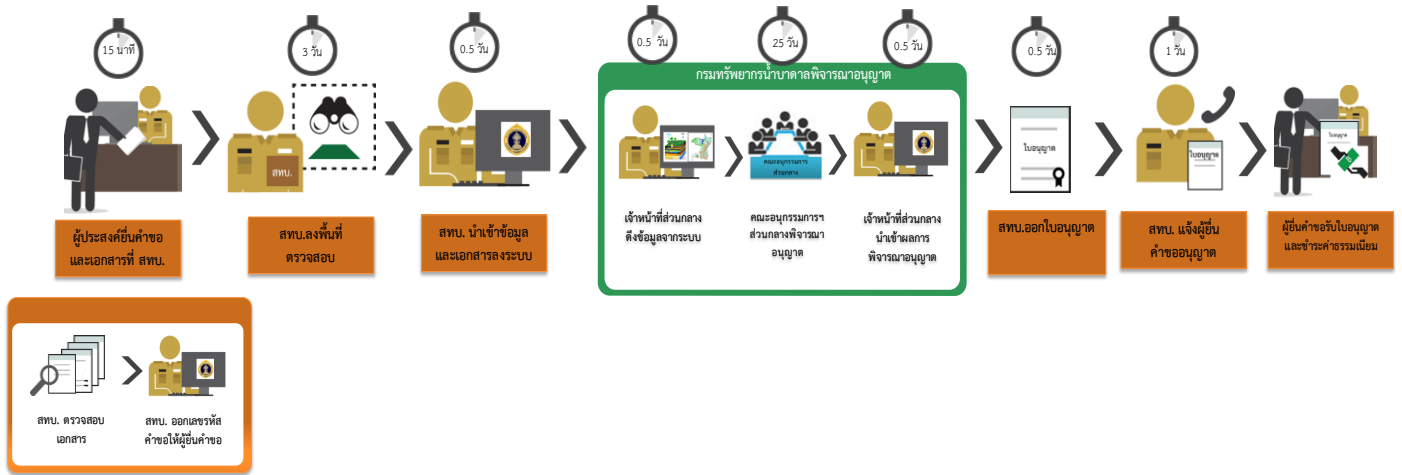
1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนดที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น
2. เจ้าหน้าที่ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น ลงสำรวจพื้นที่
3. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น รวบรวมเอกสารและข้อมูลพื้นที่ไปยังส่วนกลางเพื่อพิจารณาอนุญาตทางไปรษณีย์
4. ส่วนกลางพิจารณาอนุญาตตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด (เจาะบ่อบาดาลทั้งหมด 4 บ่อ และผลการวิเคราะห์น้ำที่จะระบายลงบ่อบาดาล) และจัดส่งผลการพิจารณาอนุญาตมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น
5. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการออกใบอนุญาต
6. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แจ้งผู้มายื่นคำขอให้มารับใบอนุญาต พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

ทั้งนี้ กระบวนการขั้นตอนของการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลมีความซับซ้อนมากกว่าการออกใบอนุญาตเจาะและการออกใบอนุญาตใช้น้ำบาดาลอยู่มาก เนื่องจากการระบายน้ำลงบ่อจะส่งผลกระทบต่อชั้นน้ำบาดาล ทำให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลดำเนินการพิจารณาด้วยความระมัดระวัง โดยเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วผู้ยื่นคำขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลต้องเจาะบ่อบาดาลทั้งหมด 4 บ่อ ได้แก่ 1) บ่อที่ใช้ระบายน้ำ 2) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่ลึกเท่ากับบ่อที่ใช้ระบายน้ำ 3) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่สูงกว่าบ่อที่ใช้ระบายน้ำ 4) บ่อสังเกตการณ์ชั้นน้ำที่ต่ำกว่าบ่อที่ใช้ระบายน้ำ เพราะต้องการสังเกตผลกระทบจากการระบายน้ำลงบ่อบาดาลว่ามีผลกระทบต่อชั้นน้ำบาดาลหรือไม่ และน้ำที่จะระบายลงบ่อน้ำบาดาลนั้นต้อง

ผ่านการบำบัด และตรวจวิเคราะห์รับรองโดยห้องตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลเสียก่อนจึงจะระบายลงบ่อบาดาลได้
ทั้งหมดนี้ผู้ยื่นคำขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายเองทั้งหมด ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่
สูงมาก และที่ผ่านมายังไม่เคยมีการยื่นขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

อย่างไรก็ตาม เพื่อเป็นการเตรียมการรองรับงานบริการในอนาคต การพัฒนาระบบเทคโนโลยี
สารสนเทศเพื่อรองรับการบริการ ควรต้องครอบคลุมไปยังงานขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลด้วย โดยเสนอให้
ปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนการให้บริการและกำหนดระยะเวลาเป้าหมายการให้บริการแต่ละขั้นตอน ดังนี้

แผนภาพที่ 23 กระบวนการอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการออกใบอนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลในอนาคต

1. ผู้มีความประสงค์ขออนุญาตระบายน้ำลงบ่อบาดาลยื่นคำขอพร้อมทั้งเอกสารตามที่กฎหมายกำหนด ที่สทบ.เขต 4 ขอนแก่น
2. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น นำเข้าข้อมูลในระบบ (วันที่ได้รับคำขอ ชื่อผู้ขออนุญาต เลขที่บ่อบาดาล ฯลฯ) บันทึกเลขที่คำขออนุญาต นำเลขที่คำขอให้ผู้มาติดต่อเพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม โดยใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที
3. เจ้าหน้าที่ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น ลงสำรวจพื้นที่ภายใน 3 วัน
4. เจ้าหน้าที่ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น สแกนเอกสารทั้งหมด รวมทั้งรูปภาพจากการลงพื้นที่สำรวจอัฟโพลด์เข้าระบบให้ตรงกับเลขที่คำขอ ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันหลังจากลงพื้นที่ตรวจสอบ
5. ระบบจะแจ้งเตือนไปที่ส่วนกลาง โดยเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตและเอกสารต่างๆ จากระบบ ตลอดจนเตรียมข้อมูลประกอบการพิจารณาเพื่อนำเสนอคณะกรรมการฯ ส่วนกลางเพื่อพิจารณา ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 25 วัน
6. หลังจากพิจารณาอนุญาตแล้ว เจ้าหน้าที่ส่วนกลางจะนำเข้าผลการพิจารณาอนุญาตเข้าในระบบเพื่อแจ้ง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันหลังจากคณะกรรมการฯ ส่วนกลางพิจารณาอนุญาต
7. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ออกใบอนุญาตและรายงานสถานะการพิจารณาในระบบ ใช้เวลาในการดำเนินการภายใน 0.5 วันนับจากระบบแจ้งเตือนการนำเข้าผลการพิจารณาจากส่วนกลาง

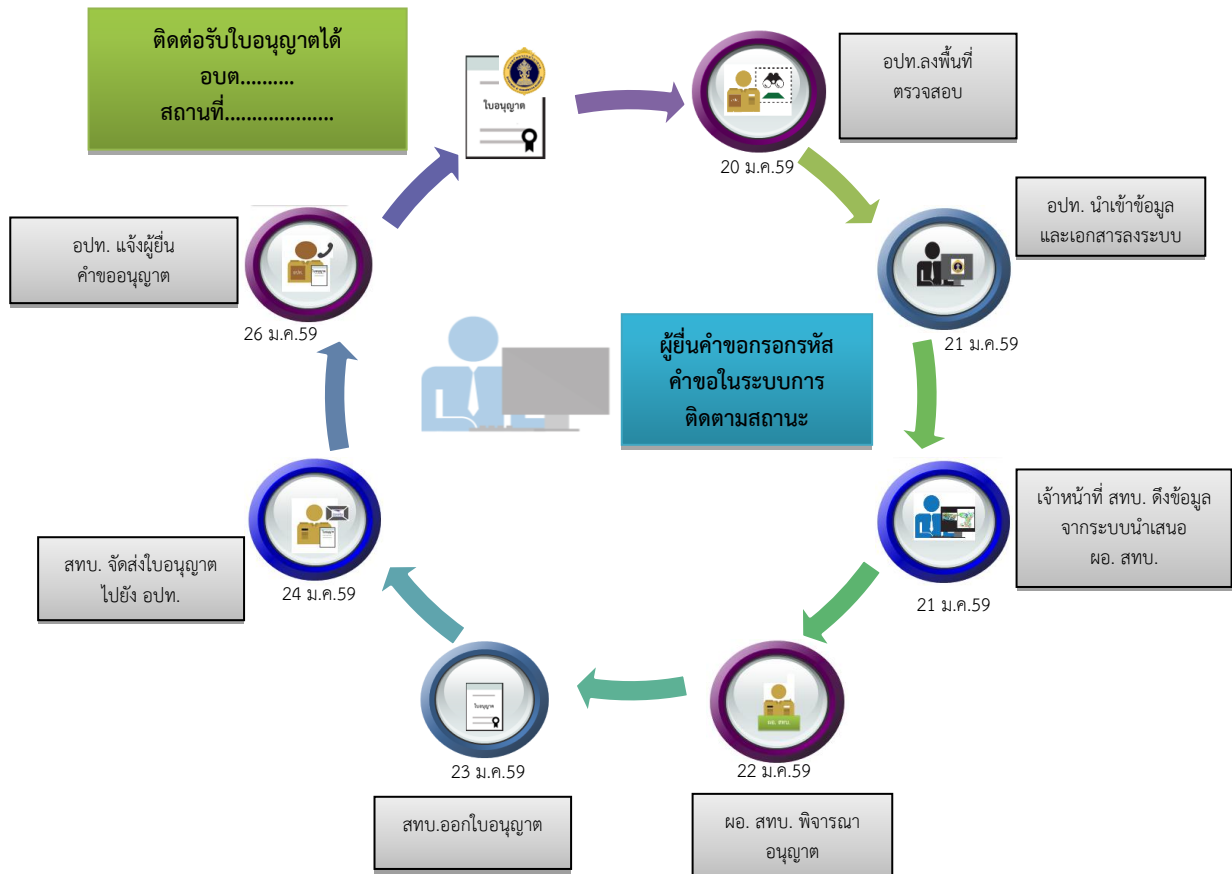
8. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แจ้งผู้มายื่นคำขอให้มารับใบอนุญาตภายใน 1 วันถัดไปนับจากออกใบอนุญาต พร้อมชำระค่าธรรมเนียม

รวมระยะเวลาดำเนินการทั้งสิ้น 32 วัน

■ การพัฒนาระบบการติดตามสถานะการออกใบอนุญาต

นอกจากนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวกกับประชาชนหรือผู้ประกอบการที่ยื่นคำขอ ผู้ยื่นคำขอสามารถติดตามความคืบหน้าในการพิจารณาและอนุญาตได้ผ่าน “ระบบการติดตามสถานะการออกใบอนุญาต” โดยเมื่อแต่ละหน่วยงานได้รับเรื่องพร้อมทั้งดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จก็จะต้องรายงานสถานะวันที่ดำเนินการแล้วเสร็จแต่ละส่วนลงไปในระบบเพื่อให้แสดงผลที่ระบบการติดตามใบอนุญาต ดังแผนภาพที่ 24

แผนภาพที่ 24 การแสดงผลจากระบบการติดตามสถานะการออกใบอนุญาต

■ ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาต

การพัฒนาระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการส่งต่อคำขอ การรายงานสถานะการดำเนินการผ่านระบบ ทำให้ส่วนกลางสามารถพัฒนาหรือเชื่อมโยงระบบการเรียกดูข้อมูลคำขออนุญาตในอำนาจการอนุญาตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ ซึ่งที่ผ่านมากรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่มีฐานข้อมูลดังกล่าว นอกจากนี้ สามารถกำกับการทำงานของ สทบ. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 25 ระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาตโดยส่วนกลาง

▶ ประโยชน์ของการปรับปรุงกระบวนการขั้นตอนการออกใบอนุญาต

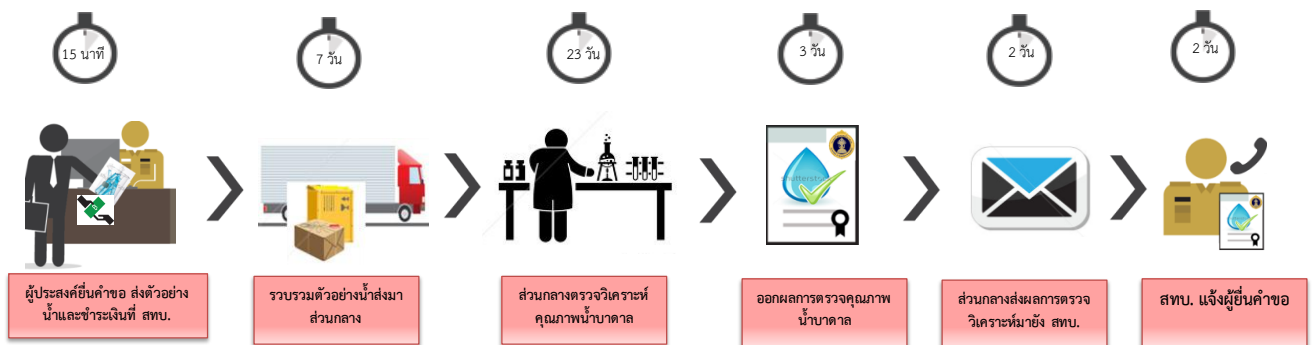
1. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศจะช่วยให้การส่งต่อเอกสารระหว่างหน่วยงานมีความสะดวกและเป็นไปอย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น โดย อปท. ไม่ต้องรอรับคำขอที่ละหลายๆ คำขอ แล้วจึงส่งต่อมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถทยอยนำเข้าข้อมูลและส่งต่อเอกสารได้เป็นรายวันตามที่มีผู้มายื่นขออนุญาต
2. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล สามารถเรียกดูข้อมูลการจัดการปริมาณคำขอต่างๆ ที่ยื่นมายัง อปท. และ สทบ. ได้ทั้งหมด สามารถติดตามสถานะการอนุญาตเพื่อกำกับประสิทธิภาพการทำงานของ สทบ. ได้
3. ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทำให้เกิดการประหยัดต้นทุนการรับบริการ โดยลดค่าใช้จ่ายของอปท. ในการเดินทางมายื่นเอกสารด้วยตนเอง โดยเฉพาะอปท.ในพื้นที่ห่างไกล ประหยัดค่าใช้จ่ายและเวลาในการเตรียมเอกสารที่มีความซ้ำซ้อน เป็นต้น
4. ระบบการติดตามใบอนุญาตจะทำให้ประชาชนติดตามความคืบหน้าได้ง่ายขึ้น ไม่ต้องโทรประสานสอบถามไปหลายหน่วยงาน สามารถประมาณการได้ว่าใบอนุญาตจะได้รับภายในช่วงเวลาใด อีกทั้งเป็นการกระตุ้นการทำงานของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละส่วน
5. การที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาปรับปรุงการให้บริการ แสดงถึงการให้ความสำคัญกับการพัฒนานวัตกรรมบริการ สะท้อนภาพลักษณ์ใหม่ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล สอดคล้องกับนโยบายการขอรับรางวัลการบริการภาครัฐของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

2.2.2 งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล

❖ ขั้นตอนและระยะเวลาการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน

ปัจจุบันแม้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะมีห้องปฏิบัติการสำหรับการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาล แต่เนื่องจากที่ผ่านมามีวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่ยังไม่พร้อม อีกทั้งไม่มีนักวิทยาศาสตร์ประจำที่ สทบ. ทำให้ สทบ. ต้องส่งตัวอย่างน้ำบาดาลมาตรวจรับรองที่กองวิเคราะห์น้ำบาดาล กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีกระบวนการ ขั้นตอนและระยะเวลา ดังนี้

แผนภาพที่ 26 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน (As Is)

❖ ขั้นตอนและระยะเวลาการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลปัจจุบัน

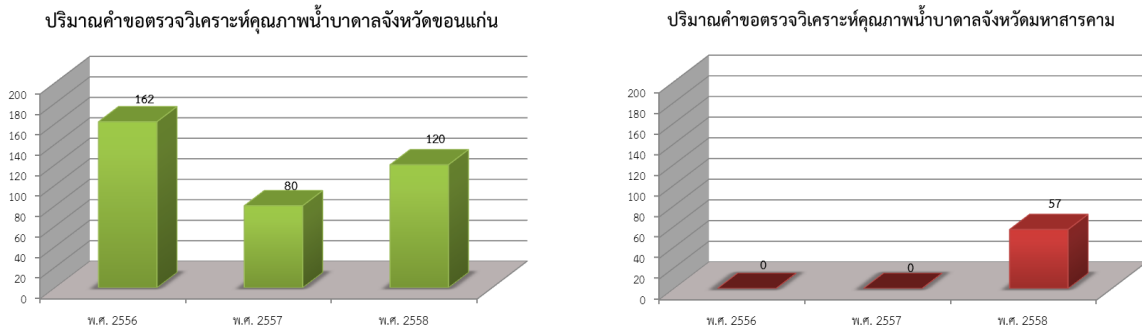
1. ผู้ประสงค์ยื่นคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล พร้อมทั้งส่งตัวอย่างน้ำบาดาลและชำระเงินค่าวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบาดาล ตัวอย่างละ 1,200 บาท เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงินใช้เวลาดำเนินการ ประมาณ 15 นาที
2. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น รวบรวมตัวอย่างน้ำบาดาลส่งมายังกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ส่วนกลางทางไปรษณีย์ หรือรถโดยสารประจำทาง หรือมาส่งด้วยตัวเอง แล้วแต่ความสะดวกและเหมาะสม ใช้เวลาดำเนินการ 7 วัน
3. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการเฉลี่ย 23 วัน
4. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลออกผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการ เฉลี่ย 3 วัน
5. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจัดส่งผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ใช้เวลาดำเนินการ 2 วัน
6. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แจ้งผู้ยื่นคำขอรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลภายใน 1 วันนับจากได้รับผลการตรวจ

รวมระยะเวลาในการดำเนินการทั้งสิ้นเฉลี่ย 38 วัน ซึ่งการดำเนินการใช้เวลานานเนื่องจากทุก สทบ. จะต้องส่งตัวอย่างจากคำขอยกนอกและการตรวจคุณภาพน้ำของบ่อบาดาลโครงการมาที่กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลทั้งหมด จึงทำให้กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลมีปริมาณงานเป็นจำนวนมาก อีกทั้งการที่ต้องส่งตัวอย่างน้ำมาตรวจที่ส่วนกลางทั้งหมด ทำให้ประสิทธิภาพในการดำเนินงานลดลง ใช้ระยะเวลาในการ

ดำเนินการยาวนานขึ้น อีกทั้งกองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลไม่สามารถให้บริการทางวิชาการหรือการวิจัยได้อย่างเต็มที่

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 - 2558 มีคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดังนี้

แผนภาพที่ 27 คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลจากภายนอกมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

❖ ข้อเสนอการปรับปรุงกระบวนงานด้านการวิเคราะห์รับรองคุณภาพน้ำบาดาล

เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริการและการปฏิบัติงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงเห็นว่า ควรปรับปรุงภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นดังนี้

แผนภาพที่ 28 ภารกิจของการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลส่วนกลางและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

Central Laboratory
กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

- บริการด้านการวิจัย
- การกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงาน
- การตรวจเฉพาะกิจ

Clinical Laboratory

สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 1-6

- ตรวจคุณภาพน้ำบาดาลภายใต้โครงการของจังหวัดในพื้นที่และคำขอของ สทบ.เขต 7 - 12
- ให้บริการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลแก่ภายนอก

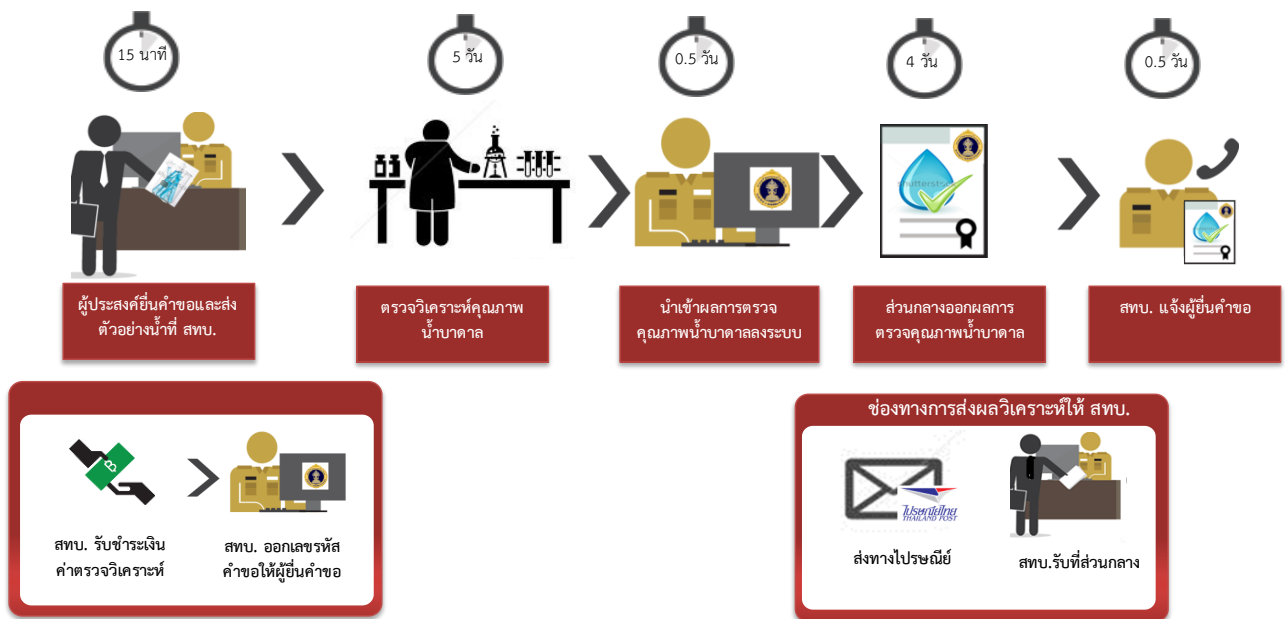
จากแผนภาพที่ 28 จะเห็นว่ารูปแบบการทำงานของ การตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลของหน่วยงานส่วนกลาง ควรเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการกลาง (Central Laboratory) ที่มีภารกิจในการกำกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของห้องปฏิบัติการและการทำงานของนักวิทยาศาสตร์และบุคลากรของห้องปฏิบัติการของ สทบ. รวมทั้งการตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลเพื่อการวิจัย และการตรวจเฉพาะกิจเท่านั้น ในขณะที่ห้องปฏิบัติการของ สทบ. ต้องเป็นลักษณะของห้องปฏิบัติการตรวจวิเคราะห์ (Clinical

Laboratory) ซึ่งจะต้องสามารถตรวจรับรองคุณภาพน้ำบาดาลของโครงการ และคำขอกภายนอกในพื้นที่
รับผิดชอบและพื้นที่ของ สทบ.เขตใกล้เคียง

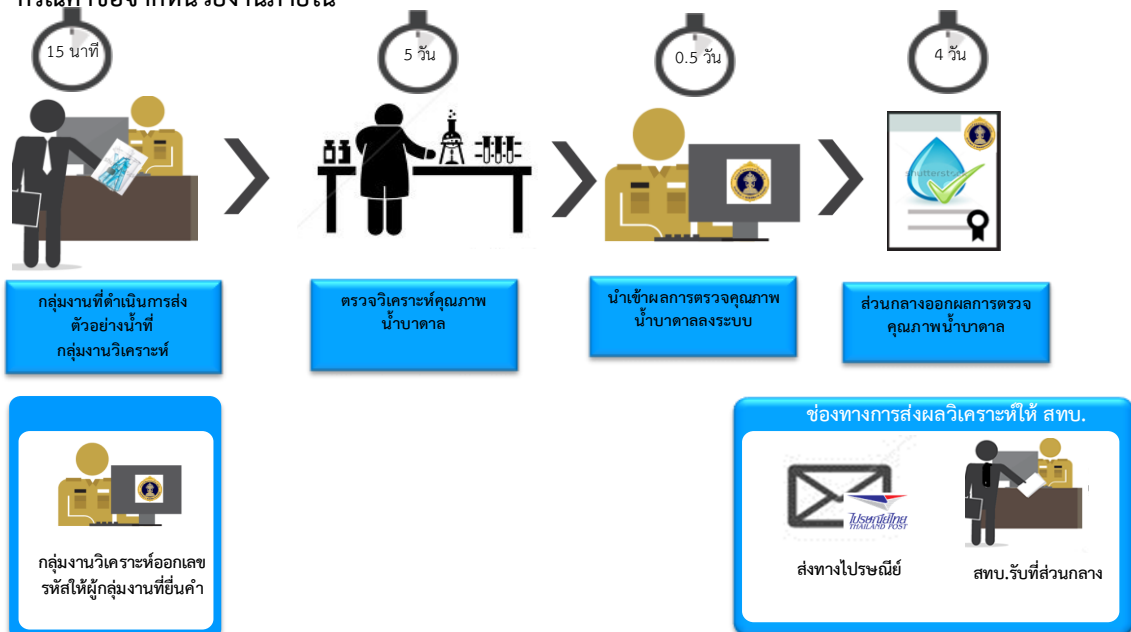
ทั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้เล็งเห็นถึงการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของ สทบ. โดย
ปัจจุบัน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้รับการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือสามารถตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลได้ทุก
พารามิเตอร์ อีกทั้งมีนักวิทยาศาสตร์ที่ได้รับการบรรจุประจำที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะทำให้ สทบ.เขต 4
ขอนแก่นสามารถรับรองคุณภาพน้ำบาดาลได้อย่างสมบูรณ์ และเพื่อให้มีกระบวนการดำเนินการและระยะเวลา
ที่เหมาะสม จึงเสนอการปรับปรุงกระบวนการดำเนินการวิเคราะห์รับรองคุณภาพน้ำบาดาล ดังนี้

แผนภาพที่ 29 กระบวนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต (To Be)

► กรณีคำขอรับบริการจากภายนอก

► กรณีคำขอจากหน่วยงานภายใน

ขั้นตอนการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาลในอนาคต

1. ผู้ประสงค์ยื่นคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล พร้อมทั้งส่งตัวอย่างน้ำบาดาลและชำระเงินค่าวิเคราะห์ตัวอย่างน้ำบาดาล ตัวอย่างละ 1,200 บาท เจ้าหน้าที่ออกใบเสร็จรับเงิน และบันทึกเลขที่คำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และแจ้งเลขที่คำขอให้ผู้ยื่นคำขอ ใช้เวลาดำเนินการประมาณ 15 นาที สำหรับการตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลในโครงการหรือการตรวจวิเคราะห์เพื่อศึกษาวิจัยในทางวิชาการที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นผู้ดำเนินการ หน่วยงานเจ้าภาพที่เป็นผู้รับผิดชอบโครงการหรือเจ้าของเรื่องจะเป็นผู้นำส่งตัวอย่างน้ำมายังกลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล เพื่อออกรหัสคำขอ
2. นักวิทยาศาสตร์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 5 วัน
3. ออกผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 1 วันนับจากตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลแล้วเสร็จ
4. เจ้าหน้าที่นำผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลบันทึกเข้าในระบบรายงานการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล ใช้เวลาดำเนินการภายใน 0.5 วัน
5. กองวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลออกผลการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลและจัดส่งมาที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ภายใน 4 วัน
6. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แจ้งผู้ยื่นคำขอรับผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลภายใน 1 วันนับจากได้รับเอกสารผลการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล

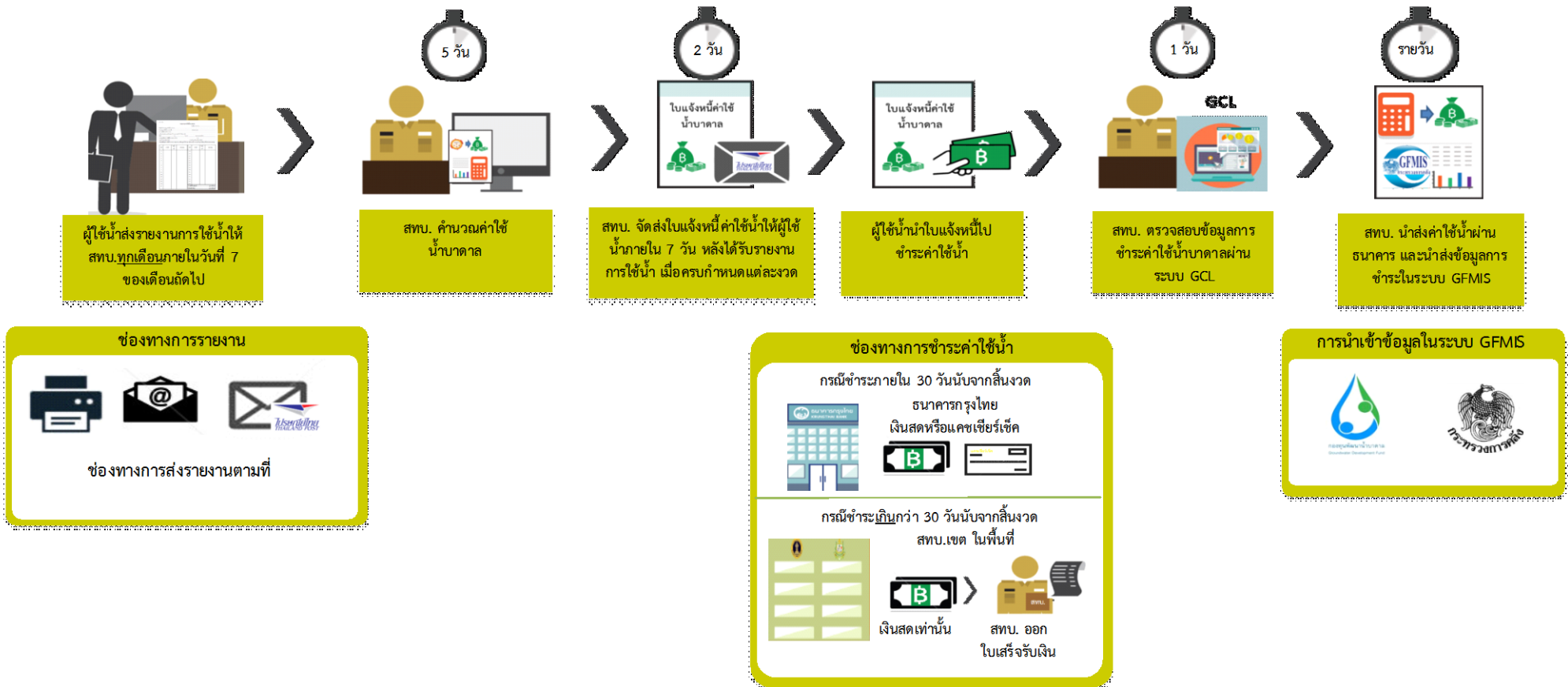
รวมระยะเวลาการให้บริการทั้งสิ้นไม่เกิน 12 วัน คิดเป็นระยะเวลาที่ลดลงร้อยละ 68

ทั้งนี้ ในอนาคต หากส่วนกลางมีการพัฒนาระบบรายงานการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเป็นระบบที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และส่วนกลางสามารถเรียกดูข้อมูลการดำเนินการได้เช่นเดียวกับระบบการเรียกดูข้อมูลและสถานะการพิจารณาอนุญาต จะทำให้ส่วนกลางและ สทบ. สามารถดูปริมาณการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลในแต่ละช่วงเวลา ประเมินการตรวจ ระยะเวลาในการตรวจวิเคราะห์ได้

2.2.3 การจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล

ระบบการจัดเก็บรายได้ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดำเนินการจัดเก็บการใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคาม โดยมีกระบวนการจัดเก็บรายได้ในปัจจุบันดังแสดงในแผนภาพที่ 30

แผนภาพที่ 30 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน (As Is)

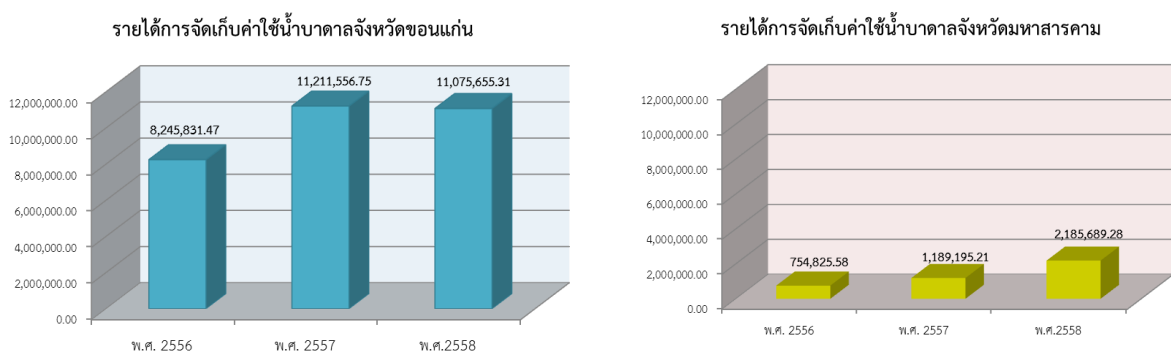

❖ ขั้นตอนการชำระค่าใช้น้ำบาดาลในปัจจุบัน

1. ผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคามส่งรายงานการใช้น้ำมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไปทุกเดือน ผ่านช่องทางตามที่ใช้ชำระค่าใช้ น้ำสะดวก เช่น โทรสาร อีเมล ไปรษณีย์ เป็นต้น
2. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น คำนวณค่าใช้น้ำบาดาลและจัดทำใบแจ้งหนี้
3. ออกใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาล ปีละ 4 งวดๆ ละ 3 เดือน (เมษายน/กรกฎาคม/ตุลาคม/มกราคม) และจัดส่งให้ผู้ใช้น้ำทางไปรษณีย์หลังครบกำหนดชำระแต่ละงวด
4. ผู้ใช้น้ำบาดาลนำใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลไปชำระได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา โดยการชำระที่ธนาคารกรุงไทย สามารถชำระได้ในกรณีเป็นการชำระภายในเวลาที่กำหนดคือ 30 วันนับจากวันสิ้นงวด โดยชำระเป็นเงินสด หรือแคชเชียร์เช็ค หากกรณีที่เกิดระยะเวลาที่กำหนด ผู้ใช้น้ำต้องชำระเป็นเงินสดที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เท่านั้น โดยเจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะออกใบเสร็จรับเงินให้ผู้ชำระเป็นหลักฐาน
5. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะตรวจสอบข้อมูลจากระบบ GCL เพื่อจ่ายเช็คเข้ากระทรวงการคลัง และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลเป็นรายวัน ทุกวัน และนำเข้าข้อมูลค่าใช้น้ำบาดาลในระบบ GFMS โดยจัดสรรเข้าเป็นเงินฝากรายได้แผ่นดินร้อยละ 50 และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลร้อยละ 50 ภายใน 2 วันทำการ

ทั้งนี้ ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 มีผู้ใช้น้ำที่ต้องชำระค่าใช้น้ำบาดาลที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ทั้งสิ้น 752 บ่อ เป็นผู้ใช้น้ำในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น 565 บ่อ และเป็นผู้ใช้น้ำในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม 187 บ่อ คิดเป็นรายได้จากการจัดเก็บค่าใช้น้ำแต่ละปี ดังนี้

แผนภาพที่ 31 รายได้จัดเก็บค่าใช้น้ำของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

จากจำนวนผู้ประกอบการของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในเขตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น ที่มีจำนวน 565 บ่อ ในปี พ.ศ. 2558 จัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำอยู่ที่ 11,075,655.31 บาท เฉลี่ย 19,603 บาทต่อบ่อ และมีลูกหนี้ที่ค้างชำระปัจจุบันอยู่ที่ 280,021.42 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.53 ของรายได้ (ข้อมูล ณ ธันวาคม 2558) ในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม มีจำนวน 187 บ่อ และในปี พ.ศ. 2558 จัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำอยู่ที่ 2,185,689.28 บาท เฉลี่ย 11,688.18 บาทต่อบ่อ และมีลูกหนี้ที่ค้างชำระปัจจุบันอยู่ที่ 369,775.72 บาท

คิดเป็นร้อยละ 16.92 ซึ่งถือได้ว่าผู้ใช้น้ำในเขตจังหวัดขอนแก่นมีลูกหนี้ค้างชำระในสัดส่วนที่น้อยกว่าจังหวัดมหาสารคาม

จากการรับฟังความคิดเห็นผู้ใช้น้ำต่อระบบการรายงานและชำระค่าใช้น้ำในปัจจุบัน พบว่ามีประเด็นปัญหา ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง ดังนี้

1. เอกสารรายงานการใช้น้ำสูญหายระหว่างการจัดส่งไปรษณีย์
2. ผู้ใช้น้ำที่ส่งรายงานการใช้น้ำบางส่วนมีปัญหารายงานการใช้น้ำที่ตกหล่นไปทำให้ สทบ.เขตไม่สามารถออกใบแจ้งหนี้ได้
3. การส่งรายงานการใช้น้ำผ่านอีเมลหรือโทรสารไม่มีหลักฐานอย่างเป็นทางการเพื่อยืนยันการได้รับรายงานดังกล่าว
4. ใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลสูญหายหรือได้รับใบแจ้งหนี้ล่าช้าจากการส่งไปรษณีย์ ทำให้การชำระค่าใช้น้ำล่าช้าเกิดค่าปรับ และเมื่อการชำระเกินกว่าเวลาที่กำหนดจะไม่สามารถชำระค่าใช้น้ำได้ที่ธนาคารกรุงไทย ต้องเดินทางมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ซึ่งไม่สะดวกและสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย
5. หากสามารถพัฒนารูปแบบการชำระเงินผ่านช่องทางอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้น จะช่วยให้การชำระค่าใช้น้ำมีความสะดวกยิ่งขึ้น

ดังนั้น เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพและยกระดับการบริการด้านการจัดเก็บรายได้ค่าใช้น้ำบาดาล จึงเห็นว่าควรนำระบบเทคโนโลยีมาใช้ในการรายงานการใช้น้ำ การคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล และออกใบแจ้งหนี้ ตลอดจนพัฒนาช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านรูปแบบอื่นๆ เพื่อให้เกิดนวัตกรรมการบริการที่ทันต่อเทคโนโลยีและความต้องการของผู้ใช้บริการในปัจจุบัน โดยแบ่งเป็นการพัฒนาปรับปรุงในระยะสั้นและระยะยาวในอนาคต ดังนี้

▶ **ข้อเสนอการปรับปรุงระยะสั้น**

เพื่อให้เกิดนวัตกรรมการบริการ และอำนวยความสะดวกในการบริการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น อาจพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำผ่านโทรศัพท์มือถือ (Application) และการพัฒนาระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาลไปยังผู้รายงานการเพื่อแจ้งการได้รับรายงานการใช้น้ำอย่างเป็นทางการของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

- การพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)
แผนภาพที่ 32 การพัฒนาระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)

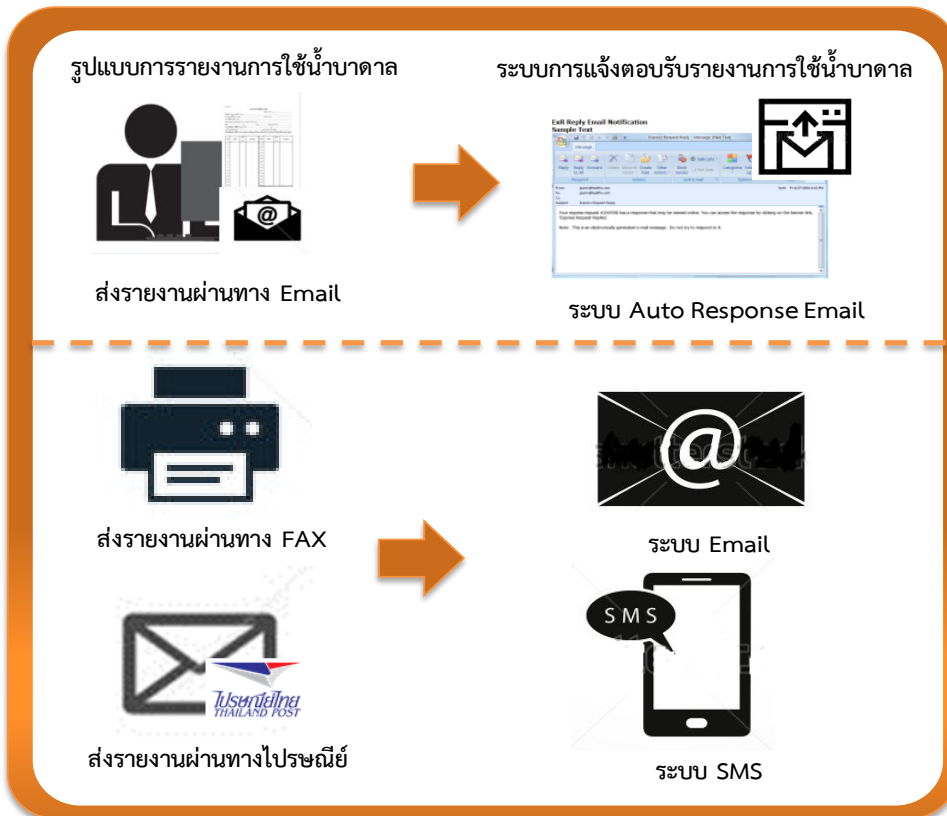

สทบ. เขต 4 ขอนแก่น ควรนำร่องระบบการรายงานการใช้น้ำบนโทรศัพท์มือถือ (Application) โดย Application ดังกล่าว เป็นการให้บริการรายงานการใช้น้ำบาดาลแต่ละเดือนผ่านทางโทรศัพท์สมาร์ตโฟน ทั้งระบบ iOS และ ระบบ android เพื่อให้การรายงานการใช้น้ำบาดาลมีความสะดวกยิ่งขึ้นสอดคล้องกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ Application จะเป็นช่องทางการเข้าสู่ช่องทางการสื่อสารประชาสัมพันธ์ข้อมูลต่างๆ ของ สทบ. และกรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้ง่ายขึ้น ซึ่งประโยชน์จากการรายงานผ่านระบบ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถเรียกดู ติดตามสถานะการรายงานได้ เกิดประสิทธิภาพในการกำกับติดตามต่อไป

► การพัฒนาระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล

การพัฒนาระบบการแจ้งตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาลเป็นการให้บริการในการตอบรับอย่างเป็นทางการต่อการได้รับรายงานการใช้น้ำบาดาลแล้ว เพื่อให้ผู้รายงานการใช้น้ำมีความมั่นใจว่ารายงานที่ส่งถึงเจ้าหน้าที่ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นที่เรียบร้อยแล้ว เพื่อเก็บเป็นหลักฐานในการส่งและได้รับรายงานดังกล่าวได้ โดยรูปแบบหรือช่องทางการตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาลมีได้หลายรูปแบบ ดังนี้

แผนภาพที่ 33 ระบบการแจ้งเตือนรับรายงานการใช้น้ำบาดาล

โดยหากผู้รายงานการใช้น้ำบาดาลส่งรายงานการใช้น้ำบาดาลผ่านทางอีเมล สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถตั้งระบบการตอบรับอัตโนมัติทางอีเมลแจ้งเตือนไปยังอีเมลที่ผู้รายงาน เพื่อเป็นการยืนยันการได้รับรายงานเป็นที่เรียบร้อย หรือหากผู้รายงานการใช้น้ำบาดาลวิธีการส่งรายงานผ่านทางโทรสาร (Fax) หรือส่งทางไปรษณีย์ เมื่อเจ้าหน้าที่ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้รับรายงานให้แจ้งเตือนกลับผ่านทางอีเมลหรือข้อความสั้น (SMS) ทางโทรศัพท์มือถือที่ผู้รายงานการใช้น้ำได้ให้เบอร์ไว้

สำหรับผู้ที่รายงานการใช้น้ำผ่านระบบการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application) ที่จะพัฒนาขึ้นใหม่ เมื่อผู้รายงานทำรายการเสร็จเรียบร้อยแล้ว จะปรากฏหน้าจอแสดงถึงการยืนยันและแจ้งรหัสการรายงานครั้งนั้น เพื่อแสดงถึงความสมบูรณ์ในการจัดส่งรายงานการใช้น้ำบาดาล โดยผู้ทำรายการสามารถบันทึกภาพหน้าจอ (Capture) ข้อความยืนยันไว้เป็นหลักฐานการรายงาน

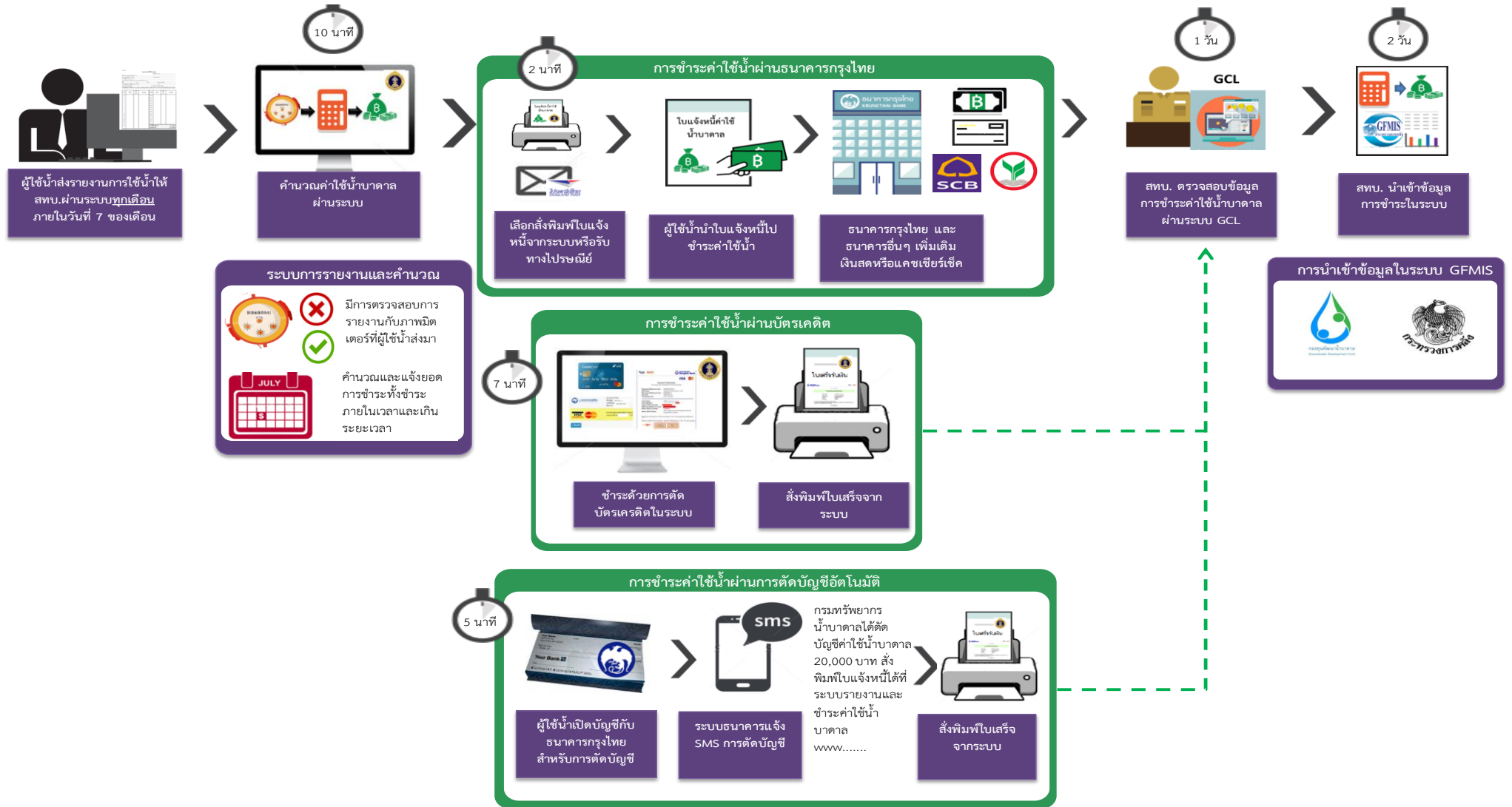
แผนภาพที่ 34 การแจ้งยืนยันการรายงานการใช้น้ำบาดาลบนโทรศัพท์มือถือ (Application)

► ข้อเสนอการปรับปรุงระยะยาว

การพัฒนาปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่รวมทั้งการเพิ่มช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลผ่านรูปแบบอื่นๆ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ชำระค่าใช้น้ำบาดาล ส่งผลให้กระบวนการขั้นตอนการดำเนินงานปรับปรุงเป็น ดังนี้

แผนภาพที่ 35 กระบวนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต (To Be)

ขั้นตอนการรายงานการใช้น้ำและการจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาลในอนาคต

1. ผู้ใช้น้ำบาดาลในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นและจังหวัดมหาสารคามรายงานการใช้น้ำผ่าน “ระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาล” ภายในวันที่ 7 ของเดือนถัดไปทุกเดือน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถเรียกดูการรายงานผ่านระบบได้ ผู้ใช้น้ำรายใดไม่รายงานมาในระยะเวลาที่กำหนดจะมีระบบเตือน (Warning) เพื่อให้เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ติดตามการรายงาน การรายงานการใช้น้ำ ผู้ใช้น้ำจะต้องถ่ายรูปหน้าจอมิเตอร์ที่แสดงผลตรงกับข้อมูลการใช้น้ำที่รายงาน Upload เข้ามาในระบบเพื่อเจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สามารถสอบทานความถูกต้องของการรายงานได้
2. ระบบจะคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล โดยผู้ใช้น้ำบาดาล สามารถเลือกวิธีการชำระได้ 3 รูปแบบ ดังนี้
  - ผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถเลือกส่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้ค่าใช้น้ำบาดาลจากระบบ หรือเลือกที่จะให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ส่งไปรษณีย์ไปให้ โดยไปชำระได้ที่ธนาคารกรุงไทยทุกสาขา หรือธนาคารอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกสิกรไทย ซึ่งกรมทรัพยากรน้ำบาดาลอยู่ระหว่างการหารือร่วมกับธนาคารอื่นๆ เพิ่มเติม ผ่านการชำระเป็นเงินสดหรือแคชเชียร์เช็ค ไม่ว่าจะเป็นการชำระตามเวลาที่กำหนดคือ 30 วันนับจากวันสิ้นงวด หรือเป็นการชำระเกินเวลาไม่เกิน 90 วัน โดยใบแจ้งหนี้จะกำหนดระยะเวลาการนำไปชำระที่ธนาคารไม่เกิน 30 วันนับจากวันสิ้นงวด หากเกินระยะเวลาที่กำหนดผู้ใช้น้ำบาดาลต้องคำนวณและสั่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้เพื่อให้ระบบคำนวณยอดค่าใช้น้ำที่ต้องชำระใหม่ เนื่องจากมีค่าปรับที่ต้องชำระด้วย
  - การชำระค่าใช้น้ำบาดาลด้วยบัตรเครดิต โดยผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถกรอกข้อมูลและตัดบัตรเครดิตในระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาลได้ โดยสามารถสั่งพิมพ์ใบเสร็จรับเงินการชำระบัตรเครดิตผ่านระบบได้
  - การชำระค่าใช้น้ำผ่านระบบตัดบัญชีอัตโนมัติ ผู้ใช้น้ำจะต้องเปิดบัญชีธนาคารกรุงไทยไว้ และทำเรื่องแจ้งความประสงค์กับธนาคารกรุงไทยและ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไว้ หลังจากผู้ใช้น้ำรายงานการใช้น้ำทุกเดือนและเมื่อถึงงวดการชำระระบบจะคำนวณค่าใช้น้ำบาดาล โดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะแจ้งยอดชำระไปยังธนาคารกรุงไทยเพื่อตัดบัญชีภายในวันที่ 20 นับจากวันสิ้นงวด และเมื่อธนาคารตัดบัญชีแล้ว จะแจ้งข้อความไปยังโทรศัพท์มือถือของผู้ใช้น้ำถึงยอดการตัดบัญชีพร้อมทั้งแจ้งให้ผู้ใช้น้ำสั่งพิมพ์ใบเสร็จรับเงินผ่านระบบรายงานและชำระค่าใช้น้ำบาดาล
3. เจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จะตรวจสอบข้อมูลจากระบบ GCL เพื่อจ่ายเช็คเข้ากระทรวงการคลัง และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล และนำเข้าข้อมูลค่าใช้น้ำบาดาลในระบบ GFMIS โดยจัดสรรเข้าเป็นเงินฝากรายได้แผ่นดินร้อยละ 50 และกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลร้อยละ 50

การพัฒนาปรับปรุงรูปแบบการบริการและการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการให้บริการ ก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้

1. ผู้ใช้น้ำบาดาลสามารถรายงานการใช้งานน้ำผ่านระบบที่ง่าย มีหลักฐานการรายงานที่ชัดเจนสามารถตรวจสอบได้ ตลอดจนลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาส่งรายงานการใช้งานน้ำที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น
2. ระบบการรายงานที่สามารถคำนวณค่าใช้น้ำบาดาลให้เบ็ดเสร็จ ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการคำนวณของเจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น
3. การสามารถส่งพิมพ์ใบแจ้งหนี้ผ่านระบบได้ ประหยัดค่าใช้จ่ายในการส่งไปรษณีย์ รวมทั้งลดความเสี่ยงจากเอกสารใบแจ้งหนี้สูญหายระหว่างการส่งไปรษณีย์
4. การที่สามารถส่งพิมพ์ใบเสร็จค่าใช้น้ำแทนที่การเขียนใบเสร็จด้วยมือเป็นการลดภาระของเจ้าหน้าที่ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ให้กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
5. การมีช่องทางการชำระในรูปแบบอื่นๆ เช่น การชำระผ่านบัตรเครดิต การตัดบัญชีอัตโนมัติ เป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้ชำระค่าน้ำ
6. การให้ผู้รายงานการใช้น้ำ Upload รูปมิเตอร์ที่แสดงผลตรงกับข้อมูลการใช้น้ำบาดาล ประกอบการรายงานการใช้น้ำ จะถือเป็นการสร้างระบบการตรวจสอบการรายงานในเบื้องต้น
7. การนำระบบสารสนเทศมาใช้ในการรายงานและการชำระค่าใช้น้ำบาดาล เป็นการสร้างนวัตกรรมบริการและภาพลักษณ์ให้กับกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
8. การมีระบบการรายงานการใช้น้ำที่มีประสิทธิภาพ สามารถตรวจสอบความถูกต้องการรายงานเบื้องต้นได้ ตลอดจนการเพิ่มช่องทางการชำระค่าใช้น้ำบาดาลที่สะดวกยิ่งขึ้น เป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการรับชำระซึ่งเป็นรายได้ของกองทุนพัฒนาน้ำบาดาล

2.2.4 งานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล

สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้จัดตั้งฝ่ายประชาสัมพันธ์เพื่อให้บริการข้อมูลด้านน้ำบาดาลแก่ประชาชน โดยเฉพาะประชาชนในพื้นที่นอกเขตประปา รวมถึงการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงภารกิจงานของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล รวมถึงการอนุรักษ์น้ำบาดาล และกฎหมายน้ำบาดาล

❖ การประชาสัมพันธ์หรือให้บริการข้อมูลด้านน้ำบาดาลของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่นในปัจจุบัน

- สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานราชการต่างๆ ในจังหวัดขอนแก่น เช่น กิจกรรมโครงการหน่วยบำบัดทุกข์ บำรุงสุข สร้างรอยยิ้มให้กับประชาชน ร่วมกับหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่หน่วยงานราชการในจังหวัดขอนแก่นได้ลงพื้นที่ไปเขตห่างไกลเพื่อให้บริการและความช่วยเหลือ ตลอดจนความรู้กับประชาชนจังหวัดขอนแก่นในพื้นที่ห่างไกลเป็นประจำทุกเดือน ซึ่งการเข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้มีการประชาสัมพันธ์ภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ให้คำแนะนำด้านน้ำบาดาล และโครงการต่างๆ ที่ดำเนินให้กับประชาชนได้ทราบ
- การร่วมกิจกรรมในงานวิถีมารathonของภาคส่วนต่างๆ ที่จัดขึ้น เฉลี่ย 3 - 4 ครั้งต่อปี โดย สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีการนำรถไปผลิตน้ำดื่มสะอาด หรือบรรจุน้ำใส่ขวดที่มีสัญลักษณ์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลแล้วแจกจ่ายให้กับผู้มาร่วมกิจกรรม

- สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ไว้ที่หน้าสำนักงาน เพื่อให้ประชาชนรับทราบว่า สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เป็นศูนย์รับเรื่องร้องทุกข์ของประชาชนในวิกฤติภัยแล้ง และมีการจัดเวรให้เจ้าหน้าที่เข้ามาคอยรับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนตลอดทั้งสัปดาห์

▶ **รูปแบบการประชาสัมพันธ์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น**

- ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ภารกิจของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ทั้งเป็นป้ายนิ่ง และอิเล็กทรอนิกส์
- จัดตั้งบูธให้ความรู้เกี่ยวกับน้ำบาดาล และแจกน้ำดื่มสะอาดในงานกิจกรรมต่างๆ ที่มีการร่วมมือกันของหน่วยงานราชการในพื้นที่จังหวัดขอนแก่น
- จัดทำแผ่นพับ โบรชัวร์
- เว็บไซต์ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น <http://bgr4.dgr.go.th>
- Facebook ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น <https://th-th.facebook.com/pages/สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต-4-ขอนแก่น>

▶ **ข้อมูลที่ทาง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ให้บริการแก่ประชาชน**

- รายละเอียดการจัดเตรียมเอกสารในการขออนุญาตเจาะ การขออนุญาตใช้น้ำบาดาล
- การอนุรักษ์น้ำบาดาล การบริหารจัดการน้ำบาดาล
- กฎหมายน้ำบาดาล

▶ **แผนงานกิจกรรมการประชาสัมพันธ์**

ฝ่ายประชาสัมพันธ์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีการจัดทำแผนการประชาสัมพันธ์โดยใช้ข้อมูลจากแผนงานโครงการต่างๆของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยจะวางแผนการประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนทราบก่อนดำเนินโครงการนั้นๆ ตลอดจนมีการติดตามปัญหาภัยพิบัติต่างๆ เช่น ภัยแล้ง ภัยหนาว น้ำท่วม เพื่อจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์

❖ **ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและยกระดับการประชาสัมพันธ์ บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาลในอนาคต**

สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรมีการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์ บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล โดยในการจัดทำแผนต้องมีการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการ เพื่อออกแบบกิจกรรมและรูปแบบการบริการที่เหมาะสม โดยการวิเคราะห์และจัดทำแผนควรพิจารณาครอบคลุมประเด็นสำคัญทั้ง สื่อการบริการข้อมูล รูปแบบการบริการข้อมูล และเนื้อหาการบริการข้อมูล และหลังจากการดำเนินการควรมีการติดตามประเมินผลความสำเร็จ เพื่อนำมาพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

แผนภาพที่ 36 กระบวนการจัดทำแผนประชาสัมพันธ์บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล

มีตัวอย่างประเด็นรูปแบบ ดังนี้

สื่อ

สื่อการบริการข้อมูล

1. สื่อ social Network เช่น Facebook e-mail e-News
2. โทรศัพท์ วิทยุ
3. จดหมายข่าว วารสาร แผ่นพับ
4. โทรศัพท์
5. Line Application
6. บอร์ดประชาสัมพันธ์

รูปแบบ

รูปแบบการบริการข้อมูล

1. ประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น Facebook e-mail e-News วิทยุ เป็นต้น
2. การบรรยายให้ความรู้ในกิจกรรมหรือการประชุมของหน่วยงานต่างๆ
3. การจัดกิจกรรมพิเศษ เช่น นิทรรศการ การประกวดแข่งขัน การเข้าร่วมกิจกรรมจังหวัดเคลื่อนที่ งานประจำปี จังหวัด เป็นต้น
4. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เกษตรกร เป็นต้น
5. การให้คำปรึกษาเชิงลึก
6. การตอบข้อซักถามผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โทรศัพท์ Facebook เป็นต้น

เนื้อหา

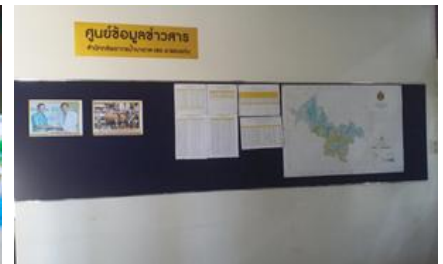

เนื้อหาการบริการข้อมูล

1. ภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ.
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง
3. ข้อมูลแผนที่น้ำบาดาล
4. ข้อมูลบ่อบาดาล และศักยภาพน้ำบาดาล
5. งานวิจัยหรือผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล
6. ข้อเสนอแนะหรือแนวปฏิบัติการซ่อมบำรุง
7. กิจกรรมโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและ สทบ.
8. ข้อควรรู้เพื่อการสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล
9. การส่งเสริมด้านการดูดกลืนน้ำบาดาล

▶ สถานที่การให้บริการในปัจจุบัน

สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ถือว่ามีความพร้อม และจัดสัดส่วนในการให้บริการแก่ประชาชนได้เป็นอย่างดี บรรยากาศสถานที่มีความสะอาดที่สังเกตเห็นได้ตั้งแต่บริเวณด้านหน้าสำนักงาน และเมื่อเข้ามายังสำนักงานจะพบว่ามียอร์ดประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของน้ำบาดาล และให้ความรู้แก่ประชาชนอยู่ด้านหน้า ทั้งนี้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้รับมอบโล่รางวัลขอนแก่นเมืองสะอาด ระดับดีเด่น ในกลุ่มพื้นที่สถานที่ราชการ สะอาด จากผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น ในโครงการ “เมืองสะอาด คนในชาติมีความสุข จังหวัดขอนแก่น (ระยะที่ 1) เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว” ซึ่งนับว่ามีความพร้อมเบื้องต้นต่อการพัฒนาการให้บริการแก่ประชาชน

สำหรับจุดบริการประชาชน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ได้จัดฝ่ายควบคุมกิจการน้ำบาดาล ซึ่งเป็นภารกิจให้บริการประชาชนโดยตรงตั้งไว้ชั้น 1 ของสำนักงานเพื่อความสะดวกในการติดต่อรับบริการ มีการปิดป้ายบอกการบริการในแต่ละจุด เพื่ออำนวยความสะดวกต่อการติดต่อสอบถามของประชาชน ได้แก่ งานรับคำขออนุญาต งานรับชำระค่าน้ำบาดาล เป็นต้น สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แบ่งงานการรับชำระค่าน้ำออกมากจากงานการเงินส่วนสำนักงาน เพื่อรวมกับส่วนงานควบคุมกิจการน้ำบาดาล เพื่อให้สะดวกต่อการติดต่อรับบริการ ทำให้การรับชำระค่าน้ำของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ไม่ติดขัดและทำได้ถูกต้อง

อย่างไรก็ตามเพื่อให้เกิดการปรับเปลี่ยนภาพลักษณ์ในการพัฒนาด้านการบริการ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น จึงควรพัฒนาการบริการไปสู่การเป็น “ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)”

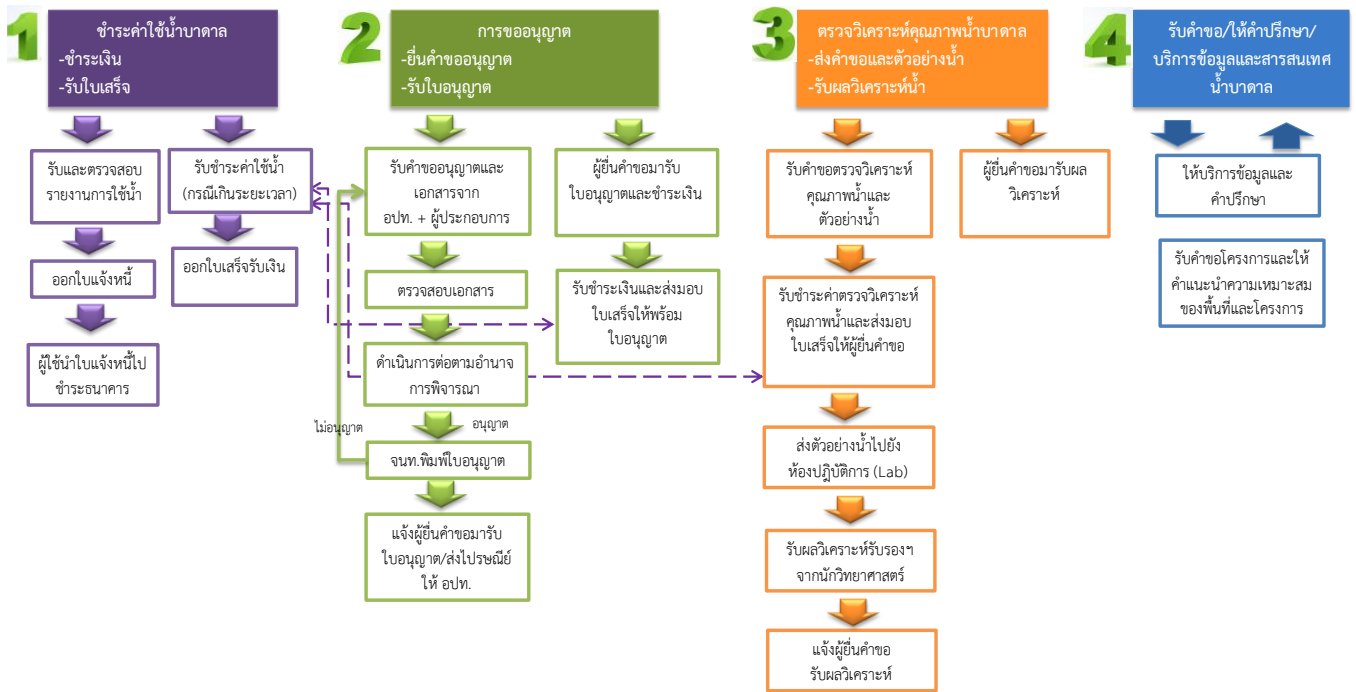
ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) มีวัตถุประสงค์อำนวยความสะดวกต่อผู้รับบริการ จากเดิมที่ต้องติดต่อประสานงานหลายฝ่ายงานก็สามารถขอรับบริการ ณ จุดใดจุดหนึ่งจุดเดียว โดยจุดให้บริการที่สะดวกควรเป็นจุดแรกที่พบเห็นเมื่อประชาชนเดินเข้ามายังสำนักงาน หรือมีป้ายบอกทางไปจุด ศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เห็นอย่างชัดเจน และมีแผนผังแสดงขั้นตอนการดำเนินงาน รวมถึงป้ายแสดงจุดการให้บริการแต่ละจุดนั้นควรอยู่ในจุดที่เห็นได้ชัดเจน เช่น การทำเป็นป้ายแขวนเหนือศีรษะของเจ้าหน้าที่ไม่มีสิ่งใดบดบัง เป็นต้น

แผนภาพที่ 37 ตัวอย่างการจัดตั้งศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

โดยการจัดเคาน์เตอร์บริการประชาชนในจุดที่เห็นชัด แสดงถึงเจตนารมณ์ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ต่อการให้บริการประชาชนที่ดีขึ้น การจัดงานบริการที่ให้บริการ ณ เคาน์เตอร์บริการ จะคัดเลือกงานบริการที่เป็นภารกิจหลัก ครอบคลุมทั้งงานบริการประเภทเบ็ดเสร็จ รับเรื่องส่งต่อและการให้บริการข้อมูล ข่าวสาร สรุปขั้นตอนงานบริการแต่ละช่องบริการ ดังนี้

แผนภาพที่ 38 แผนผังการดำเนินงานศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service)

โดยที่งานบริการศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น แบ่งงานบริการออกเป็น 4 งานหลัก ได้แก่ 1) งานบริการชำระค่าใช้น้ำบาดาล 2) งานบริการการขออนุญาต 3) งานบริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล 4) งานบริการให้คำปรึกษา/บริการข้อมูลและสารสนเทศน้ำบาดาล โดยมีแผนการดำเนินงานดังนี้

- 1) งานบริการชำระค่าใช้น้ำบาดาล** เป็นงานบริการประเภทเบ็ดเสร็จ โดยจะให้บริการด้านการรับรายงานการใช้น้ำ การคำนวณค่าใช้น้ำ และออกใบแจ้งหนี้ ตลอดจนรับชำระค่าใช้น้ำบาดาลกรณีเกินระยะเวลาที่กำหนด รวมถึงรับชำระค่าธรรมเนียมการขออนุญาตที่ส่งต่อมาจากช่องบริการขออนุญาต (ช่องที่ 2) และรับชำระค่าธรรมเนียมการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลที่ส่งต่อมาจากช่องตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล (ช่องที่ 3) โดยเจ้าหน้าที่จะรับชำระเป็นเงินสด หรือแคชเชียร์เช็ค และออกใบเสร็จรับเงิน
- 2) งานบริการการขออนุญาต** เป็นงานบริการประเภทรับเรื่องส่งต่อ โดยเจ้าหน้าที่ ณ จุดบริการจะทำหน้าที่รับคำขอ และเอกสารประกอบการขออนุญาตจาก อปท. (สำหรับคำขออนุญาตพื้นที่จังหวัดขอนแก่น) และจากผู้ประกอบการ (สำหรับคำขออนุญาตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม) เจ้าหน้าที่จะตรวจสอบเอกสาร และออกใบบันทึกของเจ้าหน้าที่ (หรือออกเลขรหัสคำขอ) โดยเจ้าหน้าที่จะส่งเรื่องไปยังผู้มีอำนาจตามกระบวนการ เมื่อผู้มีอำนาจเห็นชอบอนุญาต ก็จะออกใบอนุญาต และแจ้งผลผู้ยื่นคำขอหรือจัดส่งไปรษณีย์ไปยัง อปท. เมื่อผู้ขออนุญาตมารับใบอนุญาต เจ้าหน้าที่จะรับเงินค่าธรรมเนียม และส่งต่อไปยังช่องที่ 1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรับชำระและออกใบเสร็จรับเงิน และจะมอบใบเสร็จรับเงินพร้อมใบอนุญาตให้กับผู้มารับใบอนุญาต
- 3) งานบริการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล** เป็นงานบริการประเภทรับเรื่องส่งต่อ โดยเจ้าหน้าที่ ณ จุดบริการรับคำขอตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำและตัวอย่างน้ำเพื่อส่งต่อไปยังห้องปฏิบัติการ (Lab) โดย

ผู้ยื่นคำขอจะต้องชำระค่าตรวจวิเคราะห์น้ำบาดาลในวันที่ยื่นคำขอ โดยเจ้าหน้าที่จะรับเงินค่าตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลแล้วส่งต่อไปยังห้องที่ 1 เพื่อให้เจ้าหน้าที่ดำเนินการรับชำระและออกใบเสร็จรับเงิน และจะมอบใบเสร็จรับเงินพร้อมให้กับผู้มารับใบอนุญาต โดยเมื่อการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเสร็จเรียบร้อย ก็จะแจ้งผู้ยื่นคำขอให้มารับผลการตรวจ

- 4) งานบริการรับคำขอ/ให้คำปรึกษา/บริการข้อมูลและสารสนเทศน้ำบาดาล เป็นงานบริการประเภทการให้บริการรับเรื่องส่งต่อและให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยเจ้าหน้าที่จะให้คำปรึกษาและคำแนะนำต่อการรับคำขอโครงการต่างๆ การให้คำแนะนำและคำปรึกษาด้านน้ำบาดาลกับผู้มาขอรับบริการ ตลอดจนบริการข้อมูลข่าวสารน้ำบาดาล แผนที่น้ำบาดาล ตอบข้อซักถามของประชาชน และรับเรื่องร้องเรียนหรือคำร้องขอรับการสนับสนุนโครงการ ทั้งนี้จุดบริการที่ 4 สทบ.เขต 4 ขอนแก่น อาจจัดบรรยากาศจุดบริการเป็นลักษณะมุมเรียนรู้ (Learning Corner)

แผนภาพที่ 39 ตัวอย่างการจัดมุมเรียนรู้ (Learning Corner)

มุมเรียนรู้ด้านน้ำบาดาล (Learning Corner) ควรจัดสื่อ ข้อมูลด้านน้ำบาดาลและโครงการต่างๆ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและกิจกรรมของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มาแสดงหรือจัดวางไว้ให้ผู้มาใช้บริการได้อ่าน อาจมีการจัดนิทรรศการ หรือติดภาพข้อมูลความรู้ จอภาพวีดิทัศน์ให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์ข้อมูลกิจกรรมต่างๆ มีน้ำดื่มไว้บริการ พื้นที่ดูสะอาด มีโซฟา หรือที่นั่งในการอ่าน หรือพูดคุยซักถามกับเจ้าหน้าที่โดยเมื่อมีผู้มารับบริการด้านนี้มารับบริการ เจ้าหน้าที่ที่ประจำ ณ จุดบริการจะประสานไปยังส่วนงานที่รับผิดชอบในด้านต่างๆ ที่จะขอคำปรึกษามาให้บริการ ณ จุดมุมเรียนรู้ (Learning Corner) โดยมุมบริการนี้ ควรตั้งอยู่บริเวณด้านหน้าทางเข้าที่สามารถรับบริการได้ง่าย และสะดวก

2.3 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากการที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาลได้มีการถ่ายโอนภารกิจด้านน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ตั้งแต่ 1 พฤษภาคม 2554 ซึ่งได้นำร่องใน 3 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ นครราชสีมา และขอนแก่น โดยจังหวัดขอนแก่นมี อปท. ในเขตจำนวน 13 แห่ง สำหรับวัตถุประสงค์ เพื่อให้ท้องถิ่นมีอำนาจดูแลและแก้ไขปัญหาของตัวเอง พร้อมทั้งมีระบบฐานข้อมูลแหล่งน้ำในท้องถิ่นอย่างชัดเจน เพื่อการวางแผนบริหารจัดการแหล่งน้ำและของบซ่อมบำรุงบ่อน้ำบาดาล รวมทั้งเพื่ออำนวยความสะดวกงานอนุญาตเจาะและอนุญาตใช้น้ำบาดาล และการจัดเก็บรายได้ในท้องถิ่น เพื่อเป็นการเสริมสร้างความรู้และข้อมูลวิชาการทางอุทกธรณีวิทยาอย่างถูกต้อง และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลในท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้การทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือกันทั้งในส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค อันจะนำไปสู่การอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน ปัจจุบันภารกิจงานที่ได้มีการถ่ายโอน อย่่างไรก็ตาม หลังจากการถ่ายโอนภารกิจไปยัง อปท. แล้ว พบว่า อปท. ส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมของบุคลากรและองค์ความรู้ในการบริหารจัดการภารกิจให้มีประสิทธิภาพ แม้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลจะมีการจัดอบรมให้ความรู้กับเจ้าหน้าที่ อปท. ไปในครั้งที่ถ่ายโอนภารกิจ แต่ปัจจุบัน อปท. มีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรและไม่มีถ่ายทอดความรู้ทางด้านน้ำบาดาล ตลอดจนกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่ได้มีการให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการ หรือทำหน้าที่เสมือนพี่เลี้ยงให้กับ อปท. อย่างต่อเนื่อง ทำได้เพียงการให้คำปรึกษาแนะนำ เนื่องจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลไม่ได้รับงบประมาณในการดำเนินการ ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ อปท. ยังมีความต้องการคำแนะนำ การถ่ายทอดความรู้โดยเฉพาะด้านการซ่อมบำรุงจากกรมทรัพยากรน้ำบาดาลผ่าน สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ดังนั้น เพื่อให้ อปท. สามารถปฏิบัติงานได้มีประสิทธิภาพ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรดำเนินการ ดังนี้

❖ ข้อเสนอแนะการพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรสำรวจหรือรับฟังความเห็นปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานของ อปท. ในพื้นที่จังหวัดขอนแก่นที่ได้รับการถ่ายโอนภารกิจ และสิ่งที่ต้องการให้ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น สนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือ นำความคิดเห็นและความต้องการมาพิจารณา จัดลำดับความสำคัญในการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือ หากกิจกรรมที่ต้องใช้งบประมาณ ขอให้ อปท. เป็นผู้สนับสนุนและรับผิดชอบงบประมาณในการดำเนินการ (ดำเนินการพร้อมกับข้อเสนอฯ การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่หน้า 7-8 ได้)
2. การพัฒนาการบริการ และคัดเลือกกิจกรรม/การดำเนินงานที่สามารถเป็นต้นแบบหรือ Best Practice โดยกระบวนการหรือกิจกรรมที่คัดเลือกมา ต้องเป็นกิจกรรมที่มีกระบวนการหรือมีระบบที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานที่ดี หรือนวัตกรรมของการดำเนินงานที่ดี เพื่อให้ อปท. ได้ศึกษาเป็นตัวอย่างหรือเป็นต้นแบบที่จะนำไปพัฒนาปรับปรุงการดำเนินการภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนให้มีประสิทธิภาพที่ดียิ่งขึ้น

แผนภาพที่ 40 การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

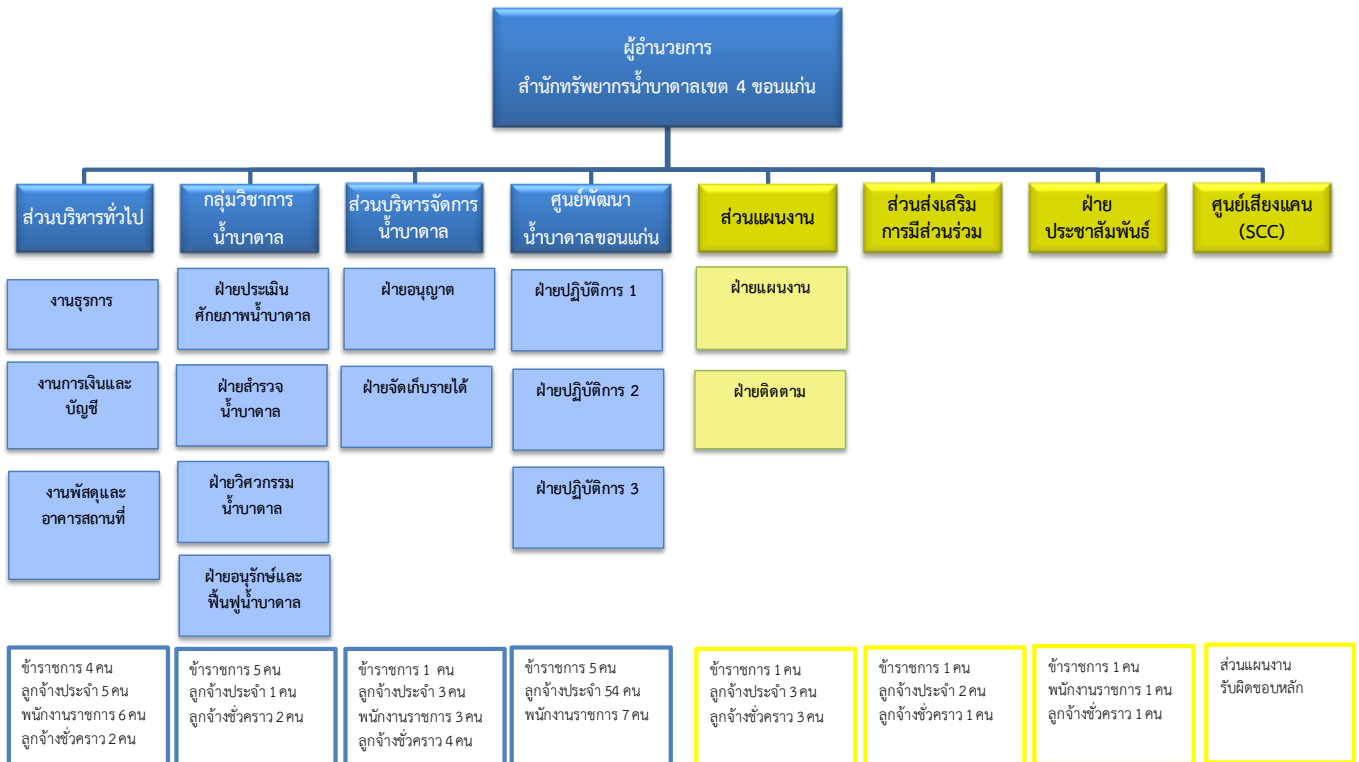
บทที่ 3

โครงสร้างและอัตรากำลัง

3.1 โครงสร้างและอัตรากำลังของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

ปัจจุบันสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น แบ่งโครงสร้างการทำงานเป็น 8 ภารกิจงาน ได้แก่ ส่วนบริหารทั่วไป กลุ่มวิชาการน้ำบาดาล ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาลขอนแก่น ส่วนแผนงาน ส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม ฝ่ายประชาสัมพันธ์ ศูนย์เสียงแคน (SCC) โดยมีภารกิจความรับผิดชอบ ตลอดจนอัตรากำลังบุคลากรแต่ละส่วนงานดังแสดงได้ตามแผนภาพที่ 41

แผนภาพที่ 41 โครงสร้างและอัตรากำลังสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในปัจจุบัน

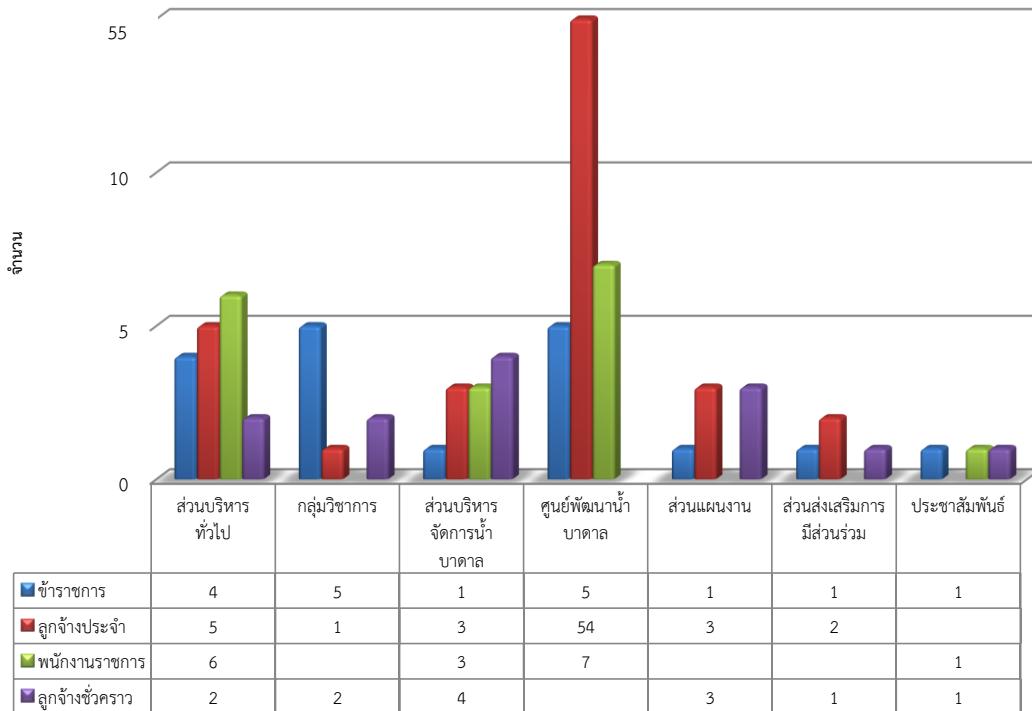
จากแผนภาพจะเห็นได้ว่าสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ได้ปรับโครงสร้างหน่วยงานภายในเพื่อรองรับภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล จำแนกตามหน้าที่ของงาน (Function) มีการเพิ่มเติมกลุ่มงานเพื่อมุ่งเน้นการทำงานเชิงรุกด้านการบริการและการสร้างความร่วมมือกับเครือข่ายหน่วยงานภายนอกและภาคประชาชน โดยได้ตั้งส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วมเพื่อทำงานเชิงรุกกับภาคประชาชนในการให้ข้อมูลความรู้ด้านการบริหารจัดการน้ำบาดาล ติดตามหลังการดำเนินโครงการ ตลอดจนมีฝ่ายประชาสัมพันธ์ในการให้บริการเผยแพร่ข้อมูลด้านน้ำบาดาลและกิจกรรมโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลและสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น นอกจากนี้ยังมีการจัดตั้งศูนย์เสียงแคน (SCC) ทำหน้าที่เป็นหน่วยสารสนเทศในการรวบรวมข้อมูลน้ำบาดาล

ปัจจุบัน สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น มีบุคลากรทั้งสิ้น 117 คน แบ่งเป็นข้าราชการ 19 คน ลูกจ้างประจำ 68 คน พนักงานราชการ 17 คน และลูกจ้างชั่วคราว 13 คน แบ่งตามฝ่ายงาน ดังนี้

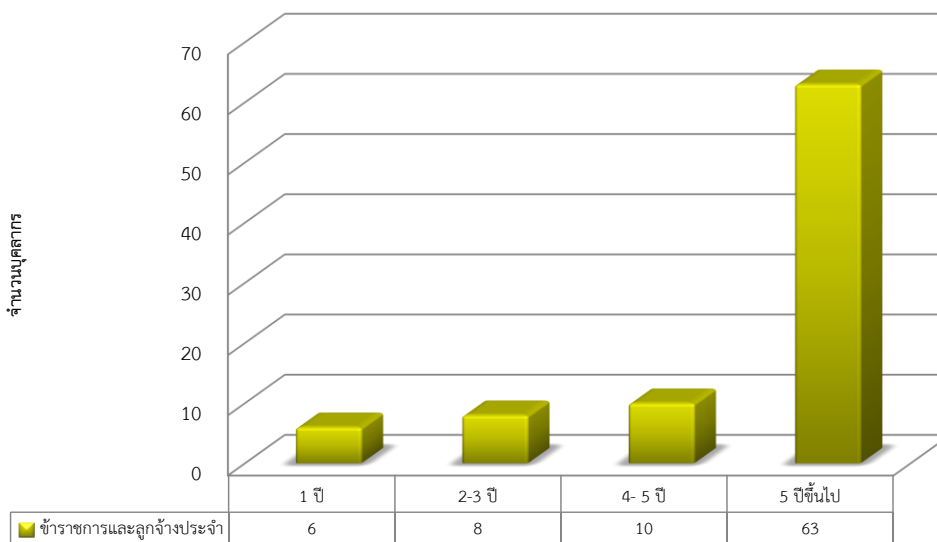
แผนภาพที่ 42 จำนวนบุคลากรแต่ละฝ่ายงานของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น

จากแผนภาพที่ 42 จะเห็นว่าฝ่ายงานที่มีบุคลากรมากที่สุดได้แก่ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาลขอนแก่น มีบุคลากรรวม 66 คน รองลงมาเป็นส่วนบริหารทั่วไป 17 คน ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล 11 คน กลุ่มวิชาการ 8 คน ส่วนแผนงาน 7 คน ส่วนส่งเสริมการมีส่วนร่วม 4 คน และฝ่ายประชาสัมพันธ์ 3 คน สำหรับศูนย์เสี่ยงแคน (SCC) ไม่มีบุคลากรประจำภายใต้โครงสร้าง จะเป็นส่วนแผนงานที่ยังเป็นผู้รับผิดชอบในการดำเนินงาน

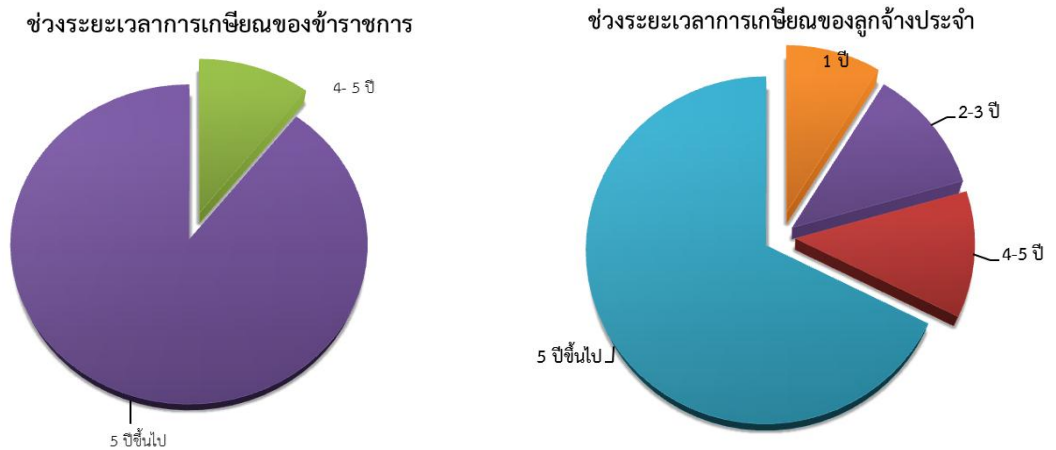
จากข้อมูลบุคลากร พบว่าบุคลากรของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น มีแนวโน้มการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำแต่ละช่วงเวลาและแต่ละส่วนงาน ดังนี้

แผนภาพที่ 43 ช่วงเวลาการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ

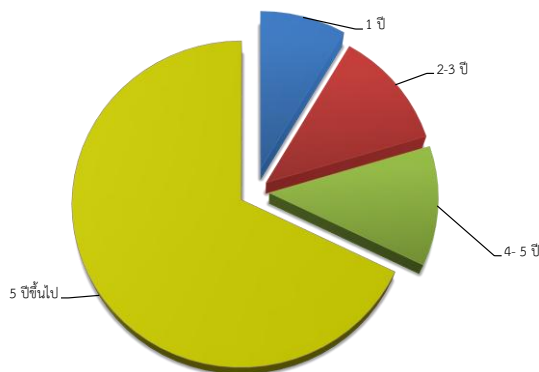
จากแผนภาพแสดงถึงช่วงเวลาการเกษียณอายุบุคลากรของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น พบว่าบุคลากรข้าราชการและลูกจ้างประจำจะมีการเกษียณอายุราชการภายใน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 27.59 แบ่งเป็นสัดส่วนการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ดังนี้

แผนภาพที่ 44 สัดส่วนการเกษียณอายุของข้าราชการและลูกจ้างประจำ

จากข้อมูลพบว่าจะมีบุคลากรเกษียณอายุภายใน 1 ปี หรือภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 จำนวน 6 คน ซึ่งเป็นลูกจ้างประจำทั้งหมด และเมื่อพิจารณาจำนวนบุคลากรที่จะมีการเกษียณอายุแต่ละส่วนงาน พบว่า ส่วนงานที่มีอัตราการเกษียณอายุภายในเวลา 5 ปีสูงที่สุด ได้แก่ ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล รวมมีบุคลากรที่จะเกษียณอายุภายใน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 32.20

แผนภาพที่ 45 ช่วงเวลาการเกษียณของข้าราชการและลูกจ้างประจำของศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล

ศูนย์พัฒนาน้ำบาดาล ซึ่งบุคลากรส่วนใหญ่เป็นช่างเจาะน้ำบาดาล ซึ่งเป็นตำแหน่งที่อัตราการทดแทนน้อยกว่าอัตราการเกษียณอายุมาก ในขณะที่ช่างเจาะน้ำบาดาลเป็นงานที่ต้องใช้ระยะเวลาในการฝึกอบรมและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะและความสามารถในการทำงานให้มีประสิทธิภาพ ดังนั้น สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ควรมีการจัดบุคลากรในช่วงอายุที่เหมาะสมของแต่ละชุด เตรียมบุคลากร เพื่อวางแผน สืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning

► ข้อเสนอแนะทางการเตรียมความพร้อมรองรับการเกษียณอายุของช่างเจาะ

การจัดทำ Succession Planning หรือ Replacement Planning เพื่อเสริมสร้างและพัฒนาบุคลากรให้มีความสามารถและคุณสมบัติเพียงพอต่อความต้องการขององค์กร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทดแทนบุคลากรที่มีความรู้ทักษะความชำนาญการเจาะและพัฒนาบ่อน้ำบาดาลที่จะเกษียณอายุ หรือโยกย้าย ตลอดจนเป็นการป้องกันการขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน จากการศึกษาบุคลากรเกษียณอายุ โดยกลุ่มเป้าหมายที่ควรมีการพัฒนาบุคลากรมาทดแทน ได้แก่ กลุ่มช่างเจาะน้ำบาดาลในตำแหน่งหรือบุคคลที่มีความเสี่ยงในการหาบุคลากรมาทดแทน เช่น เป็นบุคคลที่มีความรู้หรือทักษะเฉพาะที่อาจต้องใช้ระยะเวลาในการเรียนรู้ยาวนาน มีองค์ความรู้ที่ยังไม่ได้รับการถ่ายทอด หรือมีทักษะที่น้อยคนในองค์กรที่จะมี

แผนภาพที่ 46 กระบวนการวางแผนสืบทอดหรือทดแทนตำแหน่ง (Succession Planning) หรือ Replacement Planning ช่างเจาะน้ำบาดาล

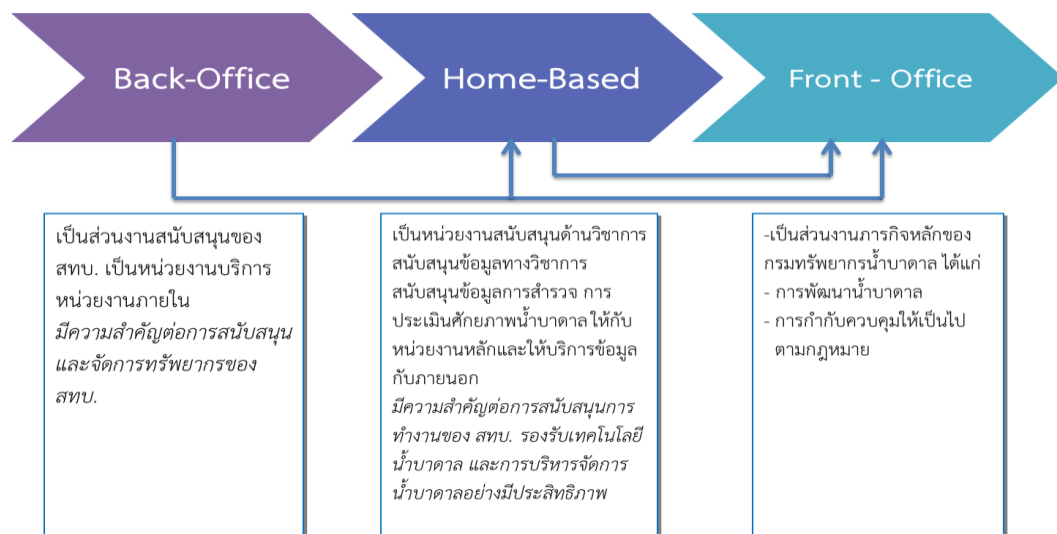
สทบ. จะต้องสำรวจคุณสมบัติต่างๆ ทั้งการศึกษา ความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่จำเป็นของตำแหน่งงานหรือบุคคลที่มีความเสี่ยง และวิเคราะห์ว่าคุณสมบัติที่มีความจำเป็น (Critical) หรือ Key position เช่น ทักษะความรู้เฉพาะด้าน หรือต้องใช้เวลาสะสมเรียนรู้เป็นเวลานาน หลังจากนั้นมีการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่เทียบกับคุณสมบัติตามข้อ 1 เพื่อให้ทราบแนวโน้มที่จะได้รับการพัฒนาหรือทดแทน และช่องว่างที่จะได้รับการพัฒนา (Gap) โดยบุคคลที่มีคุณสมบัติหรือความสามารถที่จะมาทดแทนอัตราที่จะเกษียณอายุมากกว่า 1 คนต่อตำแหน่งก็ได้ เช่น นาย ก อยู่ในทีมเจาะชุด A นาย ก จบการศึกษา ปวส. มีอายุ 58 ปี จะเกษียณอายุในปี 2560 เป็นช่างเจาะน้ำบาดาลมา 30 ปี มีทักษะความสามารถพิเศษในการเจาะชั้นหินหนา หินเนื้อแน่น รู้จัก

วิธีการเลือกชั้นน้ำบาดาลที่ให้ได้น้ำและปริมาณมากคุณภาพดีที่สุด ลื่นเปลื้องท่อกรูทอกรองน้อย ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่มีความสำคัญที่หาก นาย ก เกษียณอายุไปนับว่าจะสูญเสียองค์ความรู้ที่มีค่ายิ่งนัก กว่าที่บุคลากรที่มีจะมีองค์ความรู้ระดับนี้ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้อันยาวนานยิ่ง และหลังจากการสำรวจบุคลากรที่มีอยู่ว่ามีใครมีคุณสมบัติและทักษะดังที่นาย ก มีบ้าง และคัดเลือกบุคคลที่มีช่องว่าง (Gap) น้อยที่สุดซึ่งอาจมีมากกว่า 1 คน มาพัฒนา ทั้งนี้บุคลากรที่จะมาพัฒนาทดแทนดังกล่าวควรเลือกอายุการเกษียณไม่น้อยกว่า 5 ปี เนื่องจากต้องใช้เวลาในการพัฒนาและดำเนินการ ตลอดจนถ่ายทอดไปสู่รุ่นต่อไป หลังจากได้บุคลากรที่จะมาทดแทนแล้ว และจัดทำแผนหรือแนวทางการพัฒนารายบุคคลเพื่อพัฒนา ดึงองค์ความรู้จากนาย ก ถ่ายทอดมายังผู้รับต่อให้ได้มากที่สุด โดย สทบ. ต้องมีการติดตามประเมินผลเป็นระยะ หากรูปแบบแนวทางการพัฒนาไม่เหมาะสมหรือหากบุคลากรที่คัดเลือกมา ไม่เหมาะสมอาจต้องปรับปรุงเพื่อปรับวิธีการหรือคัดเลือกบุคลากรอื่นที่มีความรู้ความสามารถมาทดแทนต่อไป

สำหรับการจัดวางโครงสร้างของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ในปัจจุบันพบว่ามีกำหนดโครงสร้างที่สายการบังคับบัญชาชัดเจน เห็นอำนาจหน้าที่ชัดเจน สะดวกในการสั่งการประสานงาน สายการสั่งการและการรายงานที่รวดเร็ว แต่ช่วงการควบคุม (Span of Control) ที่กว้างจะทำให้ผู้บังคับบัญชาสูงสุดรับภาระมาก อีกทั้งบางภารกิจงานยังไม่ได้มีโครงสร้างรองรับการดำเนินการที่ชัดเจน

จากการศึกษาภารกิจงานดำเนินงานของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล ซึ่งได้รับการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานส่วนกลางมาใน 5 ภารกิจหลัก โครงสร้างของ สทบ. ควรรองรับภารกิจซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

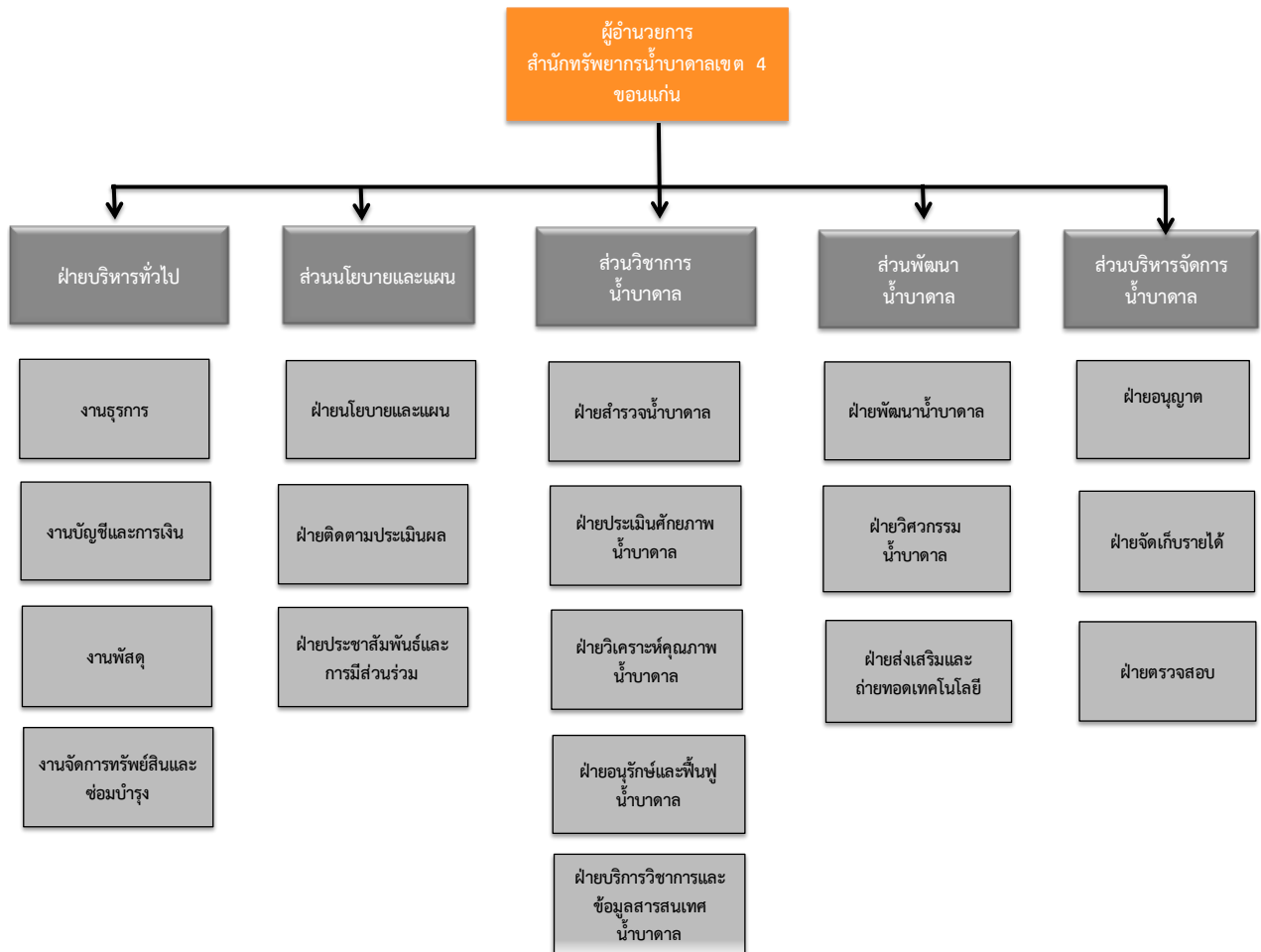
แผนภาพที่ 47 กลุ่มโครงสร้างหลักของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติงานของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น มีประสิทธิภาพมากขึ้น โครงสร้างจึงควรมีภารกิจและฝ่ายงาน ดังนี้

แผนภาพที่ 48 โครงสร้างสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น ในอนาคต (To Be)

โครงสร้างการดำเนินงานของ สทพ.เขต 4 ขอนแก่น แต่ละฝ่ายงานมีโครงสร้างภายในและภารกิจ
การดำเนินงาน ดังนี้

▶ **ฝ่ายบริหารทั่วไป** : มีภารกิจในการบริหารจัดการงานสนับสนุน ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มงาน
ได้แก่

- **งานธุรการ** มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจสอบให้คำปรึกษาแนะนำ ปรับปรุงแก้ไข
ข้อขัดข้อง ในการปฏิบัติงานธุรการ งานสารบรรณ งานจัดทำเอกสารของราชการ การ
รับ-การส่งหนังสือของหน่วยงาน โต้ตอบหนังสือราชการจัดทำคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงาน
โครงการต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายคำสั่งมอบหมายงาน และคำสั่งไปราชการ ให้เป็นไป
ตามระเบียบของราชการ, จัดเก็บและค้นหาหนังสือราชการจัดทำรายงานการปฏิบัติ
ราชการประจำเดือน และตามปีงบประมาณ, งานข้อมูลบุคลากรและสวัสดิการของ
ข้าราชการ ลูกจ้างประจำและพนักงานราชการ ตรวจสอบกลิ่นกรองงาน ประสาน
หน่วยงานส่วนกลาง ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลตลอดจนประสานระหว่างหน่วยงาน
ทั้งภาครัฐและเอกชน และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง กับภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำ
บาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่
ได้รับมอบหมาย

- **งานบัญชีและการเงิน** มีหน้าที่รับผิดชอบการควบคุมงบประมาณตามการอนุมัติเงินประจำงวดของสำนักงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ/การจัดทำงบเดือน/การเบิกจ่ายตามระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์ (GFMS)/รายงานสำนักงานคลังจังหวัด สำนักตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคและรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง/ตลอดทั้งการรับเงิน/จ่ายเงิน เก็บรักษาเงินนำส่งเงิน การลงบัญชีและทะเบียนต่างๆ/ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน และให้คำแนะนำอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ในการเบิกจ่ายต่างๆ ให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงการคลัง ข้อบังคับ คำสั่งมติคณะรัฐมนตรีตลอดจนกฎหมายระเบียบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเงินและบัญชี และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **งานพัสดุ** มีหน้าที่ในการดำเนินการจัดหา/ซื้อ การจ้าง การแลกเปลี่ยนและการเช่า ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำข้อตกลงเป็นหนังสือ (ใบสั่งซื้อ-สั่งจ้าง) ทำสัญญาซื้อขาย สัญญาจ้าง สัญญาเช่า ควบคุมดูแลพัสดุ การจัดทำข้อมูลผูกพัน การบริหารจัดการให้เป็นไปตามสัญญา และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **งานจัดการทรัพย์สินและซ่อมบำรุง** มีหน้าที่ในการรวบรวมความต้องการการจัดซื้อและการซ่อมบำรุงอุปกรณ์ เครื่องมือ รถเจาะ เครื่องจักร จากฝ่ายงานปฏิบัติต่างๆ ตรวจสอบการใช้ให้เป็นไปตามแผนการปฏิบัติงานของฝ่ายงานต่างๆ สถานะการคงอยู่ ครบถ้วนของเครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ หลังจากปฏิบัติงานเสร็จ ตรวจสอบการเก็บรักษา การเบิกจ่าย การจัดทำบัญชี และทะเบียนวัสดุครุภัณฑ์ การรายงานการตรวจสอบและการจำหน่าย รวมทั้งควบคุมพัสดุและกำหนดลักษณะของวัสดุครุภัณฑ์ให้เป็นไปตามความต้องการ รับผิดชอบการรักษาความปลอดภัย การบำรุงรักษาอาคารสถานที่ และทรัพย์สินของราชการการควบคุมดูแล จัดทำประวัติเครื่องจักรกลยานพาหนะ เครื่องมือ อุปกรณ์ และอื่นๆ ที่ใช้ในการปฏิบัติงานภาคสนาม ให้เป็นตามระเบียบ ข้อบังคับและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตรวจสอบซ่อมแซมและบำรุงรักษาเพื่อให้สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพและปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- ▶ **ส่วนนโยบายและแผน** มีภารกิจในการสนับสนุนการดำเนินงานของ สทบ. แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่
- **ฝ่ายนโยบายและแผน** มีหน้าที่ในการประสานด้านนโยบาย แผน และมาตรการทรัพยากรน้ำบาดาลจากส่วนกลาง เพื่อกำหนดแนวทางในการบริหารและปฏิบัติสู่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับภูมิภาค จังหวัดและท้องถิ่น ระดับพื้นที่ รวบรวมจัดทำข้อเสนอแนะ แผน มาตรการ และงบประมาณในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลในส่วนที่รับผิดชอบให้สอดคล้องกับเป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของกรม กลุ่มจังหวัด จังหวัดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การให้คำปรึกษาช่วยเหลือสนับสนุนการดำเนินงานตามนโยบายและแผน งานประสาน และประสานข้อมูลหรือดำเนินการจัดทำตามแผนร่วมกับจังหวัด กลุ่มจังหวัด ส่วนราชการอื่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

- **ฝ่ายติดตามประเมินผล** มีหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการดำเนินโครงการ และผลการดำเนินการตามนโยบายและแผน จัดทำและพัฒนาระบบและกลไกการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบาย แผนในภาพรวมและรายการกิจ รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ประสานงานกับกลุ่มพัฒนาระบบบริหารเพื่อรายงานผลการดำเนินงาน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายประชาสัมพันธ์และการมีส่วนร่วม** มีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์ภารกิจและโครงการของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล และ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น การให้ความรู้ ความเข้าใจ การส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ สร้างจิตสำนึกและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำบาดาล ประสานความร่วมมือกับส่วนงานต่างๆ ในการร่วมดำเนินการประชาสัมพันธ์ บริการทางวิชาการและข้อมูลสารสนเทศด้านน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- ▶ **ส่วนวิชาการน้ำบาดาล** มีภารกิจในการสนับสนุนด้านวิชาการ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มงาน ได้แก่
- **ฝ่ายสำรวจน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการสำรวจธรณีฟิสิกส์ เจาะสำรวจทางวิชาการ เก็บตัวอย่าง แพลตตินดิน หยั่งธรณีหลุมเจาะ สุ่มทดสอบ สำรวจธรณีวิทยาภาคสนาม วิเคราะห์ ประเมินผลระดับพื้นที่ สนับสนุนและบริการข้อมูลวิชาการผลการสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลให้แก่ส่วนราชการในพื้นที่ ท้องถิ่น ศึกษา และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายประเมินศักยภาพน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการประเมินศักยภาพและอนุรักษ์ฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลทั้งด้านวิชาการปฏิบัติการวางแผนกำหนดแนวทางการใช้ทรัพยากรน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับศักยภาพของแหล่งน้ำบาดาลระดับพื้นที่ ติดตามตรวจวัดระดับ ปริมาณ และคุณภาพน้ำบาดาล วิเคราะห์ความเสี่ยง การเปลี่ยนแปลงของแหล่งน้ำบาดาล เฝ้าระวังการปนเปื้อนและภัยธรรมชาติรวมทั้งหาแนวทาง แก้ไขป้องกัน ตามหลักวิชาการปรับปรุงระบบฐานข้อมูลให้ได้ตามมาตรฐานและเป็นปัจจุบัน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการตรวจสอบ รับรองคุณภาพ และปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาล ติดตามเฝ้าระวัง และประเมินสถานการณ์การปนเปื้อนของมวลสารสู่แหล่งน้ำบาดาล ตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนงานวิชาการด้านบาดาลของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น รวมทั้งเพื่อการอุปโภค บริโภคเกษตรกรรม และอุตสาหกรรม ศึกษาคุณภาพน้ำบาดาลในพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนของสารพิษสู่แหล่งน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาล** มีหน้าที่ในการเฝ้าระวังระดับน้ำและคุณภาพน้ำบาดาล นำข้อมูลบ่งชี้เหตุการณ์พื้นที่ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนการจัดการ รายงานผลและเผยแพร่สถานการณ์ ศึกษากระบวนการปรับปรุงคุณภาพน้ำบาดาลให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และการใช้งาน ศึกษาด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูน้ำบาดาลในพื้นที่

ติดตามผลกระทบจากการดำเนินโครงการและปริมาณการใช้น้ำบาดาล การติดตาม ประเมินความเสี่ยงจากการปนเปื้อน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

- ฝ่ายบริการวิชาการและข้อมูลสารสนเทศน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการบริการวิชาการ ทั้งการอบรมให้ความรู้ การให้ข้อมูลหรือให้คำแนะนำด้านน้ำบาดาล และการบริหารจัดการด้านน้ำบาดาลกับประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ตลอดจนรวบรวมข้อมูล สื่อสารสนเทศน้ำบาดาล งานวิจัยหรืองานวิชาการด้านน้ำบาดาล วิเคราะห์ และจัดทำระบบฐานข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานตามภารกิจต่างๆ ของ สทบ.เขต 4 ขอนแก่น เผยแพร่ข้อมูลด้านศักยภาพน้ำบาดาลและแผนที่ จัดทำคลินิกน้ำบาดาล และบริการทางวิชาการ เพื่อบริการเชิงรุก และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
- ▶ ส่วนพัฒนาน้ำบาดาล เป็นส่วนงานภารกิจหลัก มี 3 กลุ่มงาน ได้แก่
  - ฝ่ายพัฒนาน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการก่อสร้างบ่อบาดาลและการฟื้นฟูประสิทธิภาพบ่อ การอุดกลบบ่อที่เลิกใช้ ก่อสร้างระบบประปาบาดาล ระบบกระจายน้ำ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ พัฒนาการใช้น้ำบาดาลเพื่อประโยชน์ด้านต่างๆ พัฒนาระบบเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาล การจัดสรรน้ำบาดาลเพื่อการใช้ประโยชน์อย่างเป็นธรรมและถูกต้องตามหลักวิชาการ และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - ฝ่ายวิศวกรรมน้ำบาดาล มีหน้าที่ในการศึกษา ออกแบบระบบพัฒนาน้ำบาดาลเฉพาะที่ เหมาะสมกับลักษณะอุทกธรณีวิทยาของพื้นที่เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลให้เหมาะสมกับพื้นที่ ศึกษาเพื่อกำหนดชั้นน้ำบาดาลให้เหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การใช้ประโยชน์ของพื้นที่ กำหนดคุณลักษณะเฉพาะของบ่อน้ำบาดาลและประปาบาดาล ออกแบบการก่อสร้างงานวิศวกรรม กำหนด/ปรับปรุงมาตรฐาน หลักเกณฑ์ ข้อกำหนดต่างๆ ได้แก่ การก่อสร้างบ่อบาดาลและการฟื้นฟูประสิทธิภาพบ่อ การอุดกลบบ่อที่เลิกใช้ ระบบประปาบาดาล ระบบกระจายน้ำ ระบบปรับปรุงคุณภาพน้ำ เครื่องจักรและอุปกรณ์การพัฒนาน้ำบาดาล เครื่องสูบ เครื่องมือ และวัสดุก่อสร้างบ่อให้เหมาะสมกับพื้นที่ จัดทำรูปแบบและราคากลางของงาน จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานด้านการพัฒนาน้ำบาดาลตามสภาพอุทกธรณีวิทยาของพื้นที่และส่งเสริมการใช้มาตรฐานคู่มือ วัสดุอุปกรณ์เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ กำกับการพัฒนาบ่อบาดาลเป็นไปตามมาตรฐาน และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - ฝ่ายส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี หน้าที่ในการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคและเทคโนโลยีน้ำบาดาลเพื่อให้ความรู้และเสริมสร้างขีดความสามารถของบุคลากรด้านน้ำบาดาลภายนอกองค์กร เสริมสร้างเครือข่ายด้านความรู้ภาคประชาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้ประกอบการเจาะน้ำบาดาล สนับสนุนข้อมูลและเทคโนโลยีด้านน้ำบาดาลกับภาคส่วนต่างๆ การพัฒนารูปแบบวิธีการใช้ ผลผลิตจัดทำสื่อเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการถ่ายทอดความรู้ และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย

- ▶ **ส่วนบริหารจัดการน้ำบาดาล** เป็นส่วนงานภารกิจหลัก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มงาน ได้แก่
  - **ฝ่ายอนุญาต** มีหน้าที่ในการรับคำขออนุญาต ตรวจสอบเอกสาร และความถูกต้องของการขออนุญาต รวบรวมข้อมูลเพื่อส่งต่อหรือนำเสนอผู้มีอำนาจอนุญาต ออกใบอนุญาต เสนอผู้มีอำนาจลงนาม จัดส่งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประสานผู้ยื่นคำขออนุญาต ติดตามตรวจสอบและบังคับใช้กฎหมายในเขตพื้นที่ควบคุม กำกับ ดูแล และให้คำปรึกษาการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ปฏิบัติงานเลขานุการกรมการฯ เขต เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ประสานงานและสร้างความเข้าใจให้ถูกต้องในการถ่ายโอนภารกิจที่เกี่ยวข้องกับน้ำบาดาลสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ เป็นไปตามแผนกระจายอำนาจให้แก่ อปท. (ฉบับที่ 2) (ฉบับที่ 3) และให้บริการข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายจัดเก็บรายได้** มีหน้าที่ในการติดตามรายงานการใช้น้ำบาดาล คำนวณและจัดเก็บค่าใช้น้ำบาดาล และค่าอนุรักษ์น้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติ น้ำบาดาล พ.ศ. 2520 และค่าธรรมเนียมการขออนุญาตประกอบกิจการน้ำบาดาล การจัดเก็บค่าวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาล และปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือที่ได้รับมอบหมาย
  - **ฝ่ายตรวจสอบ** มีหน้าที่ในการตรวจสอบ ดูแลควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาลตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาลพุทธศักราช 2520 ให้คำแนะนำผู้ประกอบกิจการน้ำบาดาลในการปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมาย รับข้อร้องเรียนการลักลอบ หรือดำเนินการไม่ถูกต้องตามกฎหมาย และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการตามกฎหมาย

สำหรับการกำหนดอัตรากำลังบุคลากร เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านอัตรากำลัง สทบ. เขต 4 ขอนแก่น สามารถพิจารณาวางอัตรากำลังแต่ละส่วนงานที่ปรับใหม่ได้ตามความเหมาะสมภายใต้อัตรากำลังและจำนวนบุคลากรเท่าเดิม

บทที่ 4

แผนปฏิบัติการ

- ❖ แผนปฏิบัติการในการพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

ตารางที่ 8 แผนปฏิบัติการ

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559											ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
❖ การพัฒนากระบวนการสนับสนุนให้ความช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ประชาชนในพื้นที่														
1. การพัฒนากระบวนการ สนับสนุนให้ความช่วยเหลือและ แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนแก่ ประชาชนในพื้นที่ (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 7-8)												ส่วนนโยบาย และแผน ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนงานที่ รับผิดชอบ โครงการ บุคลากร สทบ. รับผิดชอบ เฉพาะแต่ละ จังหวัด		จำนวนคำขอ/ พื้นที่ที่สามารถให้ ความช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหา ความเดือดร้อนแก่ ประชาชนได้ใน รูปแบบอื่นๆ
❖ การพัฒนาสมรรถนะและยกระดับการปฏิบัติงานรองรับภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนกลาง														
2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากบ่อ สังเกตการณ์ในพื้นที่ไปใช้ ประโยชน์ (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 1.1 หน้า 20-21)												ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล ส่วนนโยบาย และแผน ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		บุคลากรมีข้อมูล บ่อสังเกตการณ์ไป ใช้ในการบริหาร จัดการน้ำบาดาล ในพื้นที่ได้

แผนพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
3. การจัดทำโครงการเพื่อศึกษา น้ำบาดาลตามสภาพปัญหาของ พื้นที่ เพื่อนำผลการศึกษามาใช้ เป็นแนวทางในการบริหาร จัดการให้มีประสิทธิภาพ (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 2.1 หน้า 22)	←→										ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ผลการศึกษาที่ นำไปใช้ประโยชน์ ในการบริหาร จัดการน้ำบาดาล ในพื้นที่
4. การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพการเจาะน้ำบาดาล (Quality Assurance) (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 2.2 หน้า 23)	←→										ส่วนพัฒนา น้ำบาดาล		บ่อบาดาลที่ได้รับ การพัฒนามี คุณภาพมาตรฐาน
❖ การปรับปรุงกระบวนการด้านการขออนุญาต													
5. การสร้างความรู้ ความเข้าใจ ด้านการขออนุญาตให้กับ อปท. ในจังหวัดขอนแก่น (กระบวนการ เอกสาร ข้อกำหนด) (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 1. หน้า 30)	←→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ในพื้นที่ จ. ขอนแก่น ที่มี ความรู้ความเข้าใจ สามารถ ดำเนินการขอ อนุญาตเจาะและ อนุญาตใช้ได้อย่าง ถูกต้องและมี ประสิทธิภาพ
6. ปรับกระบวนการส่งต่อคำขอ ของ อปท. โดยสแกนเอกสาร ส่งผ่านอีเมล เพื่อดำเนินการใน ส่วนที่เกี่ยวข้องไปก่อน (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 2.1 หน้า 30)	←→										ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ส่งต่อคำขอให้ อย่างรวดเร็ว ครบถ้วนสมบูรณ์
7. ขอความร่วมมือการลงพื้นที่ ตรวจสอบของ อปท. ก่อนส่ง เรื่องต่อมายัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น โดย อปท. ต้องส่ง บันทึกตรวจสอบ (หลักฐานการ ลงตรวจสอบพื้นที่) มายัง สทบ. เขต 4 ขอนแก่น พร้อมกับการ ส่งคำขอและเอกสารทั้งหมด อย่างครบถ้วน (อ้างอิงข้อเสนอมฯ 2.2 หน้า 31)	←→										ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต) ร่วมกับ อปท.		ร้อยละของ อปท. ที่ลงพื้นที่ ตรวจสอบและส่ง บันทึกตรวจสอบ ครบถ้วน

แผนพัฒนากระบวนงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
8. ทาร่วมกับ คณะอนุกรรมการฯ เขต เพื่อให้ จัดประชุมเร็วขึ้น กรณีการขอ อนุญาตมีเหตุจำเป็นเร่งด่วนหรือ จำนวนคำขอเข้ามามากในช่วง สถานการณ์ภัยแล้ง (อ้างอิงข้อเสนอยุ่ 2.3 หน้า 31)		↔									ส่วนบริหาร จัดการน้ำ บาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต)		ร้อยละที่ลดลง ของระยะเวลาการ พิจารณาอนุญาต (กรณีการขอ อนุญาตมีเหตุ จำเป็นเร่งด่วน)
9. การเพิ่มช่องทางจุดรับคำขอ อนุญาตและจุดรับใบอนุญาตที่ จังหวัดมหาสารคาม (อ้างอิงข้อเสนอยุ่ 1 และ 4 หน้า 33)			↔								ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล (กลุ่มงาน อนุญาต)		- ร้อยละที่ลดลง ของค่าใช้จ่ายของ ผู้รับบริการ - ความพึงพอใจ ของผู้รับบริการ
❖ งานตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพน้ำบาดาล													
10. เตรียมความพร้อมให้กับ กลุ่มงานวิเคราะห์คุณภาพ น้ำบาดาลเพื่อให้สามารถ ดำเนินการตามกระบวนการและ ระยะเวลาเป้าหมายที่กำหนดไว้ (กรณีนี้กวีวิทยาศาสตร์บรรจุยัง สทบ.เขต 4 ขอนแก่น ภายใน พ.ศ. 59) (อ้างอิงข้อเสนอยุ่ หน้า 45-48)		↔									กลุ่มงาน วิเคราะห์ คุณภาพ น้ำบาดาล และกอง วิเคราะห์ น้ำบาดาล (ส่วนกลาง)	-	- ระยะเวลาที่ ลดลงของการ ตรวจวิเคราะห์ คุณภาพน้ำบาดาล
❖ งานจัดเก็บรายได้ค่าน้ำบาดาล													
11. การพัฒนาระบบการ รายงานการใช้น้ำบาดาลบน โทรศัพท์มือถือ (Application) (อ้างอิงข้อเสนอยุ่ หน้า 52)		↔									ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		- ระดับความ พึงพอใจของ ผู้ใช้งานระบบการ รายงานการใช้น้ำ บาดาลบน โทรศัพท์มือถือ (Application)
12. การพัฒนาระบบการแจ้ง ตอบรับรายงานการใช้น้ำบาดาล (อ้างอิงข้อเสนอยุ่ หน้า 52-54)	↔										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		- ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รายงานการใช้น้ำ บาดาล

แผนพัฒนากระบวนการเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
❖ งานบริการข้อมูลและสารสนเทศด้านน้ำบาดาล													
13. การจัดทำแผน ประชาสัมพันธ์ บริการทาง วิชาการและข้อมูลสารสนเทศ น้ำบาดาล และการดำเนินการ ตามแผนฯ (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 57-61)	←————→										กลุ่มงาน ประชาสัมพันธ์และ การมีส่วนร่วม กลุ่มงาน บริการ วิชาการและ ข้อมูล สารสนเทศ น้ำบาดาล กลุ่มงาน ส่งเสริมและ ถ่ายทอด เทคโนโลยี		- ร้อยละ ความสำเร็จของ การดำเนินการ ตามแผน - ระดับการรับรู้ ภารกิจ/การ บริการของ สทบ. เขต 4 ขอนแก่น - ร้อยละของ ความรู้ความเข้าใจ ต่อการใช้ ประโยชน์และการ บริหารจัดการ น้ำบาดาล
14. พัฒนาระบบศูนย์บริการ เบ็ดเสร็จ (One Stop Service) (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 61-63)	←————→										ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล ร่วมกับ ส่วนนโยบาย และแผน ส่วนวิชาการ น้ำบาดาล		ระดับความ พึงพอใจของ ผู้รับบริการ
❖ การพัฒนาสมรรถนะการถ่ายโอนภารกิจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น													
15. คัดเลือกกิจกรรมการบริการ หรือการดำเนินงานต้นแบบ (Best Practice) เพื่อให้ อปท. ได้ศึกษาเป็นตัวอย่าง (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 64-65)	←————→										สำนักพัฒนา น้ำบาดาล ร่วมกับ ส่วนบริหาร จัดการ น้ำบาดาล		- จำนวนกิจกรรม การบริการหรือ การดำเนินงานที่ ได้รับการพัฒนา เป็นต้นแบบ (Best Practice) - ร้อยละของ อปท. ที่ได้มีการนำ ความรู้จาก การศึกษาไป พัฒนาปรับปรุง การดำเนินงาน
❖ โครงสร้างและอัตรากำลัง													
16. กระบวนการวางแผนสืบ ทอดตำแหน่ง (Succession Planning) ช่างเจาะน้ำบาดาล (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 69-70)	←————→										สำนักพัฒนา น้ำบาดาล		- ระดับ ความสำเร็จของ การพัฒนา Successor

แผนพัฒนากระบวนการงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล
ในระดับภูมิภาคอย่างเป็นระบบและยั่งยืนของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 4 ขอนแก่น

กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ พ.ศ. 2559										ผู้รับผิดชอบ	งบประมาณ	ตัวชี้วัด ความสำเร็จ
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.			
17. การปรับโครงสร้างและ อัตราค่าจ้างรองรับภารกิจงาน ใหม่ให้เหมาะสม (อ้างอิงข้อเสนอมฯ หน้า 71-75)	← →										ทุกส่วนงาน		- ระดับความ พึงพอใจของ บุคลากร สทบ. ต่อ ประสิทธิภาพการ ดำเนินงาน